

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIV.

V Ljubljani, 22. januarja 1942-XX.

Štev. 4 (640)

Bog ima tolikšno šibo, da
lahko z njo vsakega doseže.

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob 6. urah zvečer v 14. letu. Uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14. III. Pošta predplaščila št. 345. Telefon št. 33.32. — Račun pošte priložen v Ljubljani št. 15.395. — Kopirski stroški ne vračajo. — Nepriljubljeni dopisi ne sprejemajo. — Za odgovor je treba priložiti 2 liri v znakah.

NAROČNINA

1/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir.
Vse leto 40 lir. V tujini
64 lir na leto. — Naročnino
je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostopna petlinjska vrsta
ali njen prostor (visina 8 mm in širina
56 mm) 7 lir, v glasbenem delu 450 lir.
V dvostopnem delu: enostopna petlinjska vrsta
ali njen prostor (visina 8 mm in širina
56 mm) 7 lir, v glasbenem delu 450 lir.
— Oglasi: vrsta 7 lir. Mali oglasi
— beseda 0,50 lir. Oglasi davek posred
še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Italijanščina za Slovence

(Gl. str. 9.)

V znamenju zavezništva držav osi

Zunanji minister grof Ciano v Budimpešti

Na povabilo regenta Horthyja je z velikim spremsivom odpotoval na Madžarsko

Budimpešta, 14. jan. Uradno poročajo, da bo na vabilo regenta Horthyja in madžarske vlade italijanski zunanji minister grof Galeazzo Ciano 15. januarja prišel na Madžarsko na večdnevni obisk.

Zunanji minister grof Ciano je odpotoval v Budimpešto v sredo 14. januarja ponoči. Na postaji so se od njega poslovili minister za ljudsko kulturo, podtajnik notranjega ministrstva prefekt in zastopniki zunanjega ministrstva. Navzočno je bilo tudi osebe madžarskega poslanstva v Rimu. Grofa Ciana so spremljali v Budimpešto madžarski poslanik v Rimu in visoki funkcionarji zunanjega ministrstva.

Vest o obisku grofa Ciana v Budimpešti so v madžarskih političnih krogih sprejeli z velikim zadoščenjem. Listi so že pred njegovim prihodom pisali o svoji hvalečnosti do grofa Ciana, ki je zvest tolmач Ducejevih smernic, s katerih pomočjo je Madžarska uresničila svoja teritorialna stremeljenja in se vselej kazal svoje simpatije do madžarskega naroda. Grofa Ciana — so pred njegovim prihodom pisali madžarski listi — bo madžarski narod pozdravil z največjim navdušenjem: njegov obisk je ne samo manifestacija tesnega prijateljstva in sodelovanja med obema narodoma, temveč tudi dokaz neomajne volje madžarskega naroda, da hoče nadaljevati vojno in korakati ob strani osi do zmage nad boljševizmom in plutokracijo.

V Budimpešti

Budimpešta 16. jan. Pozornost vseh tujakšinskih političnih krogov in tiska je posvečena obisku italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Listi ne objavljajo samo člankov in komentarjev o pomenu obiska samega, temveč tudi o stvaritvah fašizma v Italiji. Z zadovoljstvom ugotavljajo, da je madžarski narod povezan z italijanskim narodom s tesnim prijateljstvom, ki je razširilo sodelovanje obeh držav na vsa področja. Skupen boj proti skupnemu sovražniku je to prijateljstvo še poglobilo.

Takoj po svojem prihodu v Budimpešto se je grof Ciano podal v rezidenčno regenta Horthyja, kjer se je vpisal v sprejemno knjigo. Nato ga je sprejel v palači vladnega predsedstva predsednik vlade Bardossy s katerim je imel prvi razgovor. V madžarskih političnih krogih poudarjajo, da je ta razgovor potekel v naglobolem in priskrben prijateljstvu. Po razgovoru s Bardossyjem je regent Horthy pridržal italijanskega zunanjega ministra na kosilu. Regent Horthy je ob tem priložnosti izročil grofu Ciano svojo fotografijo s posvetitvijo.

V ponudniški urah je predsednik madžarske vlade Bardossy vrnil grofu Ciano obisk in oba državnika sta posvetila novi sestanki novim razgovorom. Predsednik Bardossy je nato sprejel grofa Ciana k sprejemu, ki sta mu ga priredila predsednika obeh zbornic v madžarskem parlamentu. Zvečer pa je predsednik vlade priredil na čast italijanskemu zunanemu ministru večerjo.

Madžarski listi objavljajo o tem največje podrobnosti in so tudi v svojih sročnih izdajah izkoristili priložnost za nove komentare o pomenu Cianoovega obiska. V svojih uvodnih poudarjajo med drugim, da je italijansko madžarsko sodelovanje eden izmed temeljnih kamnov za organizacijo novega reda na evropski celine, ki edini lahko zažame narodom mir in napredek. — Uradni »Pester Lloyd« piše, da je grof Ciano zvest izvrševalec Ducejeve politike.

Zato pozdravlja madžarski narod v njem ves italijanski narod, ki se v prvi bojni črti bori za zmago velike skupne stvari, katere nosilca sta Duce in Hitler. Madžarska se dobro zaveda, kaj pomeni zanj skupna borba proti boljševizmu. Sovjetski generalni štab je hotel zahrbtno nanesti Madžarsko, da bi si odprl pot proti Jadrani, pravočasni nastop Italije in Nemčije pa je Evropo rešil boljševiške poplave. Tako se v skupnem prelivanju krvi že bolj utrjuje skupno prijateljstvo, čigar vidno zunanjo politiko predstav-

Madžarska hvaležnost Italiji

Budimpešta, 16. jan. Sročni je predsednik vlade Bardossy priredil v vladni palači večerjo v čast italijanskemu zunanemu ministru grofu Ciano.

Ob tej priložnosti je govoril ministrski predsednik in zunanji minister Bardossy in med drugim poudaril, da je vesel, da more pozdraviti in želeči priskrben dobrodošlico zunanemu ministru Italije. Grof Ciano že pozna našo državo in naše ljudstvo — je rekel predsednik vlade Bardossy — in se je gotovo že prepričal o prijateljstvu in globokem spoštovanju, ki ga goji vsak Madžar do grofa Ciana, ki je zaslužni sodelavec velikega državnika, ki vodi že dvajset let usodo Italije.

Omenjajoč zgodovino italijansko-madžarskih odnosov je Bardossy izjavil, da so prav italijanski duhovniki Madžare spreobrnil v krščanstvo in jih uvrstili v zapadno civilizacijo. Italijanska zemlja je dala vredne naslednike izumrlih dinastij Arpadov. Stoletja se je razvijalo kulturno sodelovanje med Italijo in Madžarsko. Mnogi Italijani so se žrtvovali v osvobodilnih borbah Madžarov. Ko je leta 1848. madžarski narod z orožjem branil svojo neodvisnost, je bila Italija zopet navzoča na legionarji Aleksandra Montija.

V novejši zgodovini je bil velik duh Duceja fašizma, ki je sregoval zgodovinsko besedo, da mirovne pogodbe ne morejo postati grob narodov. Italijo in Madžarsko je vedno združeval isti ideal. Danes je Madžarska spet prišla za meč in stoji v borbi ob strani Italije in Nemčije ter se bori za stvar evropske civilizacije. Kakor že večkrat v naši zgodovini so prišli z vzhoda uničevalne sile in kakor že večkrat v preteklosti dokazujejo Italijani in Madžari ramo ob ramo svojo vrednost in svojo trdno odločenost do zmage v teh borbah.

Globoko smo prepričani, da bo Previdnost ovenčala z lovorjem zmage naše zastave in da bo tako dosežena zmaga omogočila ustvaritev novega sveta, sveta bratskih narodov, ki bodo živeli v neodvisnosti dostojno življenje. Svoj govor je Bardossy zaključil

s pozdravom Kralju in Cesarju in Duceju ter je želel napredek prijateljskemu italijanskemu narodu in vse najboljše visokemu gostu.

Grof Ciano o zavezništvu Italije in Madžarske

V svojem odgovoru se je grof Ciano zahvalil za pozdravne besede ter izrazil svoje zadovoljstvo, da se zopet nahaja v plemeniti Madžarski, ki mu je vedno priredila spontane in navdušene sprejeme, na katere nikoli ne bo pozabil. Še večja zahvala gre pa za besede o Italiji in Duceju, ki jih italijanski narod ne bo nikoli pozabil. Italijansko-madžarsko prijateljstvo je bilo vedno stebri italijanske zunanje politike in z leti, ter dogodki se je to prijateljstvo še poglobilo, kar dokazuje, da ustreza osnovnim zgodovinskim zahtevam Madžarske in Italije. Idealna sila je večkrat združila v teku stoletij Madžare in Italijane. Za dosego skupnih ciljev smo zopet skupaj v vojni ob strani naše velike zavezničke Nemčije. Spominjamo se ob tej priliki borb Madžarske proti uničevalnim silam, ki so skušale porušiti moralno strukturo Evrope.

Zopet smo začeli borbo za našo svobodo in za ohranitev naših tradicij ter za obnovitev moralne enotnosti Evrope, ki je bila oprožena, ko se je v skupnosti narodov zapadla pojavil temen barbarski element, ki se imenuje boljševizem. Vojna, kakršna je sedanja, nima primere glede na obsežnost in krutost. Borimo se, da uničimo nevarnost, ki nam reči od rdečih armad, ki so bile že leta v zasedi, da bi napadle Evropo. Obenem se bori proti demokratičnim imperijem, ki so v svojem egoizmu zanikali obstoj naših idealov in zavirali pot mladih narodov ter povzročili neizbežno vojno.

V vojni, v kateri se Madžarska in Italija bratsko borita, bomo vztrajali z neomajno odločenostjo. Zvesti bomo zgodovinskemu poslanstvu, ki smo si ga zadali z Nemčijo, Japonsko in še drugimi zavezniškimi silami. Gotovo je, da nam bo hrabrost naših voisk in genialnost naših voditeljev prinesla zmago, svetu pa pravičen mir. Ob koncu svojega govora je grof Ciano razdrvil regentu in želel napredek in srečo madžarskemu narodu.

Tokio, 19. jan. Novico, da so v Berlinu podpisali vojaško pogodbo med Nemčijo, Italijo in Japonsko, so nemški listi objavili pod velikimi naslovi. V posebnih člankih objavljajo listi velik pomen te pogodbe in objavljajo slike Mussolinija, Hitlerja in predsednika japonske vlade generala Toja. Listi podčrtavajo, da je ta pogodba še povečala tesno sodelovanje med Japonsko in državami Osi.

Ducejeva poslanica japonskemu narodu

Rim, 9. jan. Ob podpisu vojaške zveze med Italijo, Nemčijo in Japonsko, je Mussolini za japonski narod poslal načelniku japonske vojske in mornarice naslednjo poslanico:

»Italija se bo, sodelujoč z Japonsko in Nemčijo, vojskovala proti skupnim sovražnikom s čvrsto odločenostjo in se ne bo umaknila pred nobeno žrtvijo do končne zmage.«

Naredbe Visokega Komisarja

Rodbinske doklade za delavce in nameščence

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na podlagi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno, da se uvedejo za delavce in nameščence v Ljubljanski pokrajini rodbinske doklade:

Cl. 1. Ustanavlja se posebna blagajna za izplačevanje rodbskih doklad, ki jo upravlja Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine pod nadzorstvom Visokega komisariata.

Cl. 2. Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine izplačuje doklade in pobira prispevke zanje po svojih krajevnih organih in drugih zavarovalnih in podpornih zavodih, ki se za to izrečno pooblastijo.

Cl. 3. Obvezno je izplačevanje rodbskih doklad za vzdrževane otroke ali tem enake osebe, za ženo in za oba roditelja. Ro'binskim poglavarjem, ki so za plačo zaposleni v službi drugih in so obvezno zavarovani za bolezen pri enem izmed zavodov iz člena 2.

Doklade ne gre: a) poslom in vobče osebu, zaposlenemu v družinskem gospodarstvu, b) hišnim delavcem, c) v staležu javnih nameščenec razvrščenemu in razvrščenemu osebu, vseh plačevance državnih, pokrajinskih in občinskih uprav, za katere se poskrbi s poznejšo naredbo, d) italijanskim delavcem iz starih pokrajin Kraljevine, zaposlenim pri italijanskih tvrdkah ali podjetnikih, ki poslujejo v Ljubljanski pokrajini, imajo pa svoj pravni sedež v starih pokrajinah.

Cl. 4. Tedenske doklade, ki grejo rodbskemu poglavarju za vsako vzdrževano osebo, znašajo:

Kategorija	Za vsakega otroka				
	rodbine				
	z 1 otrokom	z 2-3 otroki	s 4 ali več otroki	Za ženo	Za vsakega roditelja
Dolgovci L. Nameščenci L.	6'—	8'40	10'80	9'30	5'40
	9'30	12'30	14'70	13'20	8'70

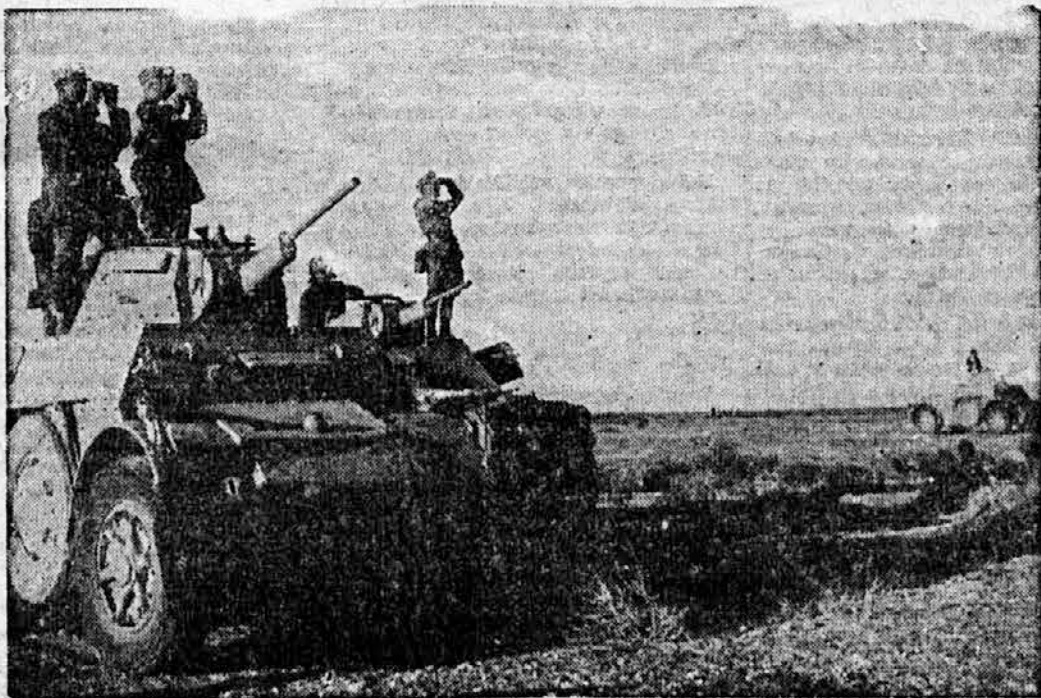
Doklade se plačujejo za vsakega vzdrževanega otroka ali njemu izenačeno osebo do spolnjenega 14. leta. Ta starostna doba se lahko podaljša do spolnjenega 16. leta, če je vzdrževani otrok zaradi hude telesne ali duševne bolezni, ki se ugotovi z

Vojaška zveza med Italijo, Nemčijo in Japonsko

Zastopniki vseh treh držav so jo podpisali v Berlinu

Rim, 19. jan. Včeraj so v Berlinu podpisali vojaško zvezo med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Zveza določa smernice za skupen boj proti skupnemu sovražniku.

Za Nemčijo je podpisal pogodbo načelnik vrhovnega poveljstva Oboroženih Sil, za Italijo pooblaščenec italijanskega vrhovnega poveljstva, za Japonsko pa pooblaščenec japonske vojske in mornarice.

Z afriškega bojišča: italijanski častniki s tanka opazujejo učinek bomb na sovražnikove vrste. — I combattimenti in Africa: Officiali Italiani da un carro armato stanno osservando gli effetti delle bombe nelle file nemiche.

Predpisi o izdajanju in rabi evidenčnih tablic za motorna vozila

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino

na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, glede na svojo naredbo z dne 27. maja 1941-XIX št. 31 o zamenjavi tablic za motorna vozila in z dne 10. oktobra 1941-XIX št. 119 o ustanovitvi javnega avtomobilskega registra za Ljubljansko pokrajino in smatrajoč za potrebno, da se bolje uredi porazdeljevanje tablic za motorna vozila in da se izdajo predpisi o njih rabi ter kazenske določbe,

odreja:

Člen 1. Izdelovanje, razdeljevanje in prodaja zadnjih evidenčnih tablic, sprednjih evidenčnih tablic in zadnjih evidenčnih tablic za preskušnje so pridržani Visokemu komisarju za Ljubljansko pokrajino.

Člen 2. Od dne, ko stopi ta naredba v veljavo, razdeljuje te tablice urad javnega avtomobilskega registra pri pokrajinskem sedežu K. I. A. K. v Ljubljani.

Člen 3. Nakupna cena za tablice je določena takole:

Zadnje evidenčne tablice: za avtomobile (polniške avtomobile, tovorne avtomobile, avtomobile in cestne traktorje) 20 lir; za priklopnike 25 lir; za tovorne motocikle in motocikle (sami, s priklopi, z vozičkom) 16 lir. Sprednje evidenčne tablice 15 lir. Evidenčne tablice za preskušnje: za tovorne motocikle in motocikle 20 lir; za polniške avtomobile, tovorne avtomobile in avtomobile 30 lir.

Člen 4. Motorna vozila, ki se vozijo zaradi odobritve in vpisa ali iz drugih opravičenih vzrokov in za katere niso poravnane prometne takse, mo-

rajo imeti začasno evidenčno tablico iz lepeake v obliki četverokotnika s tekocno številko in posebnim spoznavnim znakom, ki ju izda urad za civilno motorizacijo Visokega komisariata. Hkrati s tablico se izda poseben list za izjemne vožnje, ki velja 10 dni in se lahko podaljša, če je za to kaj opravičenih razlogov. Ta list velja za vožnje na sedež urada za civilno motorizacijo ali na kraj, ki ga ta določi in za povratek.

Člen 5. Lastniki motornih vozil, kamor spadajo tudi motocikli, so dolžni skrbeti za to:

1. da je evidenčna tablica čvrsto pritrjena na zadnjem delu in po potrebi tudi na sprednjem delu motornega vozila, tako da je dobro vidna in tako visoko, da njen zgornji rob nikdar ni oddaljen manj kot trideset centimetrov od tal;

2. da je ta tablica nameščena in razsvetljena tako, da se da napis na vsaj trideset metrov razdalje enakomerno čitati;

3. da se ta tablica obnovi, če bi se pokvarila, za kar se mora napraviti primeren zaznava in prošnja pri uradu javnega avtomobilskega registra v Ljubljani.

Člen 6. Če se evidenčna tablica izgubi, mora lastnik v 48 urah to javiti javnemu varnostnemu oblastvu.

Enako je treba to prijaviti najkasneje v treh dneh, kar se je tablica izgubila, uradu za civilno motorizacijo Visokega komisariata in uradu javnega avtomobilskega registra. — Na tako prošnjo izda javno varnostno oblastvo prijavitelju potrdilo o vložitvi prijave, ki daje pravico za vožnjo z motornim vozilom s tablico iz lepeake, ki si jo mora prizadeži oskrbeti sam in ob svojih stroških, in je podobna predpisni tablici, z istimi podatki, kakor jih je imela izgubljena tablica. Po preteku desetih dni od prijave mora lastnik motornega vozila, če bi se tablica ne našla, vozilo na novo vpisati pri uradu za civilno motorizacijo, ki mu nakaže novo številko, in hkrati tudi dati obnoviti vpis pri uradu javnega avtomobilskega registra, ki mu nato izda ustrezno tablico.

Ce se izgubi evidenčna tablica za preskušnje, mora upravičenec do tablice po preteku desetih dni od prijave zaprositi pri uradu za civilno motorizacijo, naj se mu dodeli nova številka, ki jo je treba vpisati na prometno dovolilo.

Številke, ki so jih imele izgubljene tablice, urad za civilno motorizacijo Visokega komisariata v Ljubljani uniči in se te številke ne smejo več dodeljevati.

Ce se izgubi sprednja evidenčna tablica, mora prizadeta stranka dati to zaznamovati pri uradu javnega registra. Posest potrdila o zaznamu upravičuje za vožnjo z motornim vozilom, ki je brez sprednje evidenčne tablice.

Člen 7. Kdor vozi z evidenčno tablico, ki ne pripada motornemu vozilu, ali s ponarejeno tablico, se kaznuje, če ni dejanje hujše kaznivo, z zaplato od šestih mesecev in v denarju od 5000 do 10.000 lir. Motorno vozilo se zapleni.

Člen 8. Kdor vozi brez evidenčne tablice, ker se je izgubila, ne da bi bil dobil pri javnem varnostnem oblastvu potrdilo o prijavi izgube, se kaznuje v denarju od 1000 do 5000 lir in se motorno vozilo zapleni.

Enako se kaznuje, kdor vozi v primerih iz člena 4. te navedbe, ne da bi bil bil izposloval list za izjemne vožnje in začasno evidenčno tablico.

Člen 9. V denarju od 50 do 200 lir se kaznuje kršitev določb iz štev. 1. in 2. člena 5. Enako se kaznuje, kdor vozi z evidenčno tablico, ki je pokvarjena ali ki nje spoznavni podatki drugače niso dobro vidni, ali kdor vozi brez sprednje evidenčne tablice, če je nje raba predpisana.

Člen 10. V denarju od 25 do 100 lir se kaznuje, kdor vozi z evidenčno ta-

bllico, ki ni čvrsto pritrjena na zadnjem ali na sprednjem delu motornega vozila.

Člen 11. Za ugotavljanje kršitev te navedbe so pristojne vse osebe, navedene v členu 40. navedbe z dne 11. decembra 1941-XX št. 184.

Člen 12. Razveljavljajo se člen 2. navedbe z dne 27. maja 1941-XX št. 31 in vse druge navedbe, nasprotne ali nezdružljive s to navedbo, ki stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Čas za zatemnitev od 7 zvečer do 7.30 zjutraj

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil nov čas za zatemnitev, ki bo poslej od 7 zvečer do 7.30 zjutraj.

Ta naredba je stopila v veljavo z dnem 18. t. m.

Odobritev pravilnika o upravljanju in poslovanju

medicinske in kirurške klinike pri Ljubljanski bolnišnici danih v uporabo kr. univerzi.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo odločbo z dne 28. junija 1941-XX št. 25 o prepustitvi novega medicinsko-kirurškega paviljona bolnišnice za avlo za klinična predavanja v uporabo kr. univerzi in proučitev pravilnik o upravljanju in poslovanju medicinske in kirurške klinike univerze in po ugotovitvi, da je pravilnik sestavljen v smislu zadnjega odstavka gori navedene odločbe, zaradi česar se more odobriti, odloča:

Odobruje se priloženi pravilnik o upravljanju in poslovanju medicinske in kirurške klinike univerze pri Ljubljanski bolnišnici.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

PRAVILNIK

Čl. 1. Medicinska klinika in kirurška klinika sprejemata lahko bolnike neposredno ali preko bolnišnice. Neposredno, če smatrajo to predstojnik klinike za potrebno, če zahtevajo njih sprejem zasebni zdravniki in tudi na željo bolnikov samih. Vsi drugi bolniki se morajo javiti v ambulanci kliniki in se tisti izmed njih, ki se izberejo, sprejmejo na kliniko preko sprejemne pisarne bolnišnice.

Sporazumno z upravo bolnišnice se določi vrstni red, po katerem sprejemata kliniki bolnike. Ob dnevih, določenih po turnusu, izbere ta profesor ali klinični dežurni zdravnik izmed bolnikov liste osebe, ki so prikladne za proučevanje in pouk. Ostale bolnike prevzema bolnišnica.

V bolnišnico že sprejeti bolniki se lahko premeste na kliniko, ako želijo sami ali pa po sporazumu predstojnikov bolnišnice in klinike.

Čl. 2. Premeščanje bolnikov iz bolnišnice na kliniko oskrbe bolnišni oddelki; premeščanje s klinike v bolnišni oddelke pa oskrbijo kliniki. V obojem primeru spremlja premeščene bolnika bolniški list.

Čl. 3. Predstojnika klinike lahko zaprosita bolnišne zdravnike za pomoč pri bolniškem pregledu in za konzilij. Nasprotno zaprosijo lahko tudi predstojniki bolniških oddelkov klinike zdravnike za pomoč. Vse to pa izključno le v znanstvene in učne namene.

Člen 4. Bolnišna uprava daje vsem bolnikom, ki so na klinikah, zdravniškemu osebju, uradništvu in strežnikom hrano po jedilnem listu in po cenah, določenih za bolnišnico, v smislu pravilnika in po zdravniškem predpisu.

Člen 5. Bolnišna uprava oskrbuje kliniki na lastne stroške z ogrevanjem, razsvetljavo, vodo, plinom ter pranjem in krpanjem perila.

Nadalje oskrbuje na svoje stroške dezinfekcijo prostorov na klinikah ter enkrat na leto dezinfekcijo teh prostorov.

Člen 6. Bolnišna uprava oskrbuje preko svoje lekarne bolnike, ki so na klinikah, z zdravili, obvezili in sanitetno-lekarniškimi materialom, ki je v rabi, kolikor ga je mogoče dobiti. Ta material, ki ga prikrbijo bolnišnica, se ne sme uporabljati za bolnike v ambulancah.

Bolnišna uprava ne oskrbuje kliniki z zdravilnimi specialitetami in laboratorijskimi potrebščinami. Rentgenske filme in rentgenski papir pa oddaja klinikama po nabavni ceni.

Člen 7. Za kliniki in njuno osebje velja hišni red, izdan za splošno bolnišnico (3. odstavek § 26. zak. o bolnišnicah).

Spremembe in razširitve kliničnega poslovanja ter instalacije v njem se izvršijo po predhodnem sporazumu z bolnišnico upravo iz posebnega proračuna kliniki.

Člen 8. Osebe na klinikah se plačuje iz posebnega proračuna kliniki, izvedeni sedaj službojoče osebe, ki se prevzame v proračun univerze.

Člen 9. V zdravstveno-statistične namene se uvrščajo klinični bolniki med bolnike. Zato je treba ob odpustu bolnika s klinike poslati njegov bolniški list bolnišni upravi.

Člen 10. Upravne posle kliniki, t. j. spremanje bolnikov, voditev matične knjige, pobiranje oskrbnin, računovodstvene posle itd. opravlja do nadaljnjega odredbe bolnišna uprava.

Kliniki dobavljata bolnišnici vse za to potrebne tiskovine in druge pisarniške potrebščine.

Člen 11. Za dajatve in storitve po čl. 4, 5. in 6. in za opravljanje upravnih poslov po čl. 10. tega pravilnika sta kliniki dolžni plačevati upravi splošne bolnišnice za vsakega bolnika dnevno oskrbino, določeno za bolnišnico s pravilnikom o bolniških pristojbinah za zdravljenje v javnih bolnišnicah in bolniških ambulancah v Ljubljanski pokrajini, odobrenim z odločbo Visokega komisariata z dne 18. julija 1941-XX št. 33 ali ki se kasneje na enak način določi in odobri. Tako dan sprejema kakor tudi odpusti bolnika se zaračunavata pri plačilu oskrbine.

Obračun med bolnišnico upravo in upravo kliniki se opravi do 10. dne vsakega meseca.

Člen 12. Nakup, vzdrževanje in popravilje inventarnih predmetov kakor tudi nabava potrošnega materiala, ki ni naštet v členih 4, 5. in 6. obremenuje posebni proračun kliniki.

Vsa inventarna predmeta, ki so last splošne bolnišnice, so pa že nameščene v klinikah, ostanejo last bolnišnice, ki jih proti reverzu prepusti klinikama v uporabo.

Ti predmeti s morajo vrniti dobro ohranjeni, t. j. v uporabnem stanju.

Člen 13. Vsa morebiti še neurejena ali sporna vprašanja rešijo sporazumno predstojniki kliniki in bolnišnice, v drugi stopnji pa univerzitetno oblastvo in zdravstveni oddelek Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru z zastopniki in zastopniki konzumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII/2 št. 21/2 Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje

cene od ponedeljka 19. januarja 1942. zjutraj dalje, dokler ne izide nov cenik.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Domači krompir na drobno 1.30 L; zeljnate glave na drobno izpod 10 kg 1 L; zeljnate glave na debelo 0.80 L; kislje zelje zeljarjev z obrtnim listom na drobno 2.50 L; kmečko kislje zelje na drobno 2 L; repa na drobno izpod 10 kg 0.75 L; repa na debelo 0.60 L; kislja repa 2 L; rdeče zelje 2 L; otrebljeni ohrovt 5 L; kolerabice 3 L; rumena koleraba 0.70 L; rdeča pesa 2 L; rdeči korenček brez zelenja 3 L; rumeno korenje na drobno 0.80 L; črna redkev 1.20 L; osnaženi hren 3 L; šopek zelenjave za juho s korenčkom 0.30 L; petršilj 3 L; por 3 L; zelena 8.25 L; domača čebula 2 L; šalota 2 L; česen 25 glavice na kilogram 4 L; otrebljena endivija 3.50 L; otrebljeni veliki motovilec 8 L; otrebljeni mali motovilec 12 L; otrebljeni domači njivski radič (cikorija) 4 L; v škafih in sploh siljeni radič, suhi 10 L; mehka špinata 4.80 L; liter suhih bezgovih jagod 6 L; kilogram suhega šipka 8 L; kilogram suhega lipovega cvetja 20 L. Domača jabolka: I. vrsta: kanadke, dolenske voščence, renete (Hartlova, šampanska, landsberška, kaselska in Baumanna) 6 L; II. vrsta: kosmači, zeleni, tafelki, rožmarinčki, carjevič 5 L; III. vrsta: vsa zdrava drobna jabolka 4 L. Domači orehi na drobno 11 L; orehova jedra I. vrste 33 L; orehova jedra II. vrste 35 L. Kunci žive teže 10 L; jaja 1.75 L komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavi cenik za zelenjavo in sadje št. 8 na zelenem papirju. Posebno pa opominjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah napredaj vse blago v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Posebno pa opozorjamo prodajalce, da ne smejo hraniti blaga samo za izbrano kupovalke ter ga prikrievati drugim.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vedno označene pri vsem v prodajo in v trgovnem blagu ne samo na živilskih trgih na Vojkovi ulici, temveč sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljani.

Gospodinj in kupovalce prosimo, naj pomagajo pri nadzorovanju najvišjih cen ter podpirajo uradne organe pri pregledanju verzišništva in izkoriščanja prebivalstva.

Zvišanje cen

Cene maksimalnega cenika št. 4 za mesto Ljubljano so se zaradi povišanja tarife obične trošarine zvišale s 1. januarjem 1941-XX kakor sledi:

Kruh iz enotne moke: v kosih do 100 g na lir 2.45, od 100 do 200 g na lir 2.30, od 200 do 500 g na lir 2.25, od 500 do 1000 g na lir 2.15. Testenine iz enotne moke kg na lir 4.20; pšenična moka enotna kg na 2.55; koruzna moka enotna kg na 2.15; riž Splendor kg na 3.60; fižol nizke vrste kg na 4.60; fižol visoke vrste kg na 5.25; jedilno olje liter na 9.80; surovo maslo kg na 28.90; sveža slanina kg na 12.—; soljena slanina kg na 13.—; prekajena slanina kg na 15.40; maslo kg na 15.40.

Marmelade:
a) Uni po pol kg I. vrste na 8.05; pol kg II. vrste na 6.95; b) v čebričkih 1 kg I. vrste 12.75; 1 kg II. vrste 10.75; c) trda v kartonih po 400 g 7.90; kis vinski na liter 4.30, špirtni liter na 3.20, mleko liter na 1.75,

mleko kondenzirano doza po 880 g 15.90, doza po 385 g 7.55; sladkorna sirka kg na 7.90, sladkor v kockah kg na 8.—. Premog Bela krajina kosovec stot 23.55, stot kockovca 22.35. Premog Kočevje kosovec stot 19.00, kockovca 18.40, Premog St. Janž, kosovec 23.30, kockovca 22.20; drva mehka za prost. meter 42.65, drva v kolobarjih po 18 kg 5.40; butare, 1 m dolge stot 19.35, drva trda: la za m³ 137.—, drva Ha 132.—, drva IIIa 123.—; milo enotno: 50% kisline na 10.—, 40% 8.65, italijansko na 4.50.

Spremembe v prometu potniških vlakov

Pričenši s ponedeljkom dne 19. januarja 1942 stopijo v veljavo sledeče spremembe v prometu potniških vlakov:

1. Na progi Ljubljana—Vrhnika trg vozila zopet dnevno redno mešani vlak št. 8034 z odhodom iz Vrhnike trga ob 9. uri 26 min in s prihodom v Ljubljano ob 10.01 uri ter mešani vlak št. 8033 z odhodom iz Ljubljane ob 11.15 uri in s prihodom v Vrhniko trg ob 11.50 uri.

2. Na progi Novo mesto—Straža Toplice vozila zopet dnevno redno mešani vlak št. 9536 z odhodom iz Novega mesta ob 14.40 uri in s prihodom v Stražo Toplice ob 14.58 uri ter mešani vlak št. 9537 z odhodom iz Straže Toplice ob 15.27 uri in s prihodom v Novo mesto ob 15.45 uri. Izostaneta pa na tej progi dnevno redno mešani vlak št. 9540 z odhodom iz Novega mesta ob 19.50 uri in s prihodom v Stražo Toplice ob 20.08 uri ter mešani vlak št. 9541 z odhodom iz Straže Toplice ob 20.22 uri in s prihodom v Novo mesto ob 20.40 uri.

3. Na progi Ljubljana—Zalog vozila zopet dnevno redno potniški vlak št. 638 z odhodom iz Ljubljane ob 7.40 uri in s prihodom v Zalog ob 7.55 uri, dalje vlak št. 639 z odhodom iz Ljubljane ob 14.20 uri in s prihodom v Zalog ob 14.35 uri. V obratni smeri vozila dnevno redno vlak št. 637 z odhodom iz Zaloga ob 8.5 uri ter s prihodom v Ljubljano ob 8.20 uri ter vlak št. 613 z odhodom iz Zaloga ob 14.41 uri in s prihodom v Ljubljano ob 14.53 uri.

Na navedeni progi pa izostaneta dnevno redno potniški vlak št. 624 b z odhodom iz Ljubljane v Zalog ob 8.19 uri, ter vlak št. 625 b z odhodom iz Zaloga ob 8.26 uri in s prihodom v Ljubljano ob 8.41 uri.

Visoki Komisar je prenovil komisijo za reševanje vprašanj zamenjave jugoslovanske valute v lire. V njej so imenovani: cav. Fran La Grassa kot predsednik, rag. Artur Raitano dr. Ivo Slokar, predsednik Zdrženja bančnih in zavarovalnih zavodov, tajniške posle pri komisiji pa opravlja finančni uradnik Rafael de Grigorio.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil zaporo lesnikov in mandljev, neoluščenih in oluščenih ter moke, če presegajo količino neoluščenih orehov in mandljev po 100 kil, oluščenih 50 kil in moke 10 kil. Vse večje zaloge je treba pod kaznijo prijaviti Prehranjevalnemu uradu, ki bo določil uporabo teh zalog. Do 31. januarja je dovoljeno prodajati polnoizom pecivo in slaščice, spetne iz lesnikov in mandljev. Pozneje bo prodaja strogo prepovedana.

Nadzorstveni urad za zaščito varovanja in dajanja posojil so ustanovili pri podružnici zavoda Banca d'Italia v Ljubljani. Nadzorstvu tega urada so podrejeni vsi v Ljubljanski pokrajini delujoči zavodi, ki zbirajo prihranke in dajejo posojila.

Listek „Družinskega tednika“

Jejte papriko!

Napisal dr. P. Viskup

Večina ljudi ne ve, ali paprika res peče ali ne, pa vendar dan za dnem uporabljajo primere: »Peče kakor paprika.« S tem delajo papriki veliko krivico. Peče namreč samo neznamen del vseh vrst paprike.

Sladko zeleno papriko jedo ljudje že od nekdaj. Zdravniki so pa paprično zdravilno vrednost odkrili šele v zadnjem času in jo priporočali za hrano.

Segredinski vseučiliški profesor Sent Džerd je prvi odkril v zeleni papriki askorbinsko kislino, ki se je dotlej skrivala pod krinko vitamina C. Skeptik bi morda trdil, da je dr. Sent Džerd papriko kot jed priporočal zato, ker pač v njegovi domovini izredno dobro uspeva in bi torej s povečano prodajo paprike pripomogel domači trgovini. Vendar to ne drži. Sent Džerd je namreč Nobelov nagrajenec in sploh popolnoma verodostojen človek.

Pričakovali bi, da bo to odkritje kazovalo veliko senzacijo in neprimer-

no povečalo pridelovanje paprike po vsem svetu. Zgodilo se pa ni ne eno ne drugo. Uporaba paprike se ni prav nič dvignila. Ljudje v svoji kratkovidnosti niso znali izkoristiti neprecenljive vrednosti tega odkritja.

Sladka paprika ima za človeško telo dvojno vrednost: mehansko in vitalno. Mehanska vrednost paprike je njeno ugodno delovanje na črevesje. Paprika namreč masira in povečava raztezanje in sploh delovanje črevesnih mišic in črevesnih sten, posledica tega je dobra prebava.

Vitalna vrednost sladke paprike je vse premočno znana in ocenjena. Kakor smo že rekli, ima paprika v koži izredno veliko askorbinske kisline ali — če hočete — vitamina C. Ker neprecenljivo vrednost vitamina C že ljudje precej poznajo, je popolnoma nerazumljivo, zakaj ne segajo po njem v njegovi naravni obliki, kakor nam ga v obilni meri daje ravno paprika.

Smešno je, da na eni strani paprika guije po polju in se nihče ne zmeni zanjo, na drugi strani pa človeštvo primanjkuje vitamina C. Medtem ko je reklama za tablete in kapljice vitamina C velikanska in ima tudi uspeh, se za papriko, ki je cenejša in naravnejša in nam prav tako zanesljivo daje vitamin C, nihče ne zneni.

Posebno potreben je vitamin C po vsakem pitju alkoholnih pijač. Človek, ki zaužije veliko alkohola, namreč veliko hitreje porabi vitamine, ki so nakopičeni v njegovem telesu. Zato bi morali prijatelji dobre kapljice pri pitju prigrizovati sladke paprike.

Točno analizo paprike le težko natančno določimo. Njena hranilna vrednost je namreč odvisna od kraja, kjer raste, in od načina gojenja. Tako ima paprika skoraj v vsakem kraju večjo ali manjšo hranilno vrednost.

Sladka paprika je izredno koristna.

Segredinski vseučiliški profesor pravi: »Poznai sem okrog dve sto petdeset od 90 do 135 let starih ljudi. Vsi ti so vsak dan jedli papriko, za mnoge izmed njih je pa bila sladka paprika sploh edina presna hrana. Pogosto so jedli papriko in kruh za zajtrk in za večerjo. To dokazuje, da sladka paprika prav nič ne škoduje, pač pa zelo koristi človeškemu organizmu. Če bi imela kakšen koli nedostatek, bi se to takoj pokazalo na vseh teh starih, ki jim je bila tako rekoč edina hrana.«

Sladko papriko zato lahko je vsak, čigar želodec prenese mesno hrano. Če je papriko s kruhom, mu popolnoma nadomesti mesno hrano.

Ce paprika popolnoma dozori, pordeči. Tedaj jo zmeljejo in prodajajo v prahu za dodatek k raznim jedem. Ta paprika pa žal ni več tako koristna kakor zelena.

Skodljivost pekoče paprike

Drugačen vpliv na telo ima pa pekoča paprika. Navadno iz nje zmeljejo posebno pekoč prašek, ki ga ljudje v veliki meri jedo, a v čisto drugačne namene kakor zmleto sladko papriko. Pekoča paprika povzroča bolečino v želodcu in črevesju, zato jo uživajo na želodcu bolni. Paprika namreč bolečino ublaži, povzroča pa bolečino na drugih zdravih delih želodca. Zato ljudje mislijo, da pekoča paprika zdravi želodčne in črevesne bolezni. V resnici jih samo za nekaj časa ohromi, kakor kakšno narkotično sredstvo.

Ce nastrgate čebulo in jo pustite ves dan stati, nj več pekoča. Drugače je s papriko. Lahko jo še tako drobno nastrgate in jo pustite stati po več dni, zmerom bo pekla.

Pekoče paprike ne smejo jesti tisti, ki so bolni na prebavnih organih, imajo hemoroide ali druge majhne prebavne motnje, ki jim ne vedo nobenega vzroka. Pekoča paprika v takem primeru samo škoduje, ne pa koristi. Samo proti glistam v črevesju pekoča paprika koristi. Seveda je pa ne smemo dajati otrokom, temveč samo odraslim, katerih črevesno tkivo ni več tako občutljivo. V tem primeru je učinek pekoče paprike veliko hujši, kakor učinek česna ali čebule. Gliste takoj poginejo.

Odrasel človek ki zanesljivo ve, da mu gliste povzročajo težkoče, naj napravi takole: Eno donolnne naj nič ne je, opoldne naj pa skuha dva decilitra žganja, ki vsebuje 40% alkohola in poje tri pekoče paprike. Paprika in alkohol bosta pomorila vse črevesne parazite. Seveda bosta tudi nekoliko razdražila stene črevesja, vendar to sicer zdravemu človeku ne škoduje. V nobenem primeru pa ne sme jesti pekoče paprike tisti, ki je bil operiran na hemoroide ali je prebolel tifus.

Nekateri ljudje jedo papriko zato, ker mislijo, da jih pooreje. Paprika trenutno res ogreje telo, ker draži stene prebavnih organov. Dolgotrajnejše toplote pa ne povzroča.

Pekoča paprika zato nekateri ljudje v veliki meri dodajajo pozimi vsem jedem. S tem pa posebno otrokom, ki imajo nežne prebavne organe, zelo škodujejo. Pogosto otroci od prevelike množine pekoče paprike dobe čire na želodcu, ki se šele pozneje razvijejo.

VSAK TEDEN DRUGA

Peki ne smeje dostavljati kruha na dom, ker velja zanje ista odredba, kakor za vsa druga racionirana živila. Agencija »Eco di Roma« poroča, da je oblast pošiljanje kruha na dom po vsej Italiji strogo prepovedala.

Rok za oddajo »Prijava za dodelitev mleka« je potekel 15. t. m. Ker doslej nekateri zamudniki teh prijav ne niso oddali, jih Prehranjevalni urad poziva, naj takoj oddajo prijavitelne pri najbližji mlekarici ali milnici. Tam določijo tiskovine tudi tisti, ki morda prijavitelj sploh niso dobili.

Posiljena 4000 kokoši je prispela te dni v Napoli v Italiji. Naročil jo je direktorij PNF iz Bolgarije z namenom, da jih porazdeli malim rejcem po mestu.

Urad za registracijo koles in kočij posluje v Beehovnovi ulici št. 7 v Ljubljani vsak delavnik od 9. do 14. ure. Prijavitelj je treba tudi pogrešana kolesa in kočije, ki so jih lastniki oddali vojski. Prav tako morajo lastniki odjaviti vsa kolesa in kočije, ki so neuporabna in na uradu oddati tudi dozdajno evidenčno knjižico.

Plečnikov načrt nove kavarnice ob ljubljanskem tromeščju je priobčila knjiga »Architettura perennitica, ki jo je izdala ljubljanska mestna občina. Kavarna naj bi po tem načrtu stala na levem bregu Ljubljane, nekako od trafike na Marijinem trgu navzdol, v dolžini 30 metrov. Zavzemala naj bi skoraj isti prostor, kakor ga ima vsako poletje kavarna »Prešeren«. Stavba sama naj bi bila zgrajena v slogu mestnih tržnic in stebrišč ob Kresiji. Zidana naj bi bila v dveh terasah. Stopnice v kavarni bi vodile v spodnjo teraso, kjer naj bi bile tudi posteljene mizice.

Bivšo zavarovalnico »Jugoslavije« je prevzel zavarovalni zavod »Istituto Nazionale delle Assicurazioni« z vsami njenimi obveznostmi.

3. februarja bo redni občni zbor delničarjev Obrtne banke v Ljubljani. Na zborovanju bodo sklepali o zaključku za preteklo leto, o predlogu za izvedbo konkurznih likvidacij in o izvolitvi likvidatorjev Obrtne banke.

Dogon goveje živine bo na Vrhniki 28. t. m. Kdor želi oddati živino, naj to čimprej javi vrhnjski občini.

Zadnji transport Nemcev iz Ljubljane in njene okolice je bil v torek 20. t. m. Vsi tisti, ki so se prijavili za izselitev, so morali do tega roka odpotovati.

Razstave italijanske knjige so otvorili v razkošnih dvorinah pruske umetnostne akademije v Berlinu. Razstavo je priredil minister za ljudsko kulturo. Pri otvoritvi ga je zastopal generalni direktor za propagando minister Rochira. Razstavljenih je okrog 15 tisoč knjig, ki pričajo o delovanju fašistične Italije na kulturnem področju ter kažejo, da si je znal Mussolinijev Italijan tolažiti Duceje besede: »Knjiga in puška — polni fašist«. Otvoritevna svečanost je bila v tako imenovani Mussolinijevi dvorani, kjer so zbrani vsi Ducejevi spisi in govori. Razstavo je otvoril berlinski veleposlanik Alfieri.

»Marburgerzeitung« z dne 17. t. m. objavlja članek izpod peresa Helfrida Patza o preseljevanju ljubljanskih Nemcev, ki se je začelo takoj za Kočevarji. Poročevalec pravi, da jih je na meji — večina ljubljanskih Nemcev se seli na Gorenjsko — pričakoval okrožni vodja iz Kranja in jih ob vrnitvi v domovino pozdravil v imenu stranke. »Srečnih obrazov in ogreti obličja trenutka so ljubljanski rojaki z dvignjenimi desnicami pozdravljali svoje nemške brate. To je trenutek, ki sega do srca. Zapustili so hiše, domačije in domovino v zaupanju v edinega meča Adolfa Hitlerja. On jih je poklical v Veliko Nemčijo in vsi, prav

vsi prihajajo, nihče ne zaostane,« pravi med drugim pisec tega članka. Naredbo o razdeljevanju usnja in čevljev na Hrvaškem je izdal hrvaški minister za obrt in industrijo. Vsak, ki dobi nakaznico za čevlje, mora izpolniti tudi posebno listino in točno navesti vse zaloge obutve. Navedene podatke bodo kontrolirali občinski uradi.

Internat »Dijaški dom« bodo ustanovili v Zagrebu. V njem bodo vzgajali hrvaško mladino v ustaškem duhu.

Pod smrtno kaznijo je prepovedano Srbom sprejemati Žide v stanovanje. To uredba je izdal vojaški poveljnik v Srbiji. Prav tako je tudi strogo prepovedano prikrivati njihovo premoženje, ki ga je treba takoj prijaviti nemškimi oblastem. Srbi morajo nemškim oblastem prijaviti tudi vse pogodbe, ki so jih sklenili z Židi po 6. aprila lanskega leta.

Uredbo o imenovanju prisilnih uprav je izdala na predlog srbskega ministra srbska uprava. Po tej uredbi uprava lahko v posameznih gospodarskih podjetjih in tovarnah imenuje prisilne uprave ali pa že obstoječe uprave razlasi.

Beograjski Kalemegdan so s posebno odredbo srbske vlade proglasili za srbski narodni park.

Redno podporo bodo dobivali vsi bivši srbski državni uslužbeni-begunci. Uredba, ki jo je izdala srbska vlada, se nanaša na vse liste, ki morajo zaradi razmer živeti v Srbiji in ne morejo dobiti službe. Višina denarne podpore se nanaša na draginski razred, v katerem je begunec bil kot uslužbenec. Od 1. do 3. skupine bodo dobivali begunci po 2500 dinarjev na mesec, v 4. in 5. skupini po 1750 dinarjev na mesec, v 6. in 7. skupini pa 1500 dinarjev na mesec. Sluge bodo dobivali po 800 dinarjev mesečne podpore. Poleg tega dobi še vsak begunec posebno podporo za otroke do 16. leta, in sicer po 300 dinarjev za vsakega.

Zasebniki so dali občini v Vrnjački banji posojila za nakup živilskih potrebščin. Odziv prebivalcev je bil zelo velik. Nekateri so občini posodili velike denarne zneske in a tem pripomogli, da bodo siromašnejši sloji dobili potrebno količino najnujnejših živil.

Cemo vsem tobačnim izdelkom je pevičala srbska monopolna uprava. Odslej stane zavitek cigaret Morava 13 dinarjev, Zeta 11 din, Ibar 9 din in Drava 7 din. Male vžigalice stanejo 0,75 din, velike pa 1,25 din.

Nemški listi pozivajo Nemce, naj ne kaže preveč. Odslej pride na vsakega Nemca na leto po 900 cigaret. Vse reklame, ki bi govorile o tem, da kajenje ni škodljivo in h kajenju vabijo celo ženske, so strogo prepovedane. Gospodarsko policijo so ustanovili na Hrvaškem. Tej policiji so poverili nadzorovanje trgovin in preprečevanje ilegalne trgovine.

Vse zaloge smuči bodo popisale hrvaške oblasti po trgovinah in smučarskih izdelovalnicah. Nekaj dni po pregledu bo oblast sporočila trgovcem in izdelovalcem smuči, koliko smuči bodo morali oddati za hrvaško vojsko. Vsi zasebniki morajo pa svoje smuči prijaviti in zaprositi za dovoljenje, da jih smejo uporabljati. Do nadaljnjega na Hrvaškem ne smejo prodajati smuči niti smučarske opreme.

Zaradi velikih snežnih zametov so na Hrvaškem omejili, ponekod pa celo popolnoma ustavili železniški promet.

Celovški dnevnik sporoča vsem tistim nemškim državljanom, ki imajo doma kakšne zajčje kočice, da so tudi te prav tako kakor vsa druga kužnina, potrebne za vojsko in jih lahko s pridom uporabijo. Takšne kočice zbirajo po vseh šolah in jih lahko starši oddajo otrokom, ki hodijo v šolo.

Zaradi vremenskih neprilic so ustavili polniški in tovorni promet na progi Ogulin-Split od postaje Gračac do Knina. Prav tako so ustavili potniški in tovorni promet tudi na velikem delu proge Bosanski Novi-Prijedor.

Tramvajski vozovi v Zagrebu bodo odslej kljub strogi zategnjenosti po mestu spet razsvetljeni. S tem hoče mestna uprava preprečiti tatvine, ki so se zadnji čas dan za dnem ponavljale v vozovih cestne železnice. V primeru zračnega napada bodo seveda sprevodniki luči po vozovih takoj ugasnili. Vsi drugi predpisi o strogi zategnjenosti mesta pa še dalje ostanejo v veljavi.

Dan poštne znamke so pretekli teden priredili hrvaški filatelisti. Društvo je za ta dan izdalo posebno dopisnico, na kateri so bile nalepljene vse zdaj veljavne poštne znamke.

Nova organizacija so dobili hrvaški državni uradniki in uslužbeni. Organizacija je ustanovljena po vzoru »Dopolavora« in nemške »Kraft durch Freude« in bo najprej sodelovala z Ustaško organizacijo.

Menze je odprle zagrebško gledališče za svoje člane. V njej bodo dobivali člani gledališča poceni hrano.

Gimnazije v Nišu so zaradi mraza zaprte. Dijaki se bodo za izpite pripravljali sami doma, kjer jih bodo kdaj pa kdaj obiskali profesorji, jih izpraševali iz posameznih predmetov in jim dajali nove naloge.

Sklad za boj proti komunizmu so v Beogradu ustanovili iz prispevkov, ki jih dobiva srbska vlada z vseh strani za obnovo Srbije. V ta namen

so beograjski gospodarstveniki pred božičnimi prazniki izročili srbskemu ministrskemu predsedniku 2.500.000 dinarjev, gostilničarji in restavraciji so pa med seboj zbrali 100.000 din.

Posvetovalni odbor so ustanovili pri Komisaratu za begunce v Srbiji, ki bo sestavljen iz 12 članov. Odbor imenuje predsednik vlade; in bo pred vsem skrbel za to, da bodo vsi begunci dobili delo, reševal bo pa tudi vprašanja, ki se tičejo njihovih premoženjskih razmer. Samostojnim obrtnikom bo preskrbel potrebne kredite in jih bo skušal za stalno naseliti na srbskem ozemlju.

Pred nedavnim je bilo veliko zhorovanje v Užicah, kjer je srbski gospodarski minister Oljčan izjavil, da bodo morali vsi sedanji in bivši državni funkcionarji, kakor tudi ostali ljudje dokazati, kako so prišli do svojega sedanjega premoženja. Vsem tistim, ki so na protizakonit in nepošten način prišli do premoženja, ga bo vlada zaplenila.

Klanje bivših in volov, starih manj ko 10 let je turška vlada prepovedala. Tako hočejo zagotoviti kmetijstvu potrebno množino vprežne živine, ker so konji večji del v vojaški službi.

Z vojaškim kosilom so morale pretekli ponedeljek postreči vse gostilne svojim gostom v vseh nemških pokrajinah. To je bil prvi dan, ko so dobili gostje takšno kosilo. Odslej bodo pa dobivali takšno kosila dvakrat na teden, in sicer v ponedeljkih in četrtekih.

Hrvaški delavci so se pričeli vračati v domovino. Bili so zaposleni pri poljedelskih delih v Nemčiji. Doslej se jih je vrnilo 12.000.

Centralo vodnih zadrug na Hrvaškem so pred kratkim ustanovili v Osijeku. V ta namen so imeli sestanek vsi zastopniki hrvaških vodnih zadrug.

Vse gostilne morajo biti med maso zaprte kakor je odredil izredni komisar za obnovo mesta Smedereva Dimitrij Ljotić.

Vodovod namerava razširiti beograjska mestna občina, da bi prebivalstvo preskrbelo s pitno vodo. Spomladi bo zato razširila vodne naprave na Belih vodah.

Vojaški priročnik pod naslovom »Vzgoja in pomen demobranstva« je napisal Maršal Kvaternik. Priročnik je obvezno čtivo vseh članov hrvaškega demobranstva.

Zadnje klasične gimnazije v Srbiji so zdaj ukinili. Že po prvi svetovni vojni so bile skoraj povsod ustanovljene le realne gimnazije, edino Beograd je imel še svojo klasično gimnazijo. Ker se je pa število učencev čedalje bolj zmanjšalo in tudi uspehi niso bili zadovoljivi, so jo zdaj ukinili.

Zavod za varstvo hrvaške narodne pesmi so ustanovili ob priliki velikega pevskega festivala, ki je bil nedavno v Osijeku.

Združili so vse hrvaške javne fonde, ki jih je upravljalo pravosodno ministrstvo. Denar, ki se bo stekal zdaj v enoten fond, bodo porabili za zidanje sodišč, kaznilnic in za preskrbo odpuščenih kaznjencev.

Nov otroški vrtec na Goričah na Gorenjskem je pretekli teden otvoril kranjski okrožni vodja. To je že deveti otroški vrtec na Gorenjskem. Urad za narodno socialno skrbstvo si je zadal nalogo, da bo odslej odprl vsak teden po en otroški vrtec.

Vse gozdove v Južni Srbiji in Traciji, ki so bili priključeni Bolgariji, bodo podržavili, ne glede na to, ali so državni ali zasebni. Občine, ki so imele doslej dohodke od razlaščenih gozdov, bodo dobile primerno odškodnino.

Kabljene tapete se smejo prodajati samo na nakaznje kakor je odredilo italijansko ministrstvo za korporacije. Brez nakaznje smejo trdke prodajati samo obnošene dele obloke, a tudi za takšno prodajo morajo imeti posebna dovoljenja od pristojnih oblasti.

11 melioracijskih področij v Dalmaciji je določil guverner Dalmacije. Dela bodo morali pričeti takoj brez odlašanja, in sicer iz gospodarskih in socialnih ozirov. Za izboljšanje zemlje je določenih 70 milijonov lir. Znesek bo razdeljen v šest proračunskih let.

Nemški general feldmaršal von Reichenau je umrl na poti domov z vzhodne fronte. Ko so ga bolnega peljali domov, ga je med potjo zadela kap. Udeležil se je že prve svetovne vojne, v sedanji vojni je bil pa poveljnik VI. nemške armade. V priznanje velikih pokojniških zaslug je kanceler Hitler odredil, naj ga pokopljejo na državne stroške. Pri pogrebu je Hitlerja zastopal maršal Göring, kot vrhovnega poveljnika oboroženih sil pa maršal von Rundstedt. Ob njegovi smrti je Hitler izdal svojim vojakom dnevno povelje, v katerem slavi generalove zasluge v sedanji vojni.

Bolgarska policija je v svojo službo sprejela 150 žensk. Njihovo število bodo počasi še povečali.

Komunistične zarote kakršnih petdeset ljudi, samih državnih poštinih uslužbencev, so odkrili na Bolgarskem. Sodili jih bodo pred sodiškim vojaškim sodiščem.

Vrhovni poveljnik zavezniških sil v južnem delu Tihiga oceana, general Wavell, je po poročilih iz Tokia odstopil, ker je baje položaj zaveznikov v tem delu brezupen. Na njegovo mesto pride po tem poročilu general Robert Brook Popham, ki je menda že odpoval v Anglijo.

Ameriško tujsko legijo smujejo v Washingtonu po poročilih iz Stockholm. V to legijo naj bi etopili vojak, različnih narodnosti, ki se ne marajo boriti pod ameriško zastavo. Razdelili jih bodo po narodnostnih skupinah in bi jih uporabili predvsem pri izkrcavalnih operacijah. To legijo mora pa poprej odobriti kongres.

341 jezikovnih tečajev nemščine se je ali se še vrši v mariborskem okraju v zimskih mesecih, kakor poroča »Tagespost«. Po tem poročilu je navajal na tečaje tako velik, da pripravljajo že nadaljnjih 150 do 200 tečajev. Ponekod baje prebivalstvo zbira tudi podpise in prosi za uvedbo teh tečajev.

Nemški propagandni minister doktor Göbbels je te dni govoril narodno-socialističnim prvakom v Gdansk. V svojem govoru je omenil smrtno nevarnost, ki je pretela Nemčiji s strani Sovjetske Rusije, dokler Nemčiji ni začela ofenzive. Človeška fantazija si ne more misliti — pravi dr. Göbbels — kaj bi se zgodilo v Nemčiji in Evropi, če bi sovjetska vojska začela ofenzivo. Na koncu je omenil velik pomen vslopa Japonske v vojno. Nazadnje je ozgibal kampanjo ostudnih laži in nizkotnih obrekovanj sovražne propagande glede zimske pomoči. Nemški narod — je poudaril dr. Göbbels — izpolnjuje samo svojo nalogo do zadnjega.

Velika letalska nesreča se je pripetila v Združenih državah in je zahtevala 18 smrtnih žrtev. Med njimi sta znana filmska igralka Carola Lombardova, žena filmskega igralca Clarka Gablea, in njena mati.

Turški parlament je izglasoval zakonski predlog o spremembi zakona o vojaški službi. Vojna služba že vpoklicanih vojakov in tudi tistih, ki jih bodo še vpoklicali, bo trajala odslej tri leta.

Srbski minister za promet je ustavil nadaljnje izdajanje režijskih vozovnic članom družin železniških uradnikov in uslužbencev, dnevičarjev in delavcev ter železniških upokojencev.

15 milijonov kum so po časopisnih poročilih doslej zbrali na Hrvaškem za zimsko pomoč. Kakor kaže, je ta dobrodela akcija dobro uspešna.

Osebnosti

Poročili so se:

V Ljubljani: g. Mirko Fetič, odvetniški pripravnik, in gđ. Anica Ivančeva, juristka. Bilo srečno!

Umrli so:

V Ljubljani: Viktorija Smersajeva; Marija Grudnova; Ivana Prekova, upokojenka Tobačne tovarne; Rudolf Stritar, trgovski zastopnik; Jožef Muzlo, višji kovač državnih železnic; 19letni Ladislav Rogelj, dijak IV. državne gimnazije; Franciška Černetova; 42letna Marija Malgačeva; 83letna Elizabeta Mognarova; Ivan Sešek, slaščičarski mojster.

V Trzinu: 77letni Jožef Zalezel, čevljar.

V Kranju: 85letni dr. Globočnik, zdravnik.

V Gorici: Matija Konac, ravnatelj Kmetijske banke v pok.

V Velikih Laščah: 80letna Ana Hočvarčeva.

V Rukoven pri Kranju: Alojzij Intihar, govinčar.

V Mariboru: 71letna Apolonija Otorenčeva, zasebnica; 72letni Anton Kotnik, finančni nadzornik v pok.

V Trbovljah: Stefanija Račičeva; Blaž Breznik; Alojzija Aršičeva; Janez Kašak.

V Studenčah pri Mariboru: 29letna Fani Kramarčeva, tkalka; 79letni Franc Šišek, posestnik.

V Kamniku pri Presejnih: 28letni Toni Hladnik.

Na Obškem na Koroskem: Rozalija Zupanova.

V Nišu: Marija Romanova iz Maribora.

V Raftenburgu: Dragec Černetič.

Naše sožalje!

Športni tednik

Nadaljevanje iz 5. stolpca

tev v Torinu, kjer se je bila bitka za pozicijo v vrhu razpredelnice. Torino—Venezia je šlo gledat 24.000 ljudi, ki so pustili v blaginji okoli 200.000 lir. Milano in Livorno sta dala po 15.000 gledalcev, v Neaplju je plačalo 13.000 gledalcev okoli 65.000 lir. da so videli poraz svojega moštva. Vsega se je na borah na osemih tekah tega razreda okoli 110.000 gledalcev, kar da dobro povprečje.

Drugi razred (skupina B) je glede gledalstva mnogo bolj ustaljen. Okoli 30.000 ljudi — kak tisoč več ali manj — se najde za tekme tega razreda. To nedeljo jih je bilo 33.000. Če ocenimo približno toliko še gledalstvo tretjega razreda (skupine C), dobimo približno število 170.000.

Od znanstvih rezultatov smo mogli zaslediti te:

V Švici, prvenstvo nacionalne lige: Zürich—Grasshoppers 2—2.

V Svobodni Franciji, prvenstvo: Cannes—Montpellier 1—2, Toulouse—Nîmes 1—0, Sète—Nice 3—2.

V Zagrebu: Hrvatska—Nemčija 6—2.

= SPORTNI TEDNIK =

Nič novega v aktualnem zimskem športu. — Trinajsto kolo v italijanskem nogometu. — Mršava poročila tudi od drugod

Zadnjič smo na široko obrazložili, da letos ne bo nič iz bele opojnosti. Drugod v širokem svetu nimajo niti časa niti priprav — ki so jim jih iz važnih razlogov vzeli — da bi se ukvarjali s tekmovalni po snegu in ledu; pri nas bi imeli časa dovolj, za silo tudi smučk in golzerje, pa nimamo več upeljanih smučšč. Za preorientacijo v druge smeri smo preleni. Tudi se rajši držimo doma ali najbližje svoje okolice, ker je tako v sedanjih časih najbolj prav in najmanj tvegano.

Zato pa je sneg po teh par pobočjih v naši najneposrednejši okolici tako lepo zglažen. Na njem se gnete nič koliko neugnanih smučarjev na različnejših klas; nižje so mnogo številne zastopane, višjih pa sploh videti ni. V bodočem razvoju te lepe športne panoge se bo gotovo še dolgo poznal letosnji neprotopoljni presek. Potrebno bo trdo delo, da se bo naša klasa spravila na nekdanjo višino. V uteho nam je dejstvo, da nam bo bližnji čas prinesel tudi nekaj drugih, mnogo bolj važnih problemov, ki jih bo treba naglo in temeljito rešiti; in ne nazadnje dejstvo, da ne bo prevelika škoda za naš narodni obtoji, če se bomo imeli ukvarjati samo z zaostankom v športu.

Od zadnjega pregleda smo zvedeli, da je bratstvo Hrvatov njih nezavisnost prinesla poleg drugega tudi najnovejši ukrep pristojnih oblasti glede smučk. Smučke nearijskega porekla je bilo takoj oddati (menda tudi čevlje), arijski lastniki so pa morali svoje smučke samo prilaviti. Pristojna oblast je zaukazala, da se smučki do nadaljnjih ukrepov ne smejo uporabljati.

Spričo znane ekspanzivnosti pristojnih oblasti na tem lepem božjem svetu se hrvaški smučarji smejo potolažiti, da bo obelodanjen ukrep o svobodni uporabi smučk tam okoli av. Jakoba, tako da so za letošnjo sezono dejansko izključeni iz participacije na veseli zimski športu. Se bo našel kak naš navdušen smučar, ki ima možnost, da vsaj ob nedeljah popoldne malo ponori na smučeh, pa bo vzkliknil: ne dam pol Rožnika, za vsa Ne-zavazna Horvacko Deželjo!

Trinajsto kolo je bilo to nedeljo na sporedu italijanskega nogometnega prvenstva. Rezultati: Napoli-Bologna 1-2, Modena-Juventus 0-2, Livorno-Genova 0-0, Ambrosiana-Roma 0-2, Lazio-Milano 2-2, Liguria-Atalanta 1-0, Torino-Venezia 2-1, Fiorentina-Tristina 2-1.

Presenečajo tri zmage na »tuteh« igriščih. Bologna, Juventus in Roma so prinesle po dve točki z izleta domov. Pomagala si je Bologna z nepričakovanim plenom (iz Neapla letos še nobeno moštvo ni odneslo obeh pik), tudi Juventus si je ohranila položaj sredi razpredelnice, najboljši pa je viden dvopikni prirastek v vrhu razpredelnice, kjer se je Roma oddaljila od Benčanov za ves nedeljski izkupicek. Pokalni prvak (Venezia) je moral v prvenstvu knjižiti svoj drugi poraz. Z njim je zgubil stik s samim vrhom, dasi je trenutno še ohranil položaj na drugem mestu. Ali njegov zmagovalac, Torino, se je tesno priključil, z istim številom točk, na tretje mesto. Poslej se bo odvijala netrpna borba za prvo mesto med temi tremi tekmečji.

Tržaški športni klub je padel celo v tretje nadstropje od vrha dol računano. S štirinajstimi pikami vodi na četrtem mestu skupino štirih z istim številom točk. To so po vrsti: Genova, Liguria, Ambrosiana. Od tiste nesrečne bitke v Genovi, ki je Tržačanom prinesla važno točko, a so obenem prišli ob svojega srednjega napadalca, si ne morejo več opomoči. Doma še nekoliko remizirajo, drugod pa morajo kloniti, čeprav tesno, pa vendar. Prihodnjo nedeljo bodo imeli v gosteh Torino, torej moštvo, ki se je prav v poslednjih borbah povzpelo do tretjega mesta. Srečanje bo za obe moštvi zelo važno, zato bo nedeljska tekma v Trstu gotovo prava prvenstvena, ostra in napeta borba.

V drugem razredu (skupina B) ni posebnih sprememb. Bari je s svoje tesno zmago nad Sieno (1-0) in s naskokom ene točke ohranil prvo mesto, prav tako je ocala na drugem mestu Vicenza s svojo rekordno zmago nad poslednjim v razpredelnici (Vicenza-Lucchese 7-0). Rečani so šli po svoj peti remis v Videm (Udinese-Fiumana 0-0), zato bodo imeli v nedeljo v tekmi s Spezio na domačem igrišču najbrže spet razprodano hišo.

V nam najbližji skupini razreda C so imeli Goricičan ogorčeno bitko s svojim nasledovalcem Lanerom. Odločili so jo v svojo korist, tesno 1-0, in so postavili za tri točke razdalje med se in svojega nasledovalca. Sedaj si lahko malo oddahnejo in v bodoče bodo mogli nastopiti s mirnejšimi živci.

Obisk se je to nedeljo spet močno dvignil. Velja predvsem za skupino A. Tam je bila najbolj privlačna predi-

O. C.

Nadaljevanje v 4. stolpcu spodaj

Od šivilje do kraljeve favoritke

Življenjska pot lepe markize Dubarryjeve, ljubimke Ludovika XV.

Lepotica, ki se je igrala z grofi in markiji, je končala pod giljotino

'Madame Dubarryjeva', kdo ne pozna tega imena, če ne drugače iz opere ali kina? Po navadi si predstavljamo lepo in prav tako duhovito, zelo prebrisano ljubimko francoskega kralja Ludovika XV., ki ji je uspelo, da je s svojo bistroumnostjo dolgo vladala na francoskem dvoru, zamišljamo si tako rekoč genialno žensko, rojeno na kmetih.

Vse to pa ne ustreza resnici, prav kakor vsa zgodovina ni resnično ljubna in si rada dovoli stranske in priložnostne laži. Kdo nam je porok, da je slavni Galilei resnično o zemlji dejal: »In vendar se vrti!«? Kdo more vedeti, ali je ganljiva zgodba o Viljemu Tellu resnična? Prav tako trdimo, da je bila bidermajerska doba sinja in rokokojska rožnata, čeprav nismo tedaj živeli. Morda boste razočarani, toda povedati vam moramo resnico: madame Dubarryjeva ni bila ne prebrisana, ne pametna, temveč samo izredno lepa in izredno predrzna. Toda tudi to je njega dni v Parizu nekaj pomenilo in je pogosto odtehtalo modrost in poštenje!

Na francoskem prestolu sedi in vlada Ludovik XV., sicer zmogel in bistri mož, toda sit življenja. Njegov glavni cilj je uživanje. Dolga leta ga je vodila madame de Pompadourjeva, dokler je niso naposled strmoglavili. Madame de Pompadourjeva je bila izredno bistra, da, lahko bi rekli, genialna ženska, toda Ludovik XV. se je je naveličal. Zdaj išče novih mikov, novih dražljajev. Nobena ženska mu ni dovolj lepa, nobena zabava dovolj duhovita, nobena jed dovolj okusna. Vojne, najsi jih dobiva ali izgublja, ga ne zanimajo, dvorjani ga dolgočasijo...

Mala Marija Jeanne

Tisti čas — Pompadourkina zvezda je že zatonila — se je neki revni šivilji v mestecu Vaucoulersu — prav v tistem, kjer se je rodila tudi devica Orleanska — narodila hčerka. Bila je nezakonska. Njen oče je bil bržkone neki trgovski pomočnik, Vaubernier po imenu.

Marija Jeanne je rasla, kakor rastejo otroci na kmetih, ki imajo revne roditelje. Pogosto je bila lačna, pogosto raztrgana, pa kljub temu vsako leto lepša in mičnejša. Posebno bistre glave ni bila, zato pa ježena, prepirljiva in častihlepa. Vsakdo ji je pa to lahko oprostil, gledajoč njeno zorno lepoto, ki je že v najnežnejši dobi imela nekaj dražčega.

Ali bo postala šivilja kakor njena uboga mati? Ali se bo morala dan za dnem sklanjati nad dolgočasnimi krpami ali pa z drobnimi, oči ubijajočimi šivi, nabirati čipke za bogate gospe? Njena mati, ki je v življenju dosti pretrpela, bi rada hčerki pripravila boljše življenje. Zato je njena največja želja, če bi jo lahko z dežele poslala v Pariz, mesto, kjer mlado lepo in ne neumno deklo kmalu srečo naredi.

Lepega dne se je res ponudila ugodna priložnost. Neka pariška šivilja modelov, mademoiselle Langova, je iskala vajenka. Kakopak ji je bila mična Jeanne takoj povšeči. Rada jo je vzela s seboj v Pariz. K njej zahajajo samo najboljše pariške dame v spremstvu svojih kavalirjev, morda se bo našel kdo med njimi, ki ga bo očarala Jeannina lepota.

Vendar 'otrok' — kakor so klicali Jeanno — ni rojen za šiviljo, niti za modistko. Muhasta je in tudi ne posebno marna, zato se pa zanima za stvari, ki so njenim letom še prepovedane. Kmalu izvoha primernejšo zaposlitev svojih zmoglosti v hiši zabave in veselja, ki se imenuje 'le Gourdan'. Tjakaj prihajajo še bogatejši in odličnejši kavalirji kakor h gospodični Langovi! Marija Jeanne se je v teh mesecih naučila, kako si pridobiti denarja, če si prebrisana, lepa in če nimaš posebnih pomislekov.

Igralnica grofa Dubarryja

Vendar je lepo, mlado deklo kmalu zapustilo rožnate salone zabavne hiše 'le Gourdan'. V teh prostorih, kamor je res zahajal ves Pariz, blazirani in plahi, mladi in stari plemiči, je spoznala grofa Jeana du Barryja. Srečanje z njim je izpremenilo njeno usodo.

Grof du Barry ima največjo pariško igralnico. V njej se zbira mlado in staro, toda ne vabi jih gospodarjevo gostoljubje, pač pa mafinske mislice, za katerimi lahko v eni noči izgubiš ali pridobiš lepo premoženje. Du Barry ve, kako je treba mladim, neprevrnim petelinom izvesti denar iz svilenih telovnikov. Vendar potrebuje primerno vabo, ki naj primami moški svet v to zloglasno hišo. Prav rojena za to delo je mlada in lepa Jeanne; za njo ni še zdaj pariški kavalirji brusili pete.

Nekaj časa se njeno življenje odigrava med stenami te razkošne, toda kljub temu dolgočasne igralnice. Jeanne si želi videti še drugi, razkošnejši svet, pa tudi njen pokrovitelj, grof

Du Barry ima z njo že visokoleteče načrte.

Kmalu je ves Pariz govoril o lepi in mladi prijateljici grofa du Barryja. Posebno bistra sicer ni, zato pa nenavadno prebrisana in predrzna, da celo starejši gospodje zardevajo ob njenih pripombah. Du Barry sam trosi takšne govorce, zakaj z Jeanno smuje 'državni udar', ki naj bi mu prinesel dovolj denarja, da bi naposled poplačal svoje dolgeve.

Lepega dne povabi v igralnico kraljevega komornika monsieurja Lébela; samo za kratko igrico gre, ki se je pa udeleži tudi Jeanne. Lélbel že več mesecev išče nove 'divjačine' za svojega dolgočasnega gospoda. Bil je že na deželi — kralj ima rad sveže, nepokvarjene mladenke — bil tudi v zloglasnih predmetnih kavarnah, toda nikjer ni srečal nič primernega. Da, tale Jeanne, z velikimi, iskrcimi se očmi, z belimi zobki in dražestnim smehljajem bi bila morda prava. In še tako mlada je, saj nima niti dvajset let! Poskusimo. Ni posebno pametna, toda hvala bogu, saj si nihče ne želi druge Pompadourke.

Ludovik XV. se zaljubi

Ludovik XV. ne vstaja tako kakor navadni smrtniki. Ko se dvigne iz svile, z baldahinom pokrite postelje, stoji v sobi vsaj okrog dvajset ljudi in tudi — živali. Dresirane opice mu kažejo svoje umetnje, slavne pevke ga bude z novimi, še nikoli zapetimi arijami, virtuozji na harfo mu brenkajo jutrnji pozdrav. Med to pisano množico vplete prebrisani Lélbel tudi mlado Jeanno.

Ko jo Ludovik zagleda, se zgodi nekaj nenavadnega. Odslovi vse druge prošnje in obiskovalce, potem pa skoči iz postelje. Utrujen, blazirani uživač se je zaljubil na prvi pogled!

Nihče mu več ne more izbiti te primitivne, lepe ženske iz glave. Tisti, ki so se bali madame de Pompadourjeve, so z du Barryjevo še slabše naleteli. Niti opombe njegovih ministrov, niti ogorčenje njegove družine — Marija Antoinetta je zaročena z dauphinom in sovraži du Barryjevo — ga ne morejo pripraviti, da bi zapustil svojo novo ljubimko. Narobe, njen vpliv na dvoru postaja vse večji in očitnejši.

Lepo demoiselle Jeanno poroče z bratom njenega dotedanjega pokrovitelja du Barryja, še neomženim grofom du Barryjem; 22. aprila leta 1769. je predstavi sam kralj dvoru kot grofico Dubarryjevo.

Od tistega dne dalje je Dubarryjeva prva dama na francoskem dvoru. Dvorjani jamejo pred njo prav tako prilžnjo in ponižno upogibati hrbet kakor pred Pompadourjevo. Kanceler Maupeou lahko doseže uresničitev svojih predlogov le, če jih poprej odbrri madame Dubarryjeva. Duc d'Alguillon postane kmalu njen ljubimec in vlada z njo vred nad kraljem in nesrečno Francijo. Ministri in dvorjani morajo ponižno prenašati predrznosti in neokusne šale Dubarryjevega zamorčka; Choiseul, ki je bil priporočil Pompadourko, mora skakati za pomarančami, ki jih meče madame Dubarryjeva in vseno pride v nemilost.

ker se upira njenim nesmiselnim in za državo škodljivim predlogom.

Ludovik XV. je zaljubljen do ušes. V Lucienesu ji postavi čudovito lep gradič, v katerem preživlja z njo nepozabne, sladke ure. Dubarryjeva je kralja drago stala: izračunali so, da

Velikan, ki se ni maral ženiti

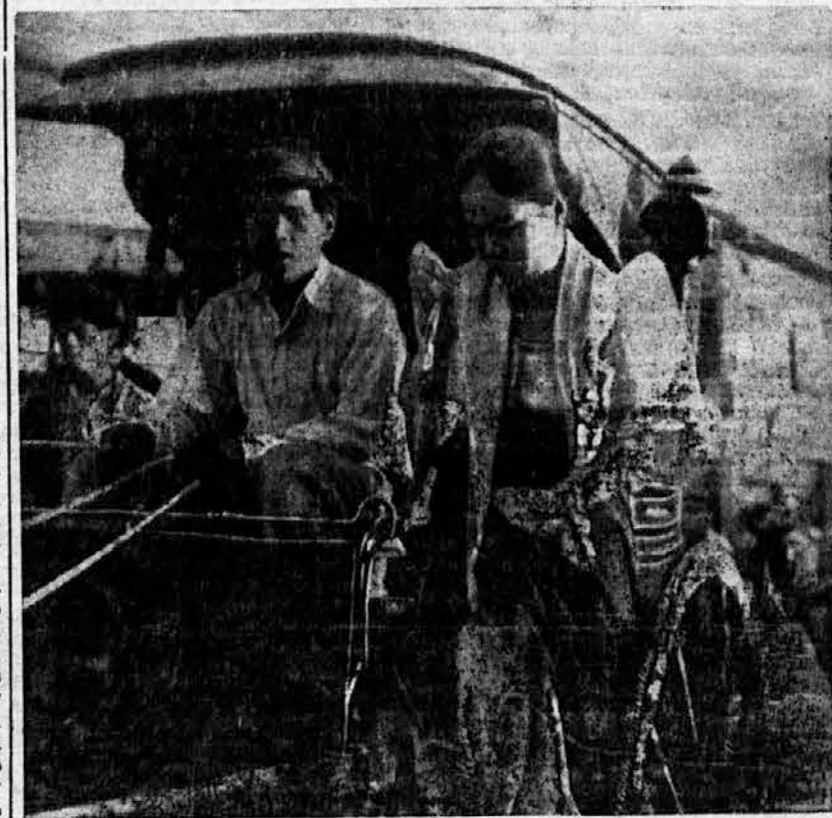
Pred sto leti se je v Krumpischnu rodil deček, ki ob rojstvu ni obetal postati takšen orjak, v kakršnega se je pozneje razvil. Rastel je pa nenavadno hitro in je dosegel že z 18 leti višino 248 cm. Pisal se je Josef Drasal.

Nekaj časa je živel v svojem rodnem kraju, kjer se je seznanil tudi s tremi lepimi mladenkami, ki so bile kajpak prav tako večje od normalnih ljudi. Vsaka izmed njih bi ga rada imela za moža, toda z nobeno se ni hotel poročiti.

Neki znanec se je spomnil, da bi se dalo z 'velikanom', kakor so ga krstili, delati lepe kupčije. Odpeljal ga je, kajpak sporazumno z njim, v Berlin; od tistih dob velikan ni delal drugega, kakor da se je razkazoval v cirkusih po vsemestih. Zaslužil je s tem lepo vso denarja.

Zdravniki so mu večkrat svetovali, naj pazi na svoje zdravje, ker ima prešibka pljuča za tako ogromno telo. 'Velikan' se je temu smejal, toda s štiridesetimi leti se ga je lotila sušica in štiri leta nato je umrl. Gornja slika nam kaže, kakšen bi bil ta velikan v primeri z normalnim človekom.

Movimento strādāle a Manila. Acanto all'autobus, tirato da cavalli, ed al tassametro, il veicolo preferito è il fiaccher. Quando si ferma il veicolo, il vetturino copre le ruote di paglia perché le donne non si insudiscano le lunghe gonne. — Cestni promet v Manili. Poleg avtobusa s konji in taksijske je najbolj priljubljeno prometno sredstvo izvošček. Da bi si ženske ne umazale dolgih kril, pokrije vozač kolesa s slamo, kakor hitro se voz ustavi.

Fanteria tedesca in bianche divise, al fronte russo. — Nemška pehota, oblečena v belo, na ruski fronti

je porabila v času svojega 'vladanja' samo zase ne več ne manj ko pet in trideset milijonov frankov!

Po kraljevi smrti

V maju leta 1774. umre kralj; njegov naslednik, prav tako šibek in slaboten Ludovik XVI. takoj pošlje Dubarryjevo v samostan. Samo Marija Antoinetta, katero je poprej tako sovražila, se mora nekdanja favoritka zahvaliti, da obdrži pokojnino in grad v Lucienesu.

Tam bi morda pokojno in pozabljen od sveta in dvora umrla v objemu svojega ljubimca grofa du Brissaca, če ne bi izbruhnila čez petnajst let francoska revolucija. Dubarryjeva je zbežala v London, toda bila je tako neprevidna, da se je še med revolucijo vrnila v Pariz, upajoč, da je svet nanjo že pozabil. V juliju prihodnjega leta jo je dal Robespierre zapreti.

Dubarryjeva, še zmerom lepa kljub sedem in štirideset letom, ni mogla verjeti, da bi mogla ona, nekdanja nekronana pariška kraljica, umreti pod giljotino. Revolucionarji pa ni poznala izjem in usmiljenja. Razjarjeno ljudstvo je terjalo zadoščeno. Vsi so vedeli, kako je osušila državno blagajno. Njena nebrzdana zapravljalost jo je zdaj stala življenje.

In tako so jo neko jutro peljali na zloglasnem vozu proti giljotini. Še poslednje trenutke je upala na osvoboditev. Vila je roke in prosila ženske, naj ji pomagajo. Nihče se je ni usmilil. Ko je hotel rabelj njeno lepo glavo položiti na tla, se mu je iztrgala iz rok in ga prosila:

»Gospod rabelj, bodite usmiljen! Samo trenutek še, nič več kakor en sam trenutek!«

Sekundo nato je padla njena glava kot žrtev neizprosne ljudske pravičnosti...

Denar na nepravem mestu

Nekoga gospoda Vaillanta v Nici so prijavili policiji, da skriva v svojem stanovanju velike zaloge zlata in trguje s tujim denarjem. Ko je pa policija prišla v njegovo stanovanje, in napravila preiskavo, ni mogla izslediti prav nič sumljivega. Naposled se je enemu izmed policijskih uradnikov zadel sumljiva lubka košarica za sadje. Ko jo je kljub lastnikovemu odporu odprl in razdrl, je zagledal pod navideznim lesenim dnom, dno iz samega suhega zlata.

V istem času je njegov službeni drug zasledil Vaillantovo sestro, ko je hotela odnesti iz stanovanja polno smetišnico smeti. Ko je smetišnico dobro pregledal, je ugotovil, da ima dvojno dno in je spodnje dno iz čistega zlata. Poleg tega je imelo tudi kuhinjsko vedro dno iz čistega zlata. Zdal si je bila tudi policija na jasnem, kam je Vaillard vlagal nepošteno prislužen denar. Odpeljali so ga s seboj in bo za svojo iznajdljivost moral presedeti več let v ječi.

2000 let stare rečenice

Največ rečenic, ki se nam vsak dan izmuznejo iz ust, je starih že več stoletij, pa tudi tisočletij. Grk Menander je izumil 'potrebno zlo', rimski pesnik Horac pa 'golo resnico', 'zlato sredo' in rečenico 'otrok sreče'.

Od česa umirajo ptice?

Gotovo mislite, da ptice ne zbole za boleznimi, kakor ljudje. Zanesljivo ste prepričani, da sploh umirajo za čisto drugačnimi vzroki, kakor mi, ki moramo hoditi samo po zemlji.

Največ ptic umre za mrtvoudom, pljučnico, možgansko kapjo ali črevesnim katarom. To vse so bolezni, ki mučijo tudi ljudi, in zaradi njih celo umirajo. Seveda pa navadno dolete te bolezni samo ptice, ki žive v ujetništvu in doživlje precej visoko starost. Ptice, ki žive v naravi, navadno umirajo zaradi svojih večjih sovražnikov, kakor so na primer mrz, lakota ali pa ptice roparice.

ŠIROM PO SVETU

»Poletni čas« je uvedla washingtonska poslanska zbornica v vseh Združenih državah zaradi varčevanja z lučjo in kurjavo. Vse ure so pomaknili za eno uro naprej.

Poročno darilo v znesku 1000 kron bodo dobili vsi mladoporočenci na Danskem. Darilo so uvedli zato, da bi se čim bolj povečalo število rojstev.

Huda železniška nesreča se je pripetila te dni blizu mesta Solopierga na Danskem. Trčila sta dva potniška vlaka; pet in dvajset oseb je težko ranjenih.

Silen vročinski val je zajel vso Avstralijo. V mestu Melbourne je divjala peščenska nevihta in uničila vse nasade. Na več mestih so se vžgali gozdovi. V Sydneyju zelo primanjkuje vode. Zato je oblast odmerila za vsakega prebivalca enako količino vode. Ljudje lahko dobe vodo samo ob desetih dopoldan in od štirih do osmih zvečer.

Nove omejitve v prehrani je uvedla madžarska vlada. Gostilničarji smejo postreči svojim gostom s kosili iz največ treh jedi. Poleg tega so za polovico omejili uporabo mesa in maslo. Odslej imajo na Madžarskem samo tri mesne dneve v tednu.

Železniški promet je omejila turška vlada, ker primanjkuje premoga in električne energije. Prav tako bodo zaradi pomanjkanja celuloze omejili uporabo papirja, zato morajo vse trdke prijaviti svoje zaloge.

Krušne nakaznice so uvedli te dni tudi v Palestini. V kratkem bodo pa racionalizirali tudi vse druge življenjske potrebščine. Dolej so imeli Palestinci nakaznice samo za sladkor.

VESELI TEATER

Nov program štev. 14

Samo še v četrtek in soboto ob 18.30 in v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30.

★

Pahljača

NAPISALA
S. SCHUDEL-BENZOVA

Z jutranjo pošto sem prejela zavitek. Na njem je bilo napisano: »Rokopis! Radovedno sem odmotala ovij. Tedaj je iz zavitka padel kos papirja. Založnik mi je pisal: »Zdali bomo Roberta Siberja, Pariške spomine«. Ker iz zadnje umetniške razstave poznamo vaše izvrstne skice iz Pariza, vas prosimo, če bi ilustrirali Siberjevo knjigo z nekaj skicami o Parizu...«

Papir mi je zdrknil iz rok. Zakaj naj bi še dalje brala? Tisti trenutek sem bila prepričana, da dela ne bom prevzela. Zakaj neki bi se morala še enkrat srečati z Robertom Siberjem, zdaj, ko sem pozabila že na vse pariške dogodivščine? Ali sem jih pa res pozabila? Pogledala sem založniško pismo in brala dalje: »V sporazumu s pisateljem...« Torej je Robert želel, naj sodelujem pri njegovi knjigi. Če se mi zaplesale pred očmi. Silila sem se k miru.

Potem je minila ura in jaz sem še zmerom brskala po svojih mapah in iskala skice iz Pariza. Položila sem na mizo risalno desko in pričela risati po spominu. Preteklost je znova oživila pred menoj.

Pred petimi leti sem v pariški kavarni »Deux Magots« na vogalu Rue Bonaparte in St. Germaine ulice, srečala Roberta Siberja. Bila sem še učenka umetnostne akademije, Robert je bil pa že znan pisatelj, vendar prvič v Parizu. Pri obudovanju tega edinstvenega mesta človek potrebuje prijatelja, posebno če je umetnik. Zato sva Robert in jaz kmalu postala prijatelja. Ker sem tedaj mnogo zunaj delala, me je pisatelj spremljal in z menoj vred obdvoval mesto. Čeprav je imel Robert v Parizu precejšen krog umetnikov, ga vendar ni nikoli niso radi imeli. Nekoč mi je celo eden izmed njih, ime mu je bilo Pierre, dejal: »Le kaj najdete na tem človeku, ki se zmerom tako praznično drži? Naj si svoje modele išče kje drugje? Ugovarjala sem in zagovarjala Roberta in njegovo nadarjenost.

»Oprostite« je tedaj dejal Pierre, »ali ste morda zaljubljeni vanj?« Vsi to me pogledali. Čutila sem, kako mi je vsa kri šinila v obraz »Zaljubljenaa?« sem dejala. »Prazno vprašanje!« »Ni vam treba odgovoriti,« je tedaj dejal Pierre. »Vsi to vemo. Skoda, mučil vas bo z ljubosumnostjo.«

Začeli so drug pogovor, tako da mi res ni bilo treba odgovoriti. Tih sem sedela pri mizi. Pierre me je bil zadel v živo Robert mi je bil res precej več kakor samo prijatelj pri delu.

Nadaljevala sva najine izlete v pariško okolico. Nostila sem s seboj skicirko, on pa zvezek, kamor je zapisoval svoje vtise. Nekoč mi je poslal eno izmed svojih pesmi, naslov ji je bilo »Pahljača«. V njej je opisal usodo francoske cesarice Jožefine. Posebno se mu je posrečilo opisati Napoleonovo ljubosumnost. Tedaj sem se spomnila Pierrovih besed. Da bi videla, ali je Robert res tako ljubosumen, sem zagovarjala Jožefino in dejala, da je bila Napoleonova jeza do Jožefine krivična.

»Kdor ljubi, je ljubosumen,« je tedaj dejal Robert. »Pretrpana ljubosumnost pa lahko dva človeka odtuji,« sem odgovorila.

Kmalu se je pokazalo, da je Robert res ljubosumen. Celotno prijateljstvo, ki sem ga gojila do svojih tovarišev, mu ni bilo povšeč. Vendar je kmalu spoznal, da več od mene ne sme zahtevati. Da bi svojo dobro voljo dokazal, me je povabil na skupen izlet z več umetniki.

Tisti dan je bilo vreme kakor našla za vožnjo po Seini in za južno na prostem. Pierre, najveselejši izmed vseh, je vsem svojim tovarišicam in tudi meni podaril ljubke papirnatne pahljače, da bi nas varovale pred vročino. Potem smo sedeli v neki kavarni in pili breskovo bowlo. Robert je bil dobre volje in prav nič ni kvaril razpoloženja. Tudi Pierre je to zapazil. Ko sem z njim plesala, mi je zašepetal: »Čestitam! Pravega Parižana ste naredili iz njega!«

Robert mi je med tem, ko sem plesala z drugimi, vzel papirnatno pahljačo. Ko sem prišla k mizi, mi jo je vrnil in dejal: »Kadar boste sami, preberite, kar sem nanjo napisal.« Njegova romantičnost me je razveselila in obljubila sem, da bom prebrala. Potem sem pahljačo spravila pod ročno torbico.

Tedaj je začel Pierre kazati svoje umetniške in čarovniške priče. Pričaral je na mizo vse mogoče predmete in nas zabaval. Nato smo se zabavali z vsemi mogočimi igrami in pri eni izmed njih sem nenadno izgubila pahljačo. Eden izmed mojih prijateljev mi jo je po nesreči izbil iz rok. Takoj sem jo jela iskati, vendar je pa nikjer več nisem našla. Robert je obmolnil; očito ga je izguba pahljače zelo jezila. Ko me je spremljal domov, je bil zelo redkobeseden.

»Da vsaj ne bi prišla v nepravilno roko,« je zaskrbljeno dejal. »Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

V kraljestvu povodnega moža
NIZIDERSKO JEZERO — OSTANEK PANONSKEGA MORJA

Vprašanje izsuševanja še niso rešili

Nizidersko jezero leži južnovzhodno od Dunaja in je zadnji ostanek nekdanjega Panonskega morja, ki je v prejšnjih zgodovinskih dobah poplavljal vso Panonsko nizino. Še za vladavine Marije Terezije je bilo to jezero dvakrat tako veliko, kakor danes. Zdan pa nenehoma presiha, kakor da bi ga nevidna moč zmerom znova potegovala v dno. Kadar ima največji obseg meri 330 do 350 kilometrov.

Nekako pred petnajstimi leti je v Niziderskem jezeru nekdo utonil. Po pravici so tedaj ljudje trdili, da je moral imeti pri iskanju globine posebno srečo. Kadar namreč jezero najvišje stoji, meri povprečno komaj šestdeset centimetrov. Ponekod so pa seveda tudi globlji, v katerih meri jezero kar štiri metre. Te globlji so pa zelo redke in jih je, kakor rečeno, treba iskati.

Če pride tujec k jezeru in mu pravi: »Tu se začneja jezera,« je zanesljivo razočaran. Zakaj pred seboj ne vidi jezera, pač pa samo blato, pokrito z nekaj centimetri visoko vodo. Kdor bi se v tem jezeru hotel kopati, bi mislil, da je zašel v blatne kopeli. Sicer je pa za takšne kopelce v veliki meri poskrbljeno. V posebnih kopališčih imajo namreč vse polno prh, pod katerimi se kopalec lahko popolnoma znebi nesnage.

Vendar ima to jezero kljub tej nesnagi mnogo svojih prijateljev in obževalcev. To tudi po pravici. Pokrajina ob jezeru je namreč čudovito lepa. Pozimi je vsa jezerska gladina zamrznjena. Kadar posije nanjo sonce, se sveti ko samo srebro. Na njej se vrte veseli drsalc, na drugem koncu jezera pa potirajočijo čepi na počevnih lesenih brunih ribiči in preže s trnkom na ribo, ki bo v svojo nesrečo priplavala ravno mimo luknje, v katero so vrgli trnek. Na spomlad ko se led odtaja, se pokrajina ob jezeru zavije v zelenje in cvetje. Tedaj se obala spremeni v pravi ptičji raj. Lovci, ki se previdno vozijo z majhnimi čolniki med visoko jezersko travo, naletijo na ptice, ki so sicer v Evropi že popolnoma izumrle.

Tu gnezdi sabljokljunka ali rangar s srebrno se svetilkajočim perjem. Lovci na te ptice prihajajo k jezeru na lov od blizu in daleč. Na tem jezeru in njegovi okolici so zvrtili tudi že marsikateri kulturni filmi.

Kmetje, ki stanujejo ob jezeru, si še zmerom pripovedujejo pravljice o mogočnem povodnem možu. Ki živi na dnu jezera. Kadar se razjezi, tedaj jezero naraste, ko je pa dobre volje, se skrije v svoje podzemsko kraljestvo in potegne za seboj v žrelo tudi jezero. Tako si v svoji domišljiji predstavljajo skrivnostno izginotje jezera. Še v prejšnjem stoletju so nekateri znanstveniki trdili, da je jezero v zvezi z morjem. Danes vemo, da je v prejšnji zgodovinski dobi v o madžarsko nizino pokrivalo morje, ki je najbrže res bilo s svojim dnem v zvezi z morjem. Današnji ostanek tega velikega morja — Nizidersko jezero, pa prav gotovo s njim nima nobene zveze več. Leži namreč 113 metrov nad morsk gladino.

Ze v prejšnjem stoletju so inženirji delali načrte, da bi Nizidersko jezero speljali potom prekopov v Donavo in ga popolnoma izsušili. Tako bi kmetje pridobili velikansko ozemlje, na katerem bi lahko uspevalo najlepše žito.

Kadar v poletni suši jezero upade in se za več kilometrov zoži, tedaj je zemlja, ki o pušča za seboj izredno rodovitna. Kmetje tedaj hitro posejejo zemljo in pridelek jim veliko hitreje dozori, kakor na drugem polju. Seveda pa v jeseni obdelano zemljo spet poplavi voda in vse delo gre tako rekoč v nič. Iz posebnih zgodovinskih virov vemo, da je Nizidersko jezero iz neznanega vzroka včasih tudi za več let usahnilo. Tako se je leta 1360, tam kjer zdaj leži jezero razprostiralo rodovitno polje. Kmetje so bili prepričani, da je jezero za zmerom usahnilo. Čez nekaj let je pa voda spet pridrla iz zemeljskih požiralnikov in uničila vse bujno obdelano polje. Tako se je zgodilo tudi leta 1733., 1865. in 1870.

Vprašanje ali bi to jezero popolnoma izsušili, ali pa dvignili njegovo vodno gladino in iz presihajočega jezera napravili pravo, stabilno jezero, najbrže še dolgo ne bo rešeno. Če bi jezero popolnoma izsušili, bi namreč vzeli tamkajšnjim prebivalcem ves dozdanih zaslužek in jim popolnoma spremenili njihov način življenja. Nešteto ribičev, ki zdaj dan za dnem živi samo od lova na ribe, lovcev in drugih kmetov, ki jih živi jezero, bi se na lepem znašlo brez zaslužka. Poleg tega bi si morali polskati tudi vsi vinogradniki drugo delo. Ob južnem delu jezera namreč uspeva vinska trta, iz katere prešajo zelo dobro vino. Trta uspeva samo zaradi milega podnebja ob jezeru, če bi jezero osušili, bi tudi trta ne uspevala več, ker bi ji bilo prevroče. Tudi ogromne skladišnice soli, ki jo kopičijo ob jezeru, bi izginile in z njimi zaslužek vseh tistih, ki jih zaposluje posebna tvornica za pridobivanje soli.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Tako bo ta košček zemlje z vsemi svojimi lepotami in posebnostmi najbrže še za dolga leta ostal nedotaknjen. Ljudje bodo presnavljanje jezera radiš prepustili naravnim silam in se ne bodo vmešavali vanj s svojimi tehničnimi napravami.

Častnik Milkoff je z letalom še nekajkrat vratolomno zakrožil nad mestom, potem je obrnil letalo in se vrnil na domače tletališče. Tedaj prav gotovo ni imel niti pojma, kako zgodovinsko poslanstvo je izpolnil.

Prvi je bil cesar Domitijan (61 do 96); ta je znal streljati z lokom in strelco tako precizno, da je mogel sužnju, stoječemu v daljavi, strelco izstreliti tako, da mu je sfrčala med prsti, ne da bi jih ranila.

Drugi »rekordni« strelac je bil pruski princ Louis Ferdinand (1772 do 1806), ki je znal prav tako izstreliti kroglo.

Priljubljeni izgovori, ki ne operejo resnice

Vsi imamo za svoje napake takoj pri roki izgovor, ki pa ne opere vselej resnice. Evo vam nekaj takšnih izgovorov, ki jih srečujemo pri svojih bližnjih — in morda tudi pri sebi — vsak dan:

O svojih starših radi pravimo: »Ne žive s časom«. Površno in lahkonostno življenje opravljamo tako: »Saj živimo samo enkrat«. Krivico, ki smo jo kdaj storili, skušamo zmanjšati z izgovorom: »To je moj temperament«.

Kadar imamo neuspeh, se radi izgovarjamo: »Mene tepe usoda«. Če smo kaj pogršili, pravimo: »Nisem mogel drugače«. Posebno neprijeten je izgovor: »Vsek zase«.

To so izgovori, ki naj bi se jih inteligentni človek izogibal, kakaj izraz so naše miselnosti. Takšna miselnost pa ubija civilizacijo, napredek in ljubezen.

neka denarja. Včasih mi je sicer nekoliko dolgčas, takrat pa vzamem v roko kakšno knjigo, ali pa povabim svoje prijatelje. Danes na primer pričakujem pisatelja knjige »Pariški spomini«. Bogve, kakšno bo svidenje? Skupaj se bova pogovorila o slikah, ki jih bom naredila za njegovo knjigo.

Čisto mirna sem. Na mizo sem postavila vazo z rdečimi vrtnicami. Razstavila sem pa tudi svoje skice. Pogledala sem skozi okno. Po jezeru je priplul parnik. Z njim se je pripeljal Robert. Kmalu sem ga zagledala, kako stopa skozi vrto v hišo. Pripravila sem skice, pa tudi sama sem pripravljena na njegov prihod.

Robert je pravkar odšel. Najprej sva bila ob tako nenadnem svidenju oba v zadregi. Kmalu sva jo pa prebrodila, in bila sva spet kakor nekoč v Parizu, dobra, iskrena prijatelja. Kaj je bilo bolj naravnega, kakor da sva ob mojih pariških skicah pogrevala spomine.

Zakaj ste me takrat tako nenadno zapustili?« sem ga na lepem vprašala,

»Ali se ne spominjate zadeve s pahljačo?« je vprašal Robert.

»V mojem spominu je vse zavito v meglo,« sem priznala.

»Potem sem vam dolžan odgovora,« je dejal Robert. »Bil sem ljubosumen na Pierra, ker sem zanesljivo vedel, da je on odnesel vašo pahljačo. Počakal sem ga pred umetnostno akademijo in zahteval, naj mi jo vrne. Videl sem se kakor divjak. Naposled je Pierre vrzel iz žepa vašo pahljačo in mi jo vrzel pred noge, potem je pa zbadljivo dejal, da se vam mora romantično od sile bedasta zdeti. Bil sem prepričan, da ima Pierre pravico tako govoriti, ker ga imate vi radi in sem v svoji divji ljubosumnosti na nos na vrat odpoval iz Pariza.

Molčala sva. Potem sva si pogledala v oči in se od srca zasmejala. Na lepem sem bila v Robertovem objemu in mu vrnila poljub.

»In kaj si napisal na mojo pahljačo?« sem ga čez čas vprašala.

»Namesto odgovora je potegnil iz žepa pahljačo in mi jo podal. Razpela sem jo in prebrala. Na papirju, porumenelem od časa, sem brala: »Je vous aime.« (Ljubim te.)

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

Robert me je očitajoče pogledal.

»Kaj ste pa prav za prav napisali nanjo,« sem radovedno vprašala.

ZREČALO
naših dniZa vsak prispevek v tej rubriki
plačamo 8 lir

Prijateljem živali

Pred nedavnim sem čitala članek o neklem psu, ki je dan in noč privezan in ki za plačilo za svojo zvestobo dobi le malo hrane in palico, tako da je uboga žival vsa prestrašena. Pogosto tudi priobčite članke o grdem ravnanju voznikov s konji.

Da, ali res ni temu nobene pomoči? Ali pri vas nimate »Društva za varstvo živali«? Bolje, ker vem, da ga imate, ali ne izvršuje svoje dolžnosti, kakor bi jo moralo?

V našem kraju se kaj takšnega ne zgodi, da bi voznik, ki ravna slabo s konji (kar se pa v mestu le redko zgodi), na opozorilo odgovoril še grobo, ker ve, da ga čaka še hujša kazen. Če ne pomaga samo opozorilo, pomaga prav gotovo denarna kazen. Tako so obvarovane tudi vse druge živali.

Pri nas »Društvo za varstvo živali« res dela in uveljavlja svoje moč.

Zato, dragi prijatelji živali, skušajte doseči tudi tam, da se bo dejansko pomagalo ubogi živali, ne samo s članki v časopisih, zakaj beseda same mučiteljem prav gotovo ne grede do srca.

Zelim, da bi te moje besede čitale vse ljubiteljce živali in se oprijele živo dela in pomagale in branile živali dejansko pred mučitelji.

Gorica, januarja.

Ida M.

Malo več srčne kulture

V sedanjih časih je res težko za živeti, kar še najbolj občutijo mestni ljudje. Zato pa ob nedeljah in praznikih, pa tudi ob delavnih, izletniki takole mimogrede ali pa tudi z dolžen namenom izprašujejo po deželi za to in ono. Pri tem se pa nekateri zelo nevljudno vedejo.

Ni dolgo tega, ko sem poslušala dva izletnika, ki sta se med seboj pomenkovala:

»Pojdimo še v tole raztrgano bajto. Mameca ali imate kaj jajčk?« Ko jima je gospodinja povedala, da jih nima, sta se prav grdo obregnila.

Nikar naj izletnika ne mislita, da nista s tem žalila preproste žene. Resda je sama preprosta in njena hiša siromašna, vendar se vsakdo najboljše počuti doma, pod svojo rodno streho. Saj poznamo prav lep domač pregovor, ki pravi: »Ljubi je moj domek, pa če ga je le za en bobek.«

To mislim, občuti vsak pošten človek, ki ima količjak srca. In tako morajo včasih po nedolžnem trpeti zaradi nekaj brezvestnežev, mirni in spoštovanja vredni izletniki.

A. S. P.

Opozorilo!

Rada zahajam v kino. Takoj ko vstopim v čakalnico, me zagrne gosta megla cigaretnega dima. Vzame mi malo sapa, a ko si opomem, pogledam na steno, kjer se mi poredno zasmaje tablica: Kaditi strogo prepovedano. Ljudje naokoli pa kadé, kakor bi hoteli med seboj tekmovali.

Pozvonil, grem v dvorano. Film. Konec. Prevzeta od filma se dvignem, toda že me vzdrmi cigaretni vonj. Ljudje se gnetejo proti izhodu večji del s cigareto v ustih ali roki. Prijeten občutek, ko si moraš želeti samo to, da prideš na prosto s plaščem brez luknjice, neprežganim klobukom ali nezasmajenimi lasmi. Kaj zato, napis je pa le: Kaditi strogo prepovedano!

Z. B.

Še so dobri ljudje!

Kakor pridejo drugi ljudje, tako sem prišla tudi jaz po svojo mater v bolnišnico, kjer se je zdravila. Bila je še zelo slaba, pa sva vendar počasi prišli do tramvajske postaje.

Hotela sem mami pomagati na tramvaj, a takoj je prihitel tramvajski uslužbenec, pomagal mami vstopiti in jo peljal do prvega praznega prostora. Pri postaji je pa spet prišel in ji rekel:

»Kar na ramena se naslonite, ste lahko brez skrbi!«

Nisem vedela, kaj naj storim, toda uslužbencu sem se lepo zahvalila za njegovo ustrežljivost in počasi sva nadaljevali pot do najinega vlaka. Med potjo sem mnogo premišljevala o tem lepem dejanju in sem prišla do zaključka, da so na svetu še dobri ljudje, ki radi pomagajo drugim.

C. C.

Josip Štrekelj: Sadjarjevo in vrtnarjevo delo pozimi

(Gl. začetek v prejšnji številki)

Ko dovršimo redčenje pregozovih vej v krošnji in obrezovanje, sledi neobhodno potrebno ssaženje dreves, ki je tako važno, kakor ssaženje domačih živali. Z drevesno sturguljo in z drevesno škotko očistimo po deblu in po vejah mah, lišaje in staro skorjo, ki so zavetisti škodljivcev in ki ovirajo dihanje teh delov dreves. Te odpadke pa moramo zbrati v primerne plaste, ki jih pred ssaženjem položimo pod drevo in končno sežgemo, zakaj dosti je škodljivcev v tej nesnagi. Pri ssaženju je pa treba paziti, da ne ranimo živih delov drevesa. Najhitreje gre to delo od rok po dežju, ko je skorja razmočena.

Ssaženju dreves sledi beljenje debel in debelejših vej. Zaradi boljše lepljivosti dodamo v apneni belež nekoliko krvi. Beljenje sicer ne zamori škodljivcev, pač pa bela barva odbija sončne žarke in s tem zavaruje drevesa pred naglo menjavo dnevnice in nočne toplote, ki povzroča pozebo. Drevesa dobe po tem gladek lub, da nimajo škodljivci zavetišča. Za to opravilo je najugodnejši čas v januarju in februarju.

Da pospešimo rodovitnost sadnega drevesja in večjo množino prvotnega sadja, je treba drevesom gnojiti, kakor kjer nič ni, ne moreš ničesar dobiti. Gnojimo pa ne ob deblu, temveč pod kapom krošnje in nekoliko dalje, ker tam so korenine sesalke. V travnatih nasadih obrnemo rušo ter v tako napravljene jarkove pognojimo s hlevskim gnojem ali pa z umetnimi gnojili. Od teh vzamemo nekako po 8 dkg superfosfata in 8 dkg kalijeve soli na vsaki kvadratni meter. Ako je rast dreves slaba, pognojimo ob začetku brstenja in en mesec kasneje še s po 1 dkg sečnine. Po dovršenem gnojenju pokrijemo jarko s puščjo tako, da so tla zaradi košnje gladka.

Vsak umen sadjar ve ceniti koristitve, zato jim že v jeseni ali vsaj v teku zime postavi gnezdišča in poskrbi s primerno hrano, da pozimi ne stradajo in ginejo. S tem jih tudi privlači v sadovnjak.

Vsak mesec po enkrat pregleda sadjar zalogo sadja v shrambah in odpira nagnito, da ne okuži zdravega. Pri toploti okrog +5°C in v temnem, ne presuhenem prostoru, se sadje najbolje ohrani.

Delo pri povrtnini pozimi

Kjer zimska povrtnina ni na prostem z vejevjem zavarovana pred mraženjem toplote — zmrzovanjem in tajanjem — je prav koristno, ako jo zavarujemo z razpadlim gnojem, ki ga potrosimo v vmesne prostore.

V kletih in shrambah je treba večkrat pregledati vloženo zelenjavo, zakaj kaj radi se zakotijo tam polži, miši in svinjice. Obenem treba sprosti odstranjevati nagnito povrtnino.

V začetku januarja sejemo v zabojčke solato berivko in pri nas še premalo priljubljeno krešo. Zabojčke postavimo na svetel in primerno toplem prostor.

Kolikor imamo semena v zalogi, ga preizkusimo glede kaljivosti. Prav tako tudi dokupljeno, ker letos bo težko dobiti zanesljivo seme. Sicer preti nevarnost, da bodo grede prazne.

Za rane setve treba tople grede pripraviti že sredi meseca januarja, da bodo ogrete do začetka februarja, ko je čas za te setve. V ta namen moramo tudi pripraviti slamnato štorje za oedejo.

Praden bomo sejali in sadili spomladi na vrtu, mora biti pripravljen kulturni načrt po navodilih o umnem kolobarjenju. S hlevskim gnojem ali s kompostom gnojimo namreč tistim rastlinam, ki brez takega gnojenja ne uspevajo dovolj. To so solata, kapusnice, plodnice in špinata. Naslednje leto sledi na tem prostoru korenstvo, tretjem pa stročnice. Drugo in tretje leto gnojimo po potrebi le z umetnimi gnojili. V četrtem letu sledi spet gnojila željna povrtnina, kakor navedena za prvo leto. Tako so pridelki obilnejši, pa tudi škodljivci in boleznice se ne razpasejo ali pa vsaj v manjši meri. Računajte, da povrtnina porabi v prvem letu 50% gnojilne vrednosti, v drugem 30% in v tretjem 20%, zato je treba četrto leto spet gnojiti.

Dalje prihodnj

BREZBARVNA DEKLICA

Ali poznate tudi vi takšno brezbarvno, skromno deklico, ki toliko zamudi v življenju, ki ostaja zmerom v ozadju in vendar ni prav nič slabša od drugih? Dajte ji brati ta članek. Pomagal ji bo, da se bo izpremenila.

»Tega ne znam, premalo sem spretna,« vzdihuje brezbarvna deklica. »Kako dolgočasen obraz imam, prav nič fotogeničen.«

Vendar nikakor ni tako nesporna in tudi tako dolgočasnega obraza nima. Toda brezbarvna je, brezbarvna od nog do glave. Vsi vemo, da je bila ondan povabljen na čaj k zelo simpatičnim ljudem, toda nihče se ne more več točno spominjati njenega obraza, niti njene obleke. Vse na njej je brezbarvno. Že tri leta sedi v pisarni za istim pisalnim strojem, in še vedno je ljudje ne poznajo po imenu. Morda bi jo opazili, če bi imela rdeče lase, ali če bi nosila zmerom obleke kakšnega posebnega kroja. Morda, če bi se znala zelo dobro smučati, ali imela zmerom zelo lepe nogavice in čevlje. Morda tedaj, če bi bila izredno grda, izredno simpatična, izredno živahna. Ker je pa neizrazna, nedoločena, skratka »brezbarvna«, je nihče ne opazi.

Ali pa mora biti takšna? To je veliko vprašanje. Pogumno odgovorimo: ne! Saj vendar lahko kaj poizkusi, saj vendar ni potrebno, da je njen primer brezupen. In samo ob brezupnih primerih se uklonimo.

Danes je devdeset odstotkov vseh žensk in deklet prej neznanih kakor izrazitih. Od teh devdesetih odstotkov jih samo šestdeset nekaj ukrene proti temu. Ostalih trideset odstotkov misli, da je to potrebno zlo. Prvih šestdeset ima prav, drugih trideset narobe. Vse to nima nič skupnega z denarjem, življenjskim standardom, otroci, poklicem, delom in vsemi tistimi izgovori, ki jih tako radi navajamo, kadar hočemo zagovarjati svoje napake. Tudi najpremožnejši, najbolj razvijeni ljudje so lahko brezbarvni; ne moreta jim pomagati ne krizeni plašč ne zlata zapetnica. Osebnost je bistvo naše notranjosti in je čisto neodvisna od zunanjih okoliščin.

SKRIVNOST

Če vprašamo »brezbarvno deklico«, ali rada vozi kolo, ali rada potuje, bere knjige, pleše, ali ima veselje do slikanja, do učenja tujih jezikov, bomo skoraj vselej dobili odgovor: »Da, že, toda ne posebno.« In kar je še huje: to bilje ne stori ničesar, da bi izpremenila svoje stanje. Nekoliko se poskusi v življenju, v lepih umetnostih, v tem ali onem športu, ogleda si kakšno slikarsko razstavo, uči se strojepisja, toda vse tako mimogrede. Energije, da bi eno teh panog obvladala do popolnosti, te energije brezbarvna deklica nima.

In vendar je prav ena največjih skrivnosti pestrega življenja: v eni stvari doseči prodoren uspeh. Če dosegemo cilj, ki smo si ga zadali, smo se že povzpeli nad povprečnost. Ne samo to: če hočemo doseči uspeh, moramo napeti vse svoje sile, razviti svojo osebnost, in čudno je, že ob tem čutimo, kako postaja življenje pestrejšje, vznemirljivo, pomenljivejšje.

Ljudje, ki se za nekaj zanimajo, znajo o tem tudi živo in zanimivo pripovedovati. Neka moja znanca je zabavala vso družbo s pripovedovanjem o vrtnarjenju, tako da smo čutili ob njenem pripovedovanju nevidni tok življenja, veselje ob lastnem znanju, zadoščenje po dobro storjenem delu.

»O vrtu še lahko govorimo,« bo kdo ugovarjal, »toda kaj naj govorim, če ves božji dan sedim za pisalnim strojem in tipkam dolgočasna pisma?«

Že vprašanje je napak zadano. Saj vendar ne gre za pripovedovanje, temveč za doživljanje dela. In dan za pisalnim strojem, pa če je še tako dolg, traja samo do večera. Vsak teden je nedelja in pred nedeljo sobotno popoldne, ko se lahko vrnemo v svoj svet in ga oblikujemo, kakor si želimo. Stavimo eno stvar, toda dobro, bolje, najbolje!

ZUNANJOST

Pričnimo z lasmi. Nekoč so imeli tople, zlat sijaj, zdaj so brezbarvni in nekoliko klavni. Prihodnjiki imajo s svojo frizerko tehtno konferenco. Že delate kisel obraz, posebno, ko vam pravim, da si poleg svilnatga leska omislite še novo pričesko. To bo pa težko, pravite. Seveda! Še na misel mi ne pride, da bi vam ta trud za molčala. Vsako prizadevanje je težko, če si ga težkega delamo.

Bledični ste, zato ste uporabljali doslej zmerom svetloroznat puder. Poskušajte se zdaj za izpremembo okoristiti s to bledico in jo oživite samo z nadihom diskretnega rdečila; tako se boste zdeli nežni, kar vam nikakor ne more škoditi. Nikar se ne dajte premočiti, če vam bo vaša prijateljica dejala, da ne ve, ali se vam nova pričeska in novi puder res podata — ali niste dolgo imeli staro pričesko, ne da bi bila komu mar?

Kar se tiče oblek, se ravnajte po prav bistri opombi nekega modrega moža. Dejal je: Ženska se naj oblači tako, da bo podčrtala svoje najneznatnejše vrline.

Kako je prišel do te modrosti, ne vemo, toda vsekako ima prav. To pomeni, da stori ženska, ki je vesela, živahna, pravi, prav, če se oblači mirno in nevsiljivo, da to črto svojega značaja prijetno izravna. Skromne, brezbarvne ženske naj torej ne nosijo oblek, ki bi jih naredile podobne Pepelkam. Peščenorumeni in rjavi odtenki ne pridejo v poštev. Narobe pa tople barve, ki prijačo polti: črna, z iskrico rdeče ali bele. Ali, če so očl sive ali sivozelenkaste (torej brez »prave« barve), poskusite s sivozeleno barvo, samo nekoliko živahnejšo in spoznali boste, koliko bodo pri tem poskusu vaše oči pridobile.

POČUTJE

Brezbarvna dekleta in ženske trpe za pomanjkanjem vitalnosti. Skoraj nikoli niso popolnoma zdrave. Naposled se sprijaznijo z glavobolom, ki jih pogosto muči, češ »da vsakogar od časa do časa glava boli«. Nič pa ne ukrenejo, da bi se pozdravile.

Če že ne zdravnik in zdravnica, naj vam pomagajo izprehodi in vsakdanja telovadba. Še tako vneto telovadba, ki traja teden dni, vam ne bo pomogla do dobrega počutja, medtem ko se boste gotovo bolje počutili, če boste telovadili vsak dan samo deset minut, toda vzdržali tri mesece.

GLAS

Da, glas! Kaj naj pa to pomeni? Če verjamete ali ne: prikupe glas je zlata vreden. Če ste količkar občutljivi in muzikalični, boste to sami opazili. Zato je tudi vaš glas vreden, da ga kultivate. Človeški glas je dragoceno glasbilo; učite se pravilno igrati nanj.

IN TAKO DALJE...

Zbrati je treba vso voljo, da ubelitate vsakdanjosti! Premislite, kaj bi najrajši, kaj najbolj ustreza vašim zmognostim in vašemu veselju, potem se vrzite na delo! Najsi bodo cvetlice ali zvezde, obleke ali knjige, slike ali glasba, vse lahko uporabite, samo da spoznate; rojena sem za nekaj drugega, kakor da bom vse življenje neopazna »brezbarvna deklica«!

(Po švicarski Anabelli)

Naša kuhinja

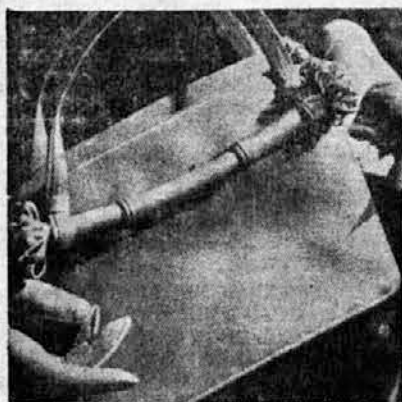
KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Četrtek: Jota. Zvečer: Mlečna kaša.

Petek: Fižolova juha, cvetača v solati, krompir v kosih, Zvečer: Praženec.

Sobota: Goveja juha z vlvanci, govedina v omaki, krompirjevi cmoki. Zvečer: Kislo zelje, koruzni žganej.

Nedelja: Cvetačna juha, telečji zrezki v omaki, makaroni, solata, pečena jabolka. Zvečer: Krompirjev guljaž, solata, kompot.

Če hočete biti res elegantna — pa čeprav imate plašč, star že več let — morate gledati, da nekaj tistih oblek, ki jih imate, preuredite po novi modi, da so temnobarvne in preneso apartne malenkosti. K modnim malenkostim, ki igrajo veliko vlogo, spada nedvomno ročna torbica. Gornja slika nam kaže dve zelo zanimivi ročni torbi. Prva je športna, velika torbica, za dopoldansko nakupovanje; nosimo jo k športnemu plašču in kostimu. Druga je popoldanska torbica, spet moderne starinske oblike.

Za manj hladne zimske dni, ko posije sonce in otaja sneg, je praktičen gornji športni plašč iz rjavega volnenega kockastega blaga. Posebno zanimiv je izredno enostaven kraj, ki je moderen dolgo let. Velika ročna torbica podčrtava preprosto eleganco tega modela.

Ponedeljek: Goveja juha z nastrogano kašo, kisla repa, krompirjev pire. Zvečer: Govedina od kosila v solati, čaj, medenjaki.

Torek: Prežganka, paradižnikova omaka, makaroni, solata. Zvečer: Krompirjevi zrezki, radič v solati.

Sreda: Ohrovtova juha, pljučka v omaki, vodni cmoki. Zvečer: Krompirjev riž.

Pojasnila:

1 Govedina v omaki: Za pripravljanje te jedi uporabimo govedino, ki smo jo kuhali v juhi. Ko juha že nekaj časa vre in že dobi dober okus, vzamemo meso iz juhe in ga posebej uporabimo. Posebej zarumenimo na masti ali olju 3 deke kruhovih drobtin, sesekljan strok česna, zelen petušlj, nekoliko popra in prav malo limonovega soka. Vse skupaj zalijemo z nekaj zajemalkami juhe. V tako pripravljeno omako vložimo meso in ga dušimo dobre pol ure. Meso potem zrežemo na rezine in jih z omako polite nesemo na mizo. K tako pripravljeno govedino se zelo dobro podajo krompirjevi cmoki, pa tudi kruhovi in vodni cmoki.

2 Telečji zrezki v omaki: Kos telečine, najbolje od stegna, zrežemo na lepe zrezke, ki jih prav dobro potolčemo, nasolimo in povajamo v moki. Na masti ali kakšni drugi maščobi zarumenimo malo prav drobno sesekljane čebule in ne prevelik strok česna. Ko vse skupaj zarumeni, vržemo v mast zrezke in jih na obeh straneh lepo rumeno zapečemo. Ko so tako opečeni, jih vzamemo iz posode in jih zdevljemo na krožnik. Ostanek masti potresemo prav malo z moko in ko ta zarumeni, jo zalijemo z juho, lahko pa tudi z vodo. Ko se vse skupaj dobro prevre in postane omaka gosta, zdevljemo zrezke nazaj, pustimo, da še enkrat dobro prevrejo in jih s kakšnim dodatkom nesemo na mizo. Omaki lahko po okusu pridenemo tudi paradižnikove mezge.

3 Krompirjev guljaž: Nekaj ne prevelikih krompirjev olupimo in jih zrežemo na kocke. Na maščobi prepražimo čebulo in sladko papriko. Ko čebula zarumeni, pridenemo žlico paradižnikove mezge in še nekoliko popražimo. Potem dodamo na kocke zrezane krompirja in vse skupaj še dalje pražimo in mešamo, da se nam nič ne prismoči. Čez nekaj časa zalijemo, osolimo in dušimo toliko časa, dokler se krompir ne zmehča. Če smo preveč zalili in je jed prerodka, podmetemo nekoliko moke, prav tako kakor podmetemo kislo zelje ali repo. Krompirjev guljaž je zelo dober, izdaten in poceni.

4 Medenjaki: Potrebujemo 2½ žlice sladkorja, 2 žlici medu, 1 jajce, cimet, stoldene dišeče klinčke, moke in na-

strgane limonove in pomarančne lupinice. Sladkor penasto vmešamo z rumenjakom, pridenemo mrazega medu, cimet, klinčke, lupinice in na zadnje toliko moke, da ugnemo precej trdo testo. Testo pustimo nekaj časa počivati, ga zvaljamo in izoblikujemo v poljubne oblike. Vsako obliko posebej namažemo z beljakom in jih lepo zlatorumeno spečemo. Medenjaki so zelo dobri in se tudi dolgo ohranijo.

Sama si pomagaj!

Nedostatki tvojega stanovanja

Če se ti zdi tvoja soba previsoka, temu lahko odpomoreš...

...če daš strop prepleškati v temnejšem tonu kakor pa stene. Tako se zdi težji in pričara sobi večjo domačnost.

...če v primerni višini potegnesh umeten strop iz poceni trstičnih plast. Opozorjamo pa, da se to poda samo modernim sobi z ravnim pohištvom!

...če stene v primerni višini (nekoliko nad glavo) prevlečeš s poceni kرتونom in ga pritrdiš z močnimi gladkimi desčicami.

Če ti je treba samo roko dvigniti in že sežeš do stropa, se boš izognila neprijetnemu občutku...

...če boš dala stene in strop prepleškati z isto svetlo barvo. A ne be- lo, najbolje je peščenorumeni!

...če izbereš majhne slike, a jih ne obesiš v višino oči kakor običajno, temveč nižje, tako da jih sede lahko udobno opazuješ.

...svetliko pritrdiš čisto na strop, in sicer tako, da bo razsvetljevala tudi ves gornji del sobe.

Porabni nasveti

Marsikatera ženska si zavoljo svoje pričeske komaj upa zmigniti z glavo. Nikar ne bodite sužnja vaše pričeske! Prav malo zmerni lasje so veliko lepši, kakor kodri, ki so podobni iz pločevine zvitim cevkam.

Ali kdaj operete vašo škotko za čiščenje obleke? Ali samo takrat, ko že ne morete obleke več do čistega očistiti?

Solske naloge in mraz, to je pa le na lepem preveč za vašega solarja. Pustite, da otroci pišejo svoje šolske naloge in se uče v topli kuhinji ali v postelji pri dobri luči in dobri odeti. Novotarija tega načina učenja bo zelo dobro vplivala na uspeh.

S papirjem morate zdaj varčevati. Zato kupite za kuhinjo in otroško sobo šolsko tablo, kredo in gobo.

Vzgoja dojenčka

Napisala dr. Tavčar-Konvalinka

(Gl. začetek v prejšnji številki)

Hranjenje ob istem času, točno na minuto, kopanje dnevno ob isti uri, redni sprehodi na svežem zraku naj bodo temelji dojenčkove vzgoje.

Hitrost duševnega razvoja ni odvisna samo od prirojene dispozicije, ampak v veliki meri od okolice. Medtem ko je zelo koristno pospeševati telesni razvoj s pravilno nego in prehrano — ne smemo pospeševati umetno njegovega duševnega razvoja. Bolje je, da pustimo dojenčka v miru, kakor da se po ure bavimo z njim in ga učimo raznih umetnosti. Za te so zlasti sprejemljivi nervozni dojenčki, ki znajo izvesti celo vrsto ukazov: pokazati kako je velik, mahati v pozdrav, prositi s tleskanjem rokic itd. — in to že v nežni mladosti, ko leži njihov zdrav vrstnik še neumnost v posteljici. Da taka umetna dresura, vkljub izredni ljubečnosti, ni v korist njegovemu življenju, si lahko mislite.

Zdrav dojenček v prvih mesecih prepi 21—23 ur, zbudi se le k hranitvi ob določenih obdobjih. Brezobzirno je buditi dojenčka iz spanja zato, da lahko občuduje materin obisk njegove modre očke. Kaj bi poredka dotična gospa, če bi ji dojenček vrnil obisk o polnoči in jo zbudil iz njenega sladkega spanja? Čim manj obiskov k dojenčku, drage matere! Dober instinkt naših prabab jim je veleval, da so dojenčka skrivale pred tujimi ljudmi, češ, da ga bodo urekle! Niso sicer vedele, kako se to zgodi, ali pogosto so opazile, da je dete po obisku zbolelo. Mi vemo, kako zelo občutljiv je dojenček za razne bolezni, katerim iščejo matere vzroka v prehlajenju in ne, kot bi bilo pravilno, v okuženju. Na-hod predstavlja za odraslega le neprijetnost, za dojenčka pa težko obolenje, ki se pogosto konča s pljučnico; torej življenjsko nevarnostjo. In na-hod je kužna bolezen, ki jo prenesejo pogosto obiski na dojenčka.

Ko minejo prvi štiri »neumni« meseci, ko se prične v dojenčku buditi interes za okolico, ko »šteje« svoje prste, grabi za odevico itd., je čas, da priskrbimo dojenčku zaposlitve — zabavo, to je igranje. Zapišite si, drage matere, da ni vsaka stvar dobra za dojenčka. Ključ, gumb, trske, škatle, steklenice, svinčniki in drugo so prav

neprimerne igranje za dojenčka, ker postanejo lahko nevarne. Zgodijo se z njimi lahko razne nesreče in nemalo takih igranj je že veljalo dojenčka življenja.

Mati da dojenčku škatljičo iz lepenke, dojenček jo nese v usta, lepenka se razmoči, pločevinasta zaponka zdrči dojenčku v sapnik in dete se zaduši. Ali oni siromašček, ki mi ga je prinesla mati zvečer v ordinacijo, češ, da ni pri zavesti. Ko pregledujem dojenčka, mi udari v nos vonj po tobaku, ki je prihajal nezavestnemu dojenčku iz ust. Na vsiljivo vprašanje in prigovarjanje mi prizna, mati, da je dala dojenčku za igranje možovo pipo. Dete je pipo popolnoma obilzalo in pri tem požrl ves tobak; moj sum na zastrupitev dojenčka s tobakom se je pokazal kot pravičen, ker sem pri izpiranju želodčka dobila vse polno tobaka in žlindre. Polagoma se mu je vrnila zavest.

Torej, drage matere, pazite, kaj daste dojenčku za igranje. Igrala mora biti iz enega kosa, gladka, brez ostrih robov, ne sme iti ob barvo, ne sme biti pretežka in takšna, da se da dobro snažiti. Dokler še dojenček ne zna sedeti, mu obesimo igralko na bel trak nad posteljico, da je ne more vreči na tla in se igralka ne more umazati. Ne dajajte dojenčku igralko iz blaga, krzna ali volne, še manj iz stekla ali porcelana. Igralka mora biti dovolj trdna, da prenese, če se dete o priliki nanjo vleže ali usede. Najbolj higienske so igralko iz sivega gumija ali trdnega celuloida. Te igrake so gladke, trdne in se dajo dobro snažiti. Mlademu dojenčku ne kupujte močno ropotajočih ropotuljic, hrupni zvoki dojenčka dražijo, da postane nervozen. Šele starejši dojenčki imajo veselje z močno ropotajočimi igralkami.

Važno je tudi, da ne damo dojenčku nikoli več, kakor eno igralko naenkrat, ker z več igralkami dojenček ne ve kaj početi.

To je nekaj glavnih smernic za vas, drage matere, ki naj vam olajšajo vzrejo vašega miljenca. Snaga, red, točnost in doslednost so najbolj važna pravila pri negi dojenčka, ki vam jih ne morem dovolj priporočati.

Delovna ženska se oblači preprosto in smotno. Gornja modela kažeta dve posebnosti praktičnih oblačil za žensko, ki nima bogve koliko izbire v garderobi. Obleža je iz modro belega drobnokockastega volnenega blaga, žilvotek spredaj je temnomoder. Kostim je iz svetlejšega in precej debelega volnenega blaga, jopica je precej dolga in se zapenja z gumbi, spredaj pa veže s pasom. Posebno elegantno je položeno nizko, barzunasto mehko krzno, ki tvori dva velika, udobna žepa.

Za spretno roko

IZ STAREGA NOVO

Kako si prenoviš ponošeno obleko

★

Katera izmed vas ne pozna tožbe o raztrganih gubah na krilu, o obleki, ki ima mastne ali drugačne madeže, o oguljenih komolcih in pazduhah itd. Poglabite se v spodnje predloge in prav gotovo boste našli za svojo obleko primeren nasvet, kako si jo boste popravili in prenovili. Saj se vsaka izmed nas dobro zaveda, da prenovljena obleka, ki jo rada nosiš, več pomeni v gar-

de, če je torbica, ki jo dan za dnem nosite pod pazduho, ogulila volneno obleko pod pazduho, napako popravite tako, da si na vsako stran od sedelca do pod bokov, in sicer tako, da ostane spredaj in zadaj širok pas nepokrit, vsiljite nasprotnobarvno blago. Okrog ovratnika si zavežite ovratnico iz iste-ga tvoriva.

Če so komolci na črni volneni obleki že čedalje tanjši, jih prevlecite z rožnatim volnenim blagom tako, da bo približno srednja tretjina rokava prevlečena s takšno progno. V isti višini z rokavom pošijte tudi živetek in po vsem rožnatem polju izvezite maj-cene črne cvetlice ali pa petljice.

Če pa kroj obleke tega ne dovoljuje, potem kratko in malo polovico rokava pošijte z črnorodečkockastim blagom in živetek primerno okrasite.

Če obleka pod rokavi ni več čisto neoporečna, se nikar ne bojte prere-zati živetka in rokavov in spet sešijte tako, da dobite neke vrste naprsje iz drugega blaga.

Če so se gube na rjavi delovni obleki spet raztrgale, jo ozdravite tako, da ji podaljške gub kratko in malo pošijete s programi olivnozelenega blaga, na živetku pa v obliki sedelca pošijte enako široke proge počez.

Če se je gornji del skoraj čisto nove volnene obleke pri pranju tako uskočil, ga tako razširite, da mu vsiljete dve progi primernobarvnega baršuna, ki se na krilu končata v obliki žepkov.

Če ste se svoje solidne, zaprte delov-ne obleke že naveličali, jo poživite s nasprotnobarvnimi trakovi, ki jih pošijete v poljubni obliki, morda kar počez v obliki sedelca, in s temi trakovi pošijete tudi žepke.

Če hočete po vsaki ceni pokazati svoj ozki pas, potem si čez svojo je-klenosinjo volneno obleko pripnite tesen črn živetek, ki ga spredaj za-pnete z gumbi.

Če so se vrezani žepi na črnobeli kockasti obleki strgali, dele primerno nadomestite z živoredecim volnenim blagom, prišijte še rdeč ovratnik in si omislite črn lakast pas.

In če se boste jezili, da si ne morete kupiti nove obleke, se rajši vese-lite, da ste tako spretni, da si iz starega naredite novo in pobrskaite po naših predlogih.

[7. S×c6 razvija nasprotnika, 7. S×f7, Lc5! 8. De1, g3. 9. S×h8, Lf2 10. Dd1, Sf6. 11. d4, d5. 12. cd5, hg4. 13. Le2, S×d4 zgubi, pa tudi 7. S×g4, d5! ali 7. D×g4, D×g4. 8. S×g4, d5. 9. ed5, Sd4 ni prijetno! Ke7. 8. S×c6+, dc6. 9. L×g8 [nič dobrega ne prinese tudi 9. Lb3, Sf6. 10. d3, Sh5. 11. De1, g3. 12. Sd2, Lg7 itd.] T×g8. 10. De1, g3. 11. d4, f3. 12. h3, Lg4. 13. De3, Tg6. 14. b3, Lh6. 15. De1, Tf6. 16. La3+, Kd7. 17. Db4, fg2+. 18. K×g2, Lf3+. 19. Kg1, Le3+. 20. Kf1, g2 mat.]

REŠITEV PROBLEMA ŠT. 158.

1. Td2 (nujnica).

REŠITEV PROBLEMA ŠT. 159.

1. De1 (grozi 2. Dc3+ in 3. Sa3 ali Se3 mat), d2 ali Sd2.

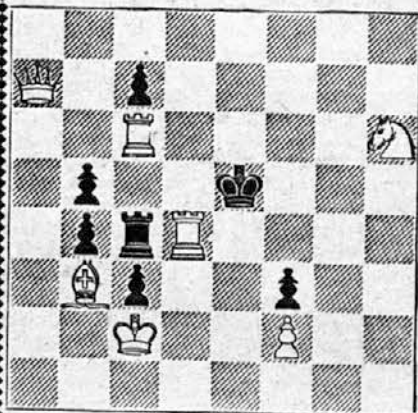
2. Dd1+

ŠAH

Urejuje A. Premfalk

Problem št. 160

Sestavil P. A. Orlimont

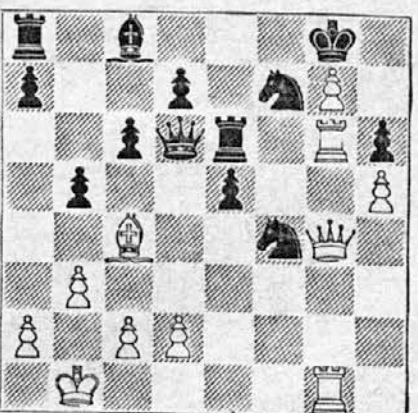

Mat v dveh potezah

Lepa, a tudi zapletena zadeva!

Svoboda za vsako ceno

Pred dvajsetimi leti je mojster Teichmann dospel do naslednje pozicije z nekim amaterjem:

Bel je začel igrati s figuro manj in je za napad še eno žrtvoval. Čr-nemu se je že zdelo, da se je rešil najhujšega. Bel gradi vse upe na sil-nega g7 kmeta in mu brezobzirno utre-pot.

1. T×h6!, S×h6 [trdnjava mora krotiti lovca] 2. Dg5, Sf7 [Bela dama je grozila skočiti na d8 ali na h6. Kaj sedaj? Dd8 ne gre več in h6 tudi ne!]. 3. Dd8+!! [Sijajno; omogoči h6 in zapre trdnjavi osmo vrsto]. S×d8. 4. h6 in črni nikakor ne more preprečiti, da bi se bel kmet ne žrtvoval in tako izsilil preobrazbo g7 kmeta v damo, ki potem strahovito zaropocne. Nenavaden primer, da bel vseno zmaga, čeprav ima damo, trdnjavo in dve lahki fi-guri manj. Silna je moč podprtih svo-bodnih kmetov!

Oblegana trdnjava

Rešitev otvoritev

I. Kashdan—J. A. Horowitz

New York 1937.

1. Sf3, d5. 2. c4, d4. 3. g3 [e3 je močnejše]. c5. 4. Lg2, Sc6. 5. o—o, e5. 6. e4 [črno središče se že ne dá več razbiti, vendar je 6. e3 še vedno ka-zalo poskusiti! Lg4]. 7. h3, Le6. 8. d3, f6. 9. Sa3, Dd7. 10. Kh2, g5. 11. Sc2, h5 [beli je čisto potisnjen v obrambo] 12. Sg1, Sge7. 13. Ld2, Sg6. 14. a3, Lg4! [ker se je nasprotnik dobro zavaroval v trdnjavi, mora črni vreči v boj svoje najboljše napadalne čete, da si s silo utre-va njo pot!].

15. hg4 [na 15. f3 bi črni najbrže odvrnil Sf4], hg4+. 16. Sh3, Sf4! [nov naskok] 17. gf4, ef4. 18. f3, gh3. 19. Lh1 [beli je le dosegel, da vsaj za-časno zapira položaj], Se5. 20. De2, Ld6. 21. Tg1, ooo. 22. b4 [beli takoj pograbi priliko za protinapad in pri-čne se divja tekma] b6. 23. a4, Th4. 24. Le1, T4h8. 25. Ld2 [da zavre g4, vendar najde črni pravo pot! Td8!]. 26. a5, g4. 27. L×f4, S×f3+. 28. L×f3, L×f4+. 29. Kh1, g3! [vojska že vdira]. 30. T×g3 [edino še zadržuje polom] T×g3. 31. ab6, Thg3! 32. ba7, D×a7! [oblegani se ne šali in črni je moral dobro računati] 33. Lg4+! T8×g4. 34. D×g4+, T×g4. 35. T×a7 [materialno je bel v zadržal, toda kralj se ni varen] Tg2. 36. Se1, Tf2. 37. Kg1, h2+. 38. K×f2, h1D. Bela vojska se je predala, saj je sovražna premoč le prehuda. Naš odločni napadalec je oni izziva-telj, ki je lani podlegel Reshewskemu v boju za ameriško prvenstvo.

Napad po starih zgledih

Dublin proti Cambridgeu

Irci so podlegli Angležem v kraljevem gambitu

1. e4, e5. 2. f4, ef4. 3. Sf3, g5. 4. Le4, g4. 5. Se5 [na 5. ool ima črni zelo težko obrambo, tudi 5. Sc3 ali 5. d4 sta nevarni potezi, žrtve 5. L×f7 pa ni korektna] Dh4+. 6. Kf1, Se6 [tudi Sf6, Sh6 ali f3 ni slabot 7. L×f7+].

Nadaljevanje v 4. stolpcu pod črto

Naš nagradni natečaj

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Krompirjeve palačinke

3/4 kile krompirja skuhamo. Ko je čisto mrzel, ga pretlačimo, pridenemo mu nekaj sesekljane in na masti pre-pražene čebule, zelenega peteršilja, 1 jajce, soli, popra in 15 dek enotne moke. Iz tega zamesimo gladko testo. To testo zrežemo na za jajce velike kose in zvaljamo vsakega na 3 do 5 milimetrov debele milince, ki jih spe-čemo na malo masti ali masla. Ko pa-lalčke zlato zarumenijo, jih nama-žemo z marmelado ali jih pa osolimo in potresemo s parmskim sirom in serviramo s kislim zeljem.

A. A., Ljubljana.

Jabolčni emoki

Skuhaj šest debelih krompirjev, jih olup in pretlači. Stlačene krompirje stres na desko, prida 1 jajce, pol kile enotne moke in nekoliko soli. Iz tega ugneti testo, ga razvaljaj za mezinec debelo in nareži iz njega štirioglate krpice.

Posebej olup jabolko, ga zreži na koščke in vsak košček povaljaj v sladkorju. Tak košček jabolka položi na vsako krpo, ki jo zavij tako, da je ja-bolko popolnoma pokrito. Tako pri-pravljene emoke kuhaj 12 minut v slani vodi. Kuhane jemlji previdno iz vode, jih pokladaj na krožnik in za-beli. Če hočeš, jih potreseš lahko tudi s sladkorjem in cimetom.

K. M., Ljubljana.

Nekaj za tiste, ki nosijo modre čevlje

Ze nekaj časa se čuti pomanjkanje po modri kremi za čevlje. Res jih lah-ko osnažimo z belo kremo, vendar po-stanejo kaj hitro sivkasti, izgubijo lesk, tako da se skoraj ne vidi več prvotna barva. Temu pa kaj lahko po-magate!

Namažite modre čevlje enkrat na teden s črno kremo, jih zdrgnite naj-prej s ščetko, nato pa s flanelasto ali volneno cunjjo. Uspeh ne bo izostal. Čevlji bodo dobili spet temnomodro

Če Vam je težko pri srcu in si želite malo razvedrila, potem sežite po »Družinskem tedniku«!

barvo in se bodo, kar je tudi važno, spet lepo svetili. Poizkusite!

V. M., Ljubljana.

Kako si naredite toaletno milo

V drogeriji kupite zavitek šampona. Raztopite ga v pol litru mlačne vode in dobro premešajte. Tej mešanici do-dajte še žlico kolonjske vode.

Pripravite si kakšne majhne poso-dice lepe oblike, jih dobro in čisto umijte in do suhega izbršite. V te posodice nalijte pripravljeno mešanico in jih postavite na hladno. Vsako jutro odlijte vodo, ki se nabere na vrhu v posodicah. V štirinajstih dnevih se bo posušilo milo, ki se je usedlo v poso-dicah. Denite ga še enkrat za nekaj dni na suh prostor, da se bodo posu-šile še stene in ga pričneite uporabljati.

B. D., Ljubljana.

Med prispevki, ki smo jih dobili in jih še dobivamo za naš nagradni na-tečaj, beremo tudi takšne recepte, ki jim kaj težko verjamemo, da so res preizkušeni.

Nekateri naši bralci so se pritožili, da jim nekaj receptov, ki so bili ob-javljeni, ni uspelo. Zato smo sklenili, da bomo odslej naprej objavljali samo recepte, ki so res preizkušeni, zakaj le s takšnimi res lahko koristimo. Re-ceptov pa, ki bomo o njih izvedeli, da niso preizkušeni in so bili napisani sa-mo zato, da bi dobili pišec zanje dolo-čeno nagrado, nikakor ne bomo več honorirali. Zato nam pošiljajte res sa-mo dobre, današnjim časom in raz-meram primerne kuharske recepte in praktične nasvete.

Kolikor več dobrih in preizkušenih receptov in nasvetov nam boste posla-li, toliko boljši bo naš kotiček. Zato se potrudite in pobrskaite samo med tistimi zapisanimi ali nezapisanimi re-cepti, po katerih ste že sami skuhal.

Za vsak prispevek, objavljen v naši rubriki »Kotiček za praktične gospo-dinje«, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete v naši upravi takoj po objavi v »Družinskem tedniku«. Po pošti po-šiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil.

Vse prispevke naslovite na: Uredniš-tvo »Družinskega tednika« (Kotiček za praktične gospodinje), Ljubljana, Poštni predal 345.

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE.

KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

derobi kakor tri druge, ki ti niso po volji ukrojene ali se ti ne podajo ali se slabo v njih počutiš. To je veljalo nekoč, ko nismo štele točk, zdaj pa še tembolj.

Prinašamo vam navodila za sleher-ni nedostatek, ki ga boste lahko po-pravile z nekaj dobre volje na svoji priljubljeni obleki.

Če tik pod ovratnikom svoje naj-ljubše obleke odkrijete masten ali drugačen madež, ki ga ne morete do-bro očistiti, si ukrojite živahnobar-ven telovnik iz rižastega baršuna in z njim pokrijete nedostatek.

Tako imenovana mala obleka iz črta-stega volnenega blaga. Tista, ki je tako vitka, kakor dama na gornji sliki, si lahko privoščiti razkošje, da teko črte na obleki povprek.

25. nadaljevanje

»Ali hočeš v bar?« Zelel ji je pokazati, da je tudi on prav tako vajen tega velikega, razkošnega hotela, da ni ne zaostaja za svetovnjaškimi razvajenci ki ji mogoče ugajajo.

Skoraj začudeno ga je pogledala in prikimala.

Poslovala sta se od gospe Loziceve, drugega pa tako ni bilo pri mizi. Bogve, kam so se razgubili... Bar je bil pod plesno dvorano, tako rekoč v kleti. Široke stopnice, okrašene z lestenci in stenski zrcali so vodile do dokaj velike sobe, zgrajene v kmečkem slogu, z visokimi barskimi stoli, mizo za mešalec in nekaj udobnimi naslonjači, za tistega, ki se na visokem, okroglem stolu ni dobro počutil. Vrata v bar so bila na stečaj odprta. Pridušeni, pa tudi glasnejši glasovi, smeh in celo petje jima je udarilo na ušesa, komaj sta stopila na stopnice.

Alenka je že hotela reči, naj se vrne, toda bilo je prepozno. Stopnic si videl skozi odprta vrata naravnost v bar. Sredi bara je stala Irina, držeč v roki kozarec z oranžasto pijačo, zibaje se v bokih sem in tja. Očitno je nekaj zelo zanimivega pripovedovala, zakaj vsi so jo napeto poslušali. Med drugimi je spoznala Alenka tudi Tonko. Koka in obe Lozicevi deklet. Očitno so poznali Irino že od prej.

Torej branila se je, da bi jo izvolili za lepoto kraja. Je vzklila Irina in se prekanjeno smejala. Po glasu jo je Alenka spoznala, da je že nekoliko vinjena. »O, dobro taktiko ima to dekletce! Skalar je zanesljivo kapital kakor pa tukajšnji mladici, ki nimajo nič in dosti govore... Zdaj živita skupaj že pol leta. Povod ga spremlja... na zunaj kajpak kot tajnica. In razen tega ima še rezervno, mladečo arhitektka, ki bo še vesel, da ga bo marala... Saj ste ga danes videli. Zaljubljen je do ušes in slep za vse. Pravim vam, dobro je vedela, zakaj se je branila...«

Njene besede so padale v tišino trdo in jasno. Alenka je čutila, kako jo ob vsaki zagrinja val sramu in ponižanja. Ali se bo še kdaj mogla oprati teh krivčin, zlaganih obdolžitev? Srd, ki doslej ni vedela, da ga more občutiti, jo je vso prevzel. Najrajši bi stopila k tej nesramni ženski in ji v obraz zabrusila, kar ji gre! Vendar je stala kakor prikovana na stopnicah, želeč si samo, da ju nihče ne bi opazil.

Šele čez trenutek je pogledala Marka. Njegov obraz je bil tako bel, kakor ga še nikoli ni bila videla. Ustnice so mu drhtele kakor užaljenemu otroku.

Zdaj so ju tudi že opazili. Irina je obmolnila in kakor v zadregi izpila kozarec. Vsi drugi so radovedno čakali, kaj bodo še doživeli. To je utegnila prebrati po njihovih nesramno zvedavih obrazih, ki so se naslajali nad njenim trpljenjem kakor v kinu.

Instinktivno je čutila, da bi zdaj mogel samo Marko oprati njeno čast. Ozrla se je vanj, išoč pri njem pomoči. On se je pa sunkovito obrnil in odhitel po stopnicah. Še preden se je zavedela, je ostala sama, kakor priklenjena na sramotni oder. Videla je, kako sta Lozicevi deklet stikali glave. Ta gib, jo je zabol, da je skorajda zastokala.

Solze so ji silile v oči, tako da se je razsvetljeni pravokotnik odprtih vrat zamagil in zaplesal prednojo. Toliko, da ni omahnila, toda čutila je, če bi zdaj pobegnila, bi jim dala potrdilo za njihove nizke domneve. Zbrala je vse svoje moči, stopila še nekaj stopnic navzdol in obstala ob vhodu. Vsi so molčali, celo mešalec cocktailov je utihnil z vnetim pljuskanjem.

Ko je spregovorila, je bil njen glas trden in jase, ves mlad ob vinjenih in nosilajočih glasovih drugih:

»Ne vem, kdo vam je dal pravico, da tako govorite o meni, gospa Slaparjeva? Obrekovali niste samo mene, temveč tudi mojega šefa, gospoda Skalarja! Nočem vam drugega reči: slaba ženska ste! Lagali ste! Pijani ste in ne veste, kaj govorite!«

Irina je stopila korak nazaj in prebledela. Šele zdaj se je zavedela, da je Alenka vse slišala. Nikoli si ne bi mislila, da se zna to komaj doraslo deklet tako postaviti v bran! Kako je bila dejala? Slaba ženska ste... Pijani ste... Kakor da bi jo te besede iztrežile, je začutila, da res ne stoji trdno na nogah. Zasmejala se je in zamahnila z roko:

»Užaljena nedolžnost! Je sknila, toda Alenka je ni več slišala. Tekla je po stopnicah, kakor da bi ji gorelo pod nogami. Bilo ji je, kakor da so se zamajala tla, na katerih je tako trdno stala. Boj kakor Irine besede jo je bolelo Markovo vedenje. Teda, ko bi ga

najbolj potrebovala, jo je pustil samo...«

Ko je prišla v plesno dvorano, je bila že skoraj prazna in prav nič podobna slavnostno okrašeni, nedotaknjeni dvorani, ki ji je bila od prej v spominu. Beli prti miz so bili politi z vinom, steklenice prevrnjene, ozračje — kljub odličnemu zračenju, omenjenemu v prospektih — zadimljeno in polno težkega zraka po izparivanju in alkoholu. Miza, kjer je bila poprej sedela, še tako neskrbno, je bila zdaj prazna.

Ni se ustavljala ob teh podrobnostih; rada bi vedela, kam je bil odšel Marko. Zdaj se je čutila rano in zapuščeno, brez zaščite, kakor ptica, ki se ujame na lmanice. Kmalu ji je zaustavila pot gruča mladih, že nekoliko vinjenih mladeničev. Hoteli so na vsak način, da bi odšla z njimi na kratko vožnjo z gondolo. Komaj se jih je ubranila. Stud, ki ga je bila doslej samo slutila, je postal neznošen, zakaj zdaj se mu je pridružil val strah, da Marka ne bo več dohitela.

In vendar mora govoriti z njim! Hitela, skoraj tekla je k izhodu. Srce ki ji je burno utripalo, da ga je čutila v vratu, se ji je nekoliko umirilo, ko je zagledala Marka, kako je stal tik ob vratih in plačeval natakarku zapitek. Ko se je obrnil, čuteč najbrže na sebi njen pogled, so jo njegove oči premerile hladno kakor tučko.

»Marko!« je zaklicala za njim v temo, čudeč se zvoku svojega glasu, ki je zdramil nekaj šoferjev, ki so že dremali.

Hitel je pred njo, kakor bi se je sramoval.

»Marko!« Zdaj je bila že tik nje. Ujela ga je za rokav in prisilila, da se je ustavi.

»Kaj želite?« jo je ledeno vprašal.

Te dve besedi so jo zadele globlje kakor vse one, ki jih je morala poslušati poprej. Zakaj se je prav nadjeno nabralo toliko bridkosti? Zadušila je jezo, ki se je je lotevala in čvrsteje še ga je prišla za roko. Čutila je, da si ga mora prisvojiti, ali ga pa izgubiti za vselej.

»Želim, da, hočem, da mi poveš, zakaj si zbežal, kakor da bi mislil prav isto o meni, kakor tisti tam dol...« je pridružno dejala.

Ustavila sta se ob ograji neke vile. Skozi veje dreves se je svetilkalo jezero. Bilo je tiho in tako domače, da skoraj ni mogla verjeti, da bi bila resničnost, to, kar je doživljala.

»Nič slabega ne mislim o tebi,« je nekoliko spravljivo dejal, »toda nikoli več ne bom srečen s teboj.«

Tak to je konec, je ogorčeno pomislila in spet jo je bridka, jedka jeza vso prevzela.

»Razumem,« je tiho, toda odločno dejala. »Razumem! Čeprav

Iz šole

»Tončka,« vpraša učitelj najboljše učenko, »ali mi lahko poveš, kaj je estetika?«

»Estetika je nauk o lepoti,« odgovori deklet.

»No... in kaj je potem takem est?«

»Lep učitelj.«

Tudi res

»Kakšno razliko opazimo, če se voda izpremeni v led?«

»Razliko v ceni,« se odreže učenec.

Svetilnik

Ančka ni posebno odprte glave. Neki večer stoji na obali in opazuje svetilnik, ki se venomer prižiga in ugaša. »Kako potrepljivi so vendar ti ribiči,« vzdihne Ančka, »veter je najmanj že dvajsetkrat ugasnil to luč, pa jo vedno iznova prižigajo.«

Mladí oči

Srečal sem mlada zakonca, ki sta se poročila komaj pred dobrim letom. Zena je že pestovala srčkanega otroka.

»Kako pa imenujete svoj sončni žarek?« sem ju vprašal.

»Misliš podnevi, ali ponoči?« me je vprašal oče.

Prijetelja

Janez, lastnik modernega športnega avta, se pelja v avtu svojega prijatelja. Čez čas ga nalašč podraži:

»Hm, Pavle, ali res ne znaš hitreje voziti?«

»Če ti ni dovolj hitro, lahko izstopiš in greš peš,« se razhudi Pavle.

»No, tako se mi pa vsceno ne mudi!« se odreže Janez.

Konec idile

Fridolin pleše s svojo izvoljenko, čez vse je srečen.

Pota mladosti

LJUBEZENSKI ROMAN
IZ DANAŠNJIH DNI

trdiš, da jim nisi verjel, jim verjameš. Sleherno besedico verjameš... O, Marko! Ne zaupaš mi več!

Molčal je. Ta molk je potrjeval njene besede.

»Zbogom,« je zašepetala in izpučila njegovo roko. Slonel je ob ograji, ne da bi ji odgovoril. Ko je stekla po pešeni stezi, je ni poklical nazaj. Bilo je vse izgubljeno. Sama ni vedela, kako je prišla do svoje sobe. Šele jarka električna luč, ki je vse stvari okrog nje oblikovala s svojo trdo resničnostjo, jo je zbudila iz otopenosti. Ni prenesla te svetlobe. Ko ji je pogled obstal v zrcalu na steni, se je skoraj prestrašila. Oči so bile upadle, lica blede; rame upognjene kakor pod udarci...

Utrnila je luč in stopila na verando. Noč ji je dobro delala. Sama ni vedela, kako dolgo je sedela v naslonjaku, toda pričelo jo je mrziti in brez misli se je vrnila v sobo. V temi se je slekla in legla. Hladna tenka platnena odeja se ji je zdela tako mrzla, kakor da bi bila mokra. Glava ji je gorela, čutila se je na smrt utrujeno, toda zaspati vseeno ni mogla.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilnika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Šele proti jutru, ko so se predmeti v sobi jeli luščiti iz teme in dobivati trdne oblike, se ji je glava zjasnila. Zdaj bolečina ni bila več tako skeleča. Zdaj je že lahko mislila o tem, kar je bila doživela, pa tudi v bodočnost si je upala pogledati.

Prvo, česar se je zavedela, je bila odločitev, da bo morala pustiti svojo službo. Še včeraj bi se ji zdelo to nemogoče, tako se je bila že navadila na delo s Skalarjem, na svoj sedanj, dokaj udoben način življenja. Zdaj se je pa zavedala, da je vse to že za njo, da ne more več ostati v tem življenju, ne le zaradi sebe, temveč tudi zaradi Skalarja in njegove žene. Da, zdaj je morda na koki sreča treh ljudi.

In Marko? Skorajda ni hotela več misliti nanj. Čas je, da se spriznemo z mislijo, da je vse končano. Komaj pa si je to dejala, je čutila, kako ji ginejo moči... Da, tako dolgo je živela sama, brez žive duše, da se je počasi navadila na Marka in njegovo ljubezen. Zdaj jo je bilo pa spet strah samote.

Komaj je zarja napolnila sobo, je vstala. Skopala se je in pre-

oblekla. Počasi je jela dobivati občutek, da še živi in celo, da je lačna. Še zmerom je bila blede. Toda ko se je vzravnila, ko je začutila mladostno čvrstost svojega telesa, se ji je zazdelo, da je dovolj močna, da bo prenesla tudi to breme.

Pozvonila je sobarici in zahtevala zajtrk in račun.

Dekle jo je nekoliko začudeno pogledalo, toda dejala ni ničesar. Očitno so bili tu marsičela vajeni in naučeni tako, da niso nikoli vpraševali.

Poravnala je nekaj izdatkov, ki niso bili v celotnem računu, poplila kavo in vprašala, kdaj odpelje prihodnji vlak. Zdelo se ji je, da ji tla gore pod nogami in da bi rajši žrtvovala vse, kakor da bi se še srečala z ljudmi, ki so jo tako sramotno obsojali.

Jela je pripravljati kovčeg. Na dno je zložila svojo plesno obleko. Dišala je še po vinu in tobaku in jo neprijetno spominjala na prejšnjo noč. Najprej je pomislila, da bi jo vrnila Skalarju, toda kmalu se ji je zdela ta misel skorajda smešna. Kam, neki bi on s to obleko? Samo v nadlego bi mu bila.

Vendar je ni mogla več trpeti v kovčegu. Zdelo se ji je, kakor da bo zastrupljala njeno ozračje, kadar koli jo bo spet videla. Nenadno se ji je domislila in se nasmehnila. Pozvonila je.

V sobo je stopila sobarica. Zdaj jo je prvič Alenka pozorneje pogledala. Bila je čedno deklet, mlade zalite postave, čvrstelega belega vratu in okroglega obraza.

»Ali bi hoteli to obleko?« je vprašala Alenka, in vzela iz kovčega zgrnjeno obleko.

»Želite, da jo damo čistiti?« je vpljudno vprašala. Očitno je ni razumela.

»Ne, hvala. Rada bi vam jo dala. Morda jo boste še kdaj potrebovali.«

Presunil jo je njen obraz, na katerem se je izraz presenečenja umaknil začudenju, ki je mejilo že na sočutje. Mogoče je mislila, da celo ni pri pravi pameti. Zardela je in odkimala:

»To je bila draga obleka,« je zašepetala. »Sami jo boste še nosili.«

Alenka je odkimala. Vzela je obleko in jo položila dekletu čez roke.

»Če je ne boste vi nosili, jo boste prodali ali preneli. Skoraj nova je še, toda prepričana sem, da se vam bi tudi taka, kakor je, lepo podala.«

Sobarica se je vsa zmedena poslovala. Ko je zaprla vrata za seboj, jih je še enkrat odprla in pogledala v sobo. Morda je bila v skrbeh za Alenko, ki je stopila na verando. Bilo ji je, kakor da bi se s to obleko odkrivala že pol svoje preteklosti. Oh, če bi se mogla tudi vseh spominov tako ostreiti!

Vedela je, da jo hujši del dneva še čaka. Skalar gotovo ne bo za-

slonel pri mizi, v roki je držal jajce in strmel vanj. Ko se je sklonila in pogledala v ponev, je pa videla, da v njej plava učenjakova žepna ura.

Zmotil se je...

O madžarskem ministrskem predsedniku Weckerlu je šel glas, da ni posebno vnet prijatelj resnice. To kaže tudi anekdota, ki so si jo njega dni pripetavali:

Cesar Franc Jožef je sprejel v avdienci ministrskega predsednika Weckerla.

»Kakšno je danes vreme?« je božal in navade kakor iz pravega zanimanja vprašal cesar.

»Dežuje,« je odgovoril Weckerle.

Ko je cesar vstal in stopil k oknu, je videl, da res dežuje. Namuznil se je in dejal Weckerlu:

»Zmotili ste se, Weckerle! Res dežuje.«

Težak problem

V Avstriji je moral vsak častnik, ki je hotel postati major, narediti težak majorski izpit. To se je godilo predvsem zato, ker je bilo v armadi več poročniških kakor majorskih mest, zato je moralo nekaj kandidatov pasti ali so jih pa upokojili.

V Linzu je delal neki poročnik izpit; po obrazu generala, ki ga je izpraševal, je uganil, da je njegova usoda že vnaprej zapечатena. Res ga je general izredno strogo vprašal:

»Gospod poročnik, denimo, da se s svojo četo nahajate na nekem mestu. Na desni buči narasla voda, na levi prav tako, spredaj vas napada sovražnik, za vami se bližajo sovražne čete, ki napadajo v hrbet in so že na mostu. Kaj bi v takšnem primeru storili.«

»Pokorno javljam, visokost, v takšnem primeru grem prostovoljno v pokoj!«

dovoljen z njeno odločitvijo. Nikakor mu ne sme povedati, zakaj ga tako nenadno zapušta. Morda bo sam uganil, morda mu bodo pozneje drugi povedali. Ona sama bo molčala.

Okrog osmih — prav ko bi morala k Skalarju na delo — je imela že vse pripravljeno za odhod. Na dnu srca je obžalovala, ker bo svojega šefa tako na lepem pustila na cedilu, toda saj usoda tudi z njo ni bila prizanesljiva. Če bo želel, mu bo rada plačala šesttedenski odtegljaj.

Vseeno ji je pa utripalo srce, ko je potrkala na njegova vrata in slišala, kako je premaknil stol.

»Dobro jutro,« je prijazno dejal, ko jo je pa zagledal v športnem kostimu, namesto v delavni obleki, so mu besede zamrle na ustnicah.

»Govoriti moram z vami, gospod Skalar,« je odločno dejala. »Kušajoč premagati neugodni občutek, ki se je je loteval.«

»Menda vas vendar že ni zasnu-bil kakšen pravilni princ?« se je počasi Skalar. »Ali ste pa še zdaj tako pod vplivom preteklih noči, da ste se morali zjutraj pošteno spre-hoditi.«

Ko je videl, da mu ni odgovorila in da ji ni do šale, jo je pobliže pogledal. Šele zdaj je opazil, kako zelo je blede.

»Sedite, gospodična Zajčeva,« je dejal Mehkoba v njegovem glasu ji je segla do srca. Težko mu bo naredila to neprijetnost, toda drugače ne gre.

»Prisiljena sem, gospod Skalar, da zapustim svojo službo, in sicer takoj,« je trdno dejala gledajoč ga naravnost v obraz. Skalar je skočil pokonci, odrinil naslonjaj in jo presenečeno pogledal:

»Menda se šaljite, draga gospodična! Če ne gre za drugo, saj me vendar ne morete pustiti zdaj, sredi dela, na cedilu!«

Prisel je torej s tistim ugovorom, ki se ga je najbolj bala. Da, vedel je, na katero struno mora pobrenkati...

»Zal je tako,« je dejala. »Nikakor ne želim, da bi bili zaradi moje odsotnosti oškodovani — čeprav nisem tako domišljava, da bi si pripisovala nenadomestljivost. Rada vam povrnem denar za šest tednov, kolikor znaša uradna odpoved, toda tukaj ne morem ostati niti dan več.«

Na Skalarjevem obrazu se je zrcalilo nejevolno začudenje. Nie na izjava ga je tako presenetila, da ni vedel kaj odgovoriti. Niti ro-bantisti si ni domislil.

»Upam vsaj, da mi boste navedli vsaj vzrok tega nenadnega odhoda,« je dejal. »Nisem mislil, da utegne imeti takšna malenkost, kakor ste jo včeraj doživeli, tako velike posledice.«

»Moj bog, ali ve?« je pomislila in kri ji je zalila lica. Takoj nato je pa razumela, kam so merile njegove besede. Bila je žalitev več, toda zdaj jih je bila skorajda že vajena.

»Ne morem vam vsega povedati, gospod Skalar,« je v zadregi dejala, »toda samo toliko lahko povem, da ne odločam sama, ali ostanem pri vas ali ne. Tukaj odločajo višje moči, ki uravnavajo naše življenje, ne da bi bili zmožni postaviti se jim v bran. Če grem stran, bom storila to tudi zaradi vas in zaradi — vaše družine,« je po premisleku pristavila.

»Tako? To mi je novo. Vidim, da so imeli zlobni ljudje svoje prste vmes. Prosim vas, gospodična Zajčeva, ali mi ne bi mogli tega natančneje razložiti.«

Zdaj je zvenel njegov glas čisto naravno, celo rahli zapovedovalni prigras je zaslišala v njem.

Molče je odkimala.

Nastala je dolga, mučna tišina. Očitno je Skalar iskal besed da bi jo prepričal, naj se ne meni za takšne govorice. Da bi mu prepričala ta polkus, ki bi jo na koncu koncev morda le omajal — kar se ji je zdela od vsega najnevarnejše — ga je prehitela:

»V eni uri odhaja moj vlak v Ljubljano. Vse sem že pripravila. Nič več me ne more odvrniti od moje odločitve. Če vam morem kaj pomagati...«

Odsotno jo je pogledal. Iz njegovega izraza je spoznala, da se zmerom ne more verjeti. Čez čas si je segel z roko čez čelo, kakor bi hotel odgnati mračne misli:

»Naj bo po vašem, gospodična Alenka,« je dejal. »S silo vas ne morem zadrževati tu. Toliko vas poznam, da vam verjamem, da mora biti vzrok te nenadne odločitve čez vse tehten. Tehten za vas in — kakor trdite — tudi za nas. Sami veste, da sem se že vživel v vaše sodelovanje, toda res je: nihče ni nenadomestljiv. Iskati bom moral pač novo zasebno tajnico... Za zdaj mi storite to uslugo in stopite v Ljubljani h Kovačiču. Pošlje naj mi svojo strojeplisko.«

Dalje prihodnjiš

HUMOR

ANEKDOTE

»Ljubica, kaj čutiš, ko tako sanjavo drsiva po parketu?« jo nežno vpraša.

»Tvoje noge,« vzdihne deklet.

Med prijateljicami

»Povej mi, Mira, ali sem bila pred oltarjem videti zelo razburjena?«

»Samo v začetku. Kakor hitro je Mirko dejal: 'da', si se pomirila.«

Mrzla prha

»Gospodična Tinka, ali imate za nedeljo večer že kakšen program?« vpraša neporočni šef svoje mlado uradnico.

»Še nič, gospod šef,« odgovori Tinka v pričakovanju.

»Lepo. Potem le zgodaj lezite v posteljo, da boste prišli v ponedeljek točneje v pisarno kakor ta teden.«

Raztreseni učenjak

Veliki fizik in matematik Newton (1643.—1727.) je bil zelo raztresen. Nekoč, ko je bil ravno zatopljen v svoj študij, mu je njegova služkinja prinesla za zajtrk presno jajce, ki bi ga morala v učenjakovi navzočnosti skuhati. Newton bi bil prav tisti hip zelo rad sam, zato je služabnico odslavlil, češ da bo jajce že sam skuhal.

Kuharica ga je poučila, da sme jajce vreti največ tri minute, potem je pa odšla. Ko se je papol ure kasneje vrnila, da bi videla, če je učenjak že zajtrkoval, je presenečena obstala. Videla je učenjaka, kako je

Italijanščina za Slovence v besedi in sliki

La chiocciola

Viva la chiocciola,
Viva una bestia
Che unisce il merito
Alla modestia.
Essa l'astronomo
E all'architetto
Forse nell'animo
Destò il concetto
Del cannocchiale
E delle scale:
Viva la chiocciola,
Caro animale.

Contenta al comodi
Che Dio le fece,
Può dirsi il Diogene
Della sua specie.
Per prender aria
Non passa l'uscio;
Nelle abitudini
Del proprio guscio
Sta persuasa
E non intasa:
Viva la chiocciola,
Bestia da casa.

Di cibi estranei
Acre prurito
Svegli uno stomaco
Senza appetito:
Essa sentendosi
Bene in arnese,
Ha gusto a rodere
Del suo paese
Tranquillamente
L'erba nascente:
Viva la chiocciola,
Bestia astinente.

Nessun procedere
Sa colle buone,
E più d'un asino
Fa da leone.
Essa al contrario,
Bestia com'è,
Tira a proposito
Le corna a sé;
Non fa l'audace,
Ma frigge e tace:
Viva la chiocciola,
Bestia di pace.

Natura, varia
Ne' suoi portenti,
La privilegia
Sopra i viventi,
Perché (carnefici
Sentite questa)
Le fa rinascere
Perfin la testa;
Cosa mirabile,
Ma indubitabile:
Viva la chiocciola,
Bestia invidiabile.

Gufi dotissimi,
Che predicate
E al vostro simile
Nulla insegnate;
E voi girovaghi,
Ghiotti, scapati,
Padroni indrofoli,
Servi arrebbati,
Prego a cantare
L'intercalare:
Viva la chiocciola,
Bestia esemplare.

Giuseppe Gatti

Razlaga besed

chiocciola f. polž.
viva živio! naj živil
bestia (bèstja in béstja) f. žival,
unisce veže, združuje (unire).
mérito m. zasluga.
modestia f. skromnost
astrónomo m. zvezdoslovec.
architétto (arhitétto) m. arhitekt.
destò je prebudil (destare).
concétto m. pojem, ideja, načrt
(prim.: koncept).
cannocchiale m. daljnogled.
scala f. stopnice (v našem primeru:
peljaste stopnice).
comodo udoben, zložen; cómodo m.
udobnost; prid, korist.
Diógene Diogen (grški modrijan).
spéce (= spécie) f. vrsta, pleme,
rod.
uscio na izhod, vrata; prag.
abitudine f. navada.
guscio m. lupina, luščina; hišica.
persuaso prepričan.
intasare zamašiti (se); nahod dobiti.

estraneo tuj.
acre trpek, rezek.
prurito m. srbečica, ščeget.
svegli (zvelji) naj zbudi (svegliare).
arnese m. priprava, orodje; obleka.
aver gusto veselje imeti.
rodere (nepr. glag.) glodati, gristi.
erba f. trava; l'erba nascente pogajajoča trava (nascere, nepr. glag. roditi se).
astinente vzdržen (prim. obetinen).
procedere naprej iti.
colle buone izlepa.
asino la da leone osel se dela leva.
propósito m. sklep, namen; a p. na pravem mestu, o pravem času; po potrebi.
corno m. (množ. le corna) rog.
la l'audace dela se pogumnega.
triggare (nepr. glag.) cvrtiti, pražiti (prim. naš »frigan«).
tacere (nepr. glag.) molčati.
ne' = nei (in +i).
portento m. čudež, čudo.
privilegiare (privilegio) prednost dati.

sopra i viventi pred živimi bitji.
carnélice m. rabelj, krvnik.
rinascere (nepr. glag.) na novo roditi se; preroditi se.
perfino celó.
mirabile čudovit.
indubitabile nedvomen.
invidiabile zavidanja vreden.
gufo m. sova.
dottissimo zelo učen (dóto).
predicare (predico) pridigati.
simile podoben; vostro simile vaš bližnji.
insegnare (naučiti).
grovago potepuški.
ghiotto sladkosned.
scapato brezglav, nepremišljen.
idrofolo stekel, besen.
arrebbato kruljav.
intercalare (verso intercalare) m. refren, prepir.
esemplare zgleden.

Glede čitanja verzov primerjaj o-
pombo v »Razlagi besed« k pesmi
Le quattro sorelle v štev. 3, z dne
15. t. m.

Terribili avventure a lieto fine

Due sballoni si raccontavano le
loro avventure. Diceva l'uno:

— Una volta, quando ero in
America, mi trovavo al centesimo
piano d'un grattacielo ed ecco che
venne un terribile terremoto. Il
grattacielo crollò giù da cima a
fondo, ma io toccai terra senza
la minima ammaccatura. Tu mi
domanderai, come? Proprio nel
momento, in cui ci fu la scossa, io
entravo... nell'ascensore!

L'altro amico aveva ascoltato
senza batter ciglio. Alla fine disse:

— Anch'io ho corso un pericolo
mortale, ma come vedi sono an-
cora sano e salvo: Una volta nella
casa dove abitavo, scoppiò un vi-
lentissimo incendio. Della intera
casa non rimase altro che la ce-
nere, eppure io non ebbi la mini-
ma bruciatura! Sal perché? Per-
ché proprio nel momento dell'in-
cendio mi trovavo sotto la doccia
aperta e vi rimasi sino alla fine!

Razlaga besed

terribile strašen.
avventura f. pustolovčina.
lieto vesel, zadovoljen; a lieto fine
srečnim koncem.
sballone m. bahač, lažnivec.
piano m. nadstropje.
grattacielo m. nebotalnik, denebnica.
terremoto m. potres.
crollare (crollò) zrušiti se.
da cima a fondo od vrha do tal.
popolnoma (cima f. vrh, vrhunec).
ammaccatura f. zmečkanina.
scossa f. stresljaj.
ascensore m. dvigalo.
ciglio m. trepalnica; senza batter ci-
glio ne da bi trenil z očmi.
pericolo mortale m. smrtna nevar-
nost.
sano e salvo živ in zdrav.
scoppiare (scoppiò) počiti, nastati.
violentissimo silno hud (violente
silan, silovit).
incendio m. požar.
intero cel; popoln, neoporečen.
cenere f. pepel.
bruciatura f. opekina.
doccia f. žleb, curek; prha.

Gospod Sakamoto bere časopis

Naklada japonskih dnevnikov sega v milijone. — Vsi listi so pa na roko stavljeni

Japonski tisk

»Go-gail Go-gail Posebna izdaja!«
Tako kriči na vse grlo mali raznaša-
lec časopisov v Tokiu, šibeč se pod
snopom listov, držčih jih v rokah.
Po njegovem razburjenem glasu so-
deč, po živahnosti njegovih gibov gre
običajno za veliko senzacijo: za po-
žar, za padec kakšne vlade, potres,
ali kakšno drugo naravno katastrofo,
ki je mogla dolejš pripraviti japonske
liste, da so izšli v posebnih izdajah.
To pot je pa še nekaj večjega, ne-
kaj pomembnejšega: vojna napoved!

Posebne izdaje? Veliki časopisi? Ali
jih imajo tudi tam? Tako bi pomislil
človek, ki živi v Evropi in o Dalj-
njem Vzhodu le malo ve. Le malo je
ljudi, ki vedo, da ima Japonska naj-
večjo naklado časopisov na svetu.
Stavilo časopisov ne bo naredilo na
nas tako velikega vtisa; na Japon-
skem imajo 12.403 časopisov, od teh
1124 dnevnikov. Nekateri od njih se
rinejo vse bolj v ospredje in so že
postali monopol časopisnega trga.

To je predvsem Osaški »Asahi šim-
bun«, kar pomeni po naše »Osaški
jutranji list«. Drugi je »Tokio asahi
šimbun« ali »Tokijski jutranji list«.
Lastnik obeh je tako imenovani asahi
konzern. Naklada obeh listov, ki sta
prav za prav en sam list, znaša 3,2
milijona. Prav tako sta »Osaka mai-
niči šimbun« ali »Osaški dnevnik« in
»Tokio niči šimbun« ali »Tokijski
dnevnik« podobna enota, njuna na-
klada ne zaostaja dosti za naklado
»Tokijskega jutranjaka«, saj dosega
tri milijone na dan. Oba lista imata
še posebne izdaje za provinco, tako
»Osaka asahi šimbun« 31 posebnih
naklad. »Tokio asahi« pa 24 naklad
za provinco.

Za temi vodilnimi dnevnikoma roma-
jo še »Yomuri šimbun«, kar pomeni »Ci-
tati in prodajati«; to ime sega že
v davno zgodovino, ko so bili na
Japonskem posebne vrste časopisi.
Njegova naklada znaša okrog enega
milijona; »Hoči šimbun« ali »Veče-
rnik« ima pa okrog 400.000 naklade
na dan, »Kokumin šimbun« ali »Ljud-
ski časopis« ima 150.000 naklade. Zelo
razširjen je trgovski časopis »Cugaj
šogio šimbun«; to je glasilo težke in-
dustrije in hkrati najbogatejše japo-
nske trgovske hiše Micuov.

GOSPOD SAKAMOTO PRIČNE BRATI OD ZADAJ

Ko dobi kateri koli gospod Saka-
moto iz Tokia svoj večernik ali jutran-
jik, se prične obred branja precej

Il più diffuso quotidiano di Tokio porta
il poetico nome di »Tokio asahi
šimbun« ed è fregiato di delicati di-
segni di fiori di ciliegio. — Naslov naj-
večjega japonskega dnevnika »Tokio
asahi šimbun« je zelo poetičen; okra-
šen je z nežnimi risbami črničnega
cvetja.

podobno kakor pri nas. Časopisov pa
ne raznašajo kolporterke, temveč jih
dostavljajo na dom kolporterji poseb-
nih pisarn za razpošiljanje. Po pošti
dobivajo časopis samo tisti, ki žive v
drugem kraju. Japonci se navadno
naroče na časopise; le desetina od
njih kupuje časopis sproti. Po navadi
ima vsak po več časopisov, večer-
nikov ali jutranjnikov.

Ce zjutraj gospod Sakamoto razgr-
ne svoj časopis, ga prične brati po
naših pojmihi — od zadaj. Tamkaj je
namreč prva stran lista z »glavico«,
naslovom lista, natiskanjem v širokih,
okrasnih črkah, visokih točno 9,5 cm.
Tudi japonski časopisi imajo stolpce,
zakaj gospod Sakamoto bere kakor
vsak Japonec od zgoraj navzdol in
vrstice si slede od desne na levo, to-
da navpično in ne vodoravno kakor
pri nas. Nekateri časopisi imajo tudi

like po pol strani, drugič še manjše
od navadne pisemske znamke. Pogo-
sto so risane.

Velikost in mesto slik sta odvisna
od njih pomena. Slike o cesarski dru-
žini morajo biti kajpak zmerom samo
na prvi strani, poročila z bojišč v
slikah pa srečamo tudi na drugih
strane. Posebnost japonskih časopi-
sov so risane slike ali risani oglasi,
raztreseni po vseh straneh. Gospod
Sakamoto si jih z zanimanjem ogled-
uje. Najbrže so ostali še iz časov,
ko so bili japonski časopisi odtiski
lesorezov. Vsak časopis so morali
najprej vrezati v les, nato so ga šele
odtisnili...

Včasih so posebno zbudile v oči
velike bele črke na temni podlagi
na prvi strani, zavzemajoče skoraj
pol strani. To so bili oglasi ali pa
risani naslovi važnih člankov. Danes

Un'avventura umoristica illustrata, in un giornale giapponese. (Come si ve-
de, le righe si seguono in senso verticale e non in senso orizzontale, come
da noi). — Zabavna slika k neki humoristični zgodbi v japonskem časo-
pisu. (Kakor vidimo, teko vrstice navpično in ne vodoravno kakor pri nas.)

vodoravne vrstice, ki jih bereš lahko
tudi od leve proti desni. Takšne ume-
telne članke bere lahko pa samo Ja-
ponci, vajeni svoje pisave, za nas so
samo strašna zmešnjava.

Neznansko število japonskih pisme-
nih znakov je za povprečnega Japo-
nca še vedno trd oreh, čeprav se Ja-
ponci v ljudski šoli nauče okrog 1300
zlogov. Časopisi pa sami pomagajo
svojim bralcem, vedoč, da si bodo
tako pridobili njihovo naklonjenost.
V člankih uporabljajo poenostavljene
zloge, ob strani na robu je pa pose-
ben, zelo drobno tiskan slovarček zlo-
gov, ki pomaga bralcu, da razreši
zlog, pri katerem se njegova učenost
ustavi. Vse to je videti na prvi po-
gled precej zapleteno, pa menda ni
tako, sicer Japonci ne bi svojih ča-
sopisov tako hitro »požirali«. Prav ti
droben slovarček zlogov so pa morda
vzrok, da toliko Japoncev nosi
naočnike.

Gospodu Sakamoti znamenja ne de-
lajo preglatice, zakaj precej hitro
lista po svojem jutranjiku. Ko si
ogleda prvo — ali po naše poslednjo
— stran lista, obrne list in se preseli
na drugo stran. Tam so poročila o
vojski s Kitajsko in razne druge po-
litične novice. Ta stran je postala za
povprečnega Japona posebno važna,
zakaj na njej najde poročila z bojišč.
Na tretji strani bere Japonci o »lju-
deh iz zapada«; oglašajo raztreseni
na vseh straneh, toda samo na spod-
nji polovici strani.

Tretjo stran imenujejo Japonci tudi
»stran zanimivosti«; tamkaj so zabe-
ležene zanimive novice z vseh vetrov
in razni praktični nasveti za dom in
družino, radijski program itd. To
stran navadno dobi gospa Sakamo-
tova. Na naslednjih straneh so lokal-
ne novice, kronika.

Za gospo Sakamoto in otroke je
tudi dobro oskrbljeno; vsak časopis
ima posebno prilogo za ženske, dva
romana v nadaljevanjih, otroško stran
za otroke in poučno stran. Eden iz-
med romanov je moderen, ljubezen-
ski, dejanje drugega se pa po navadi
dogaja še v starodavnih časih, iz živ-
ljenja slavnih samurajev, vitezov, pa
tudi razbojnikov. Ljudstvo ljubi te
zgodbe prav kakor filme o samurajih,
ki so vpleteni v vsako filmsko pred-
stavo kot predigra.

Najstarejši sin gospoda Sakamota
razgrne kajpak tisto stran, kjer so
športne novice. Gospod Sakamoto se
pozanimava tudi za borzne tečaje, po-
tem se pa pomudi ob napovedih in
poročilih iz gledališč, pri esejih o
umetnosti in literaturi, o japonskem
duhu, o veri, o vsem tistem, kar še
zanima japonskega bralca. Posebno
rad si pa ogleda tudi slike, raztre-
sene po vseh straneh, slike z bojišč,
iz Evrope, iz vseh strani sveta. Ja-
ponski časopisi imajo že več slik ka-
kor evropski, včasih so te slike ve-

so jih opustili zaradi pomanjkanja
prostora.

Časopis prav dobro postreže gospo-
du Sakamotu in njegovim sonarod-
njakom. Veliki časopisi imajo najno-
vejše in tehnično najbolj izpopolnje-
ne priprave, ki jih poznamo na tem
področju. Japonci se namreč vse pre-
dobra spominjajo strašnega potresa
leta 1923. Tedaj so v požaru, ki je
zajel mesto, vzdržali samo štirje ve-
liki dnevniki; odtlej zidajo samo naj-
modernejša poslopja za tiskarne, var-
na proti ognju in potresom.

DESET MILIJONOV ČRK V ENI SAMI STAVNICI

Hudo 'e pa s stavljenjem japonskih
časopisov. Zaradi množice zlogov mo-
rajo vse, prav vse članke staviti na
roko. V stavnicah velikega japonskega
časopisa najdeš 8 do 10 milijonov
znamenj. Mladji tiskarski vajenci švi-
gajo od predala do predala in marno
stavijo članke. Prav tako je pa težko
stavke razmetati. To delo je pover-
jeno ženskam.

Doslej še ni bilo mogoče zgraditi
tehnično popolnega stavnega stroja,
ki bi obsegal vse japonske »črke«.
Če se japonska pisava ne bo kmalu
poenostavila, bodo morali Japonci
kljub vsem tehničnim pripomočkom,
ki jih na tem področju že poznajo,
še dolgo staviti časopise na roko.

Poročevalska služba je prav tako
vzorno urejena. Na razpolago ima
vsa moderna prometna sredstva, od
avtomobila do letala. Veliki časopisi
imajo kajpak svoje poročevalce, ki
jih pošiljajo na vse strani sveta. Ja-
ponski poročevalci imajo svojo agen-
cijo Gušinja.

Veliki časopisi imajo tudi svoje re-
vije, tednike in mesečnike. Ilustrir-
ani časopisi v našem pomenu Ja-
ponci ne poznajo. Njih časopisi so
sicer izredno bogato ilustrirani, ven-
dar nimajo časopisa, ki bi imel samo
slike.

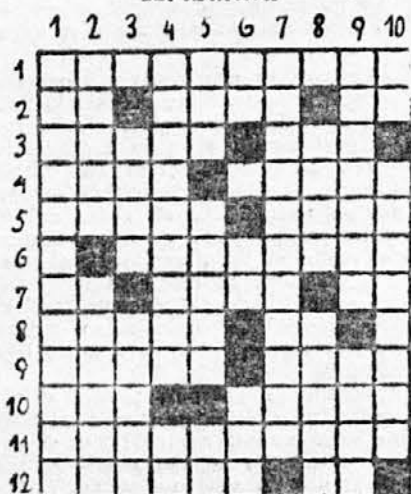
Japonci so zelo ponosni na svoj
tisk, zakaj zavedajo se, da je celo
obširnejši kakor evropski. Japonski
bralci je med najhvaležnejšimi bralci
na svetu.

**PROSIMO,
PLAČAJTE
NAROČNINO!**
* HVALA!

Križanka

Vodoravno: 1. Naš mojster impresionist, ki je te dni praznoval svojo 70letnico rojstva. 2. Kemični znak za srebro; priprave za določanje količin; medmet veselja. 3. Reka v Turkestanu; industrijska rastlina. 4. Država (francosko); planinec ga rabi. 5. Solze točim; konča. 6. Predlog; plin za razsvetljavo in pogon. 7. Kannon (brez cevi); reka, ki teče skozi

Monakovo; osebni zaimek. 8. V ognjenem vozu se pelje; na vrtu stoji (2. skl. množ.) predlog. 9. Vrh v Julijskih Alpah; slavna koloraturna pevka. 10. Trije enaki soglasniki; poljedelski (okrajšana tujka). 11. Gospodaren (tujka); 12. Nastani; števnik.

Navpično: 1. Naš mojster impresionist (roj. 1870.). 2. Žensko ime (4. sklon); del plota. 3. Utežna kratica; krsta; vsota. 4. Posnemanje ali posnetek (tujka v 4. sklonu); nikalnica. 5. Hranim se; važen obrtnik; stari Slovani so ga pili. 6. To liko polja je malo; priimek našega največjega pisatelja se začne s to črko; kazalni zaimek; prijatelj (francosko). 7. Gozdne živali + pripada slovanskemu narodu (g - k). 8. Veznik; grški slikar, ki ga Prešeren omenja; strelčev cilj. 9. Pripadnik stare verske sekte (brez končnice); mesto blizu severne francoske obale. 10. Medmet; gora na Notranjskem + vrh v Julijskih Alpah.

*

Zlogovnica

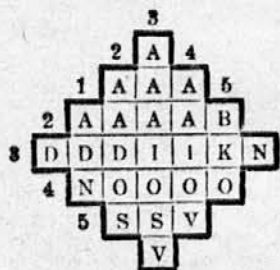
Bus, ei, dev, do, do, do, e, el, enz, ga, gled, ho, hen, je, ka, kla, la, leb, li, na, ni, o, o, ra, ra, re, re, sej, sje, stop, te, trev, u, za.

Iz teh zlogov sestavi 14 besed naslednjih pomenov: 1. daje žito. 2. kolikor daleč se vidi. 3. del polja. 4. uganka. 5. fazan. 6. del glave. 7. sibirski velotok. 8. finsko jezero. 9. pristop. 10. obljubljena dežela. 11. avstrijsko mesto. 12. odeja. 13. obvodni ptič. 14. kraj blizu Sv. Tomaža v Slov. goricah.

Slovenski pregovor prebereš v prvih in zadnjih črkah od zgoraj navzdol.

*

Magičen lik

1. Poljska cvetlica;
2. sveta podoba;
3. malo je je na svetu;
4. elektroda;
5. žensko ime.

*

Izločilnica

SKAKALEC, ORMOŽ, ROŽTANJE, NAKANA, BESNOST, RESEDA.

Iz vsake besede vzemite po tri zaporedne črke in dobili boste slovenski pregovor.

Smešno vprčanje

V neke sobo so se vtihotapili miši. V vsakem kotu sedi ena in vsaka ima pred seboj tri druge.

Koliko je bilo vsaga skupaj miši?

Magičen kvadrat

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

Te številke tako uredi, da bo vsota v vseh vodoravnih in navpičnih vrstah in na obeh diagonalah petnajst.

*

Zakaj?

Dva vprašanja za železničarje

1. Ali ima smisel zvezati dve lokomotivi eno za drugo? Mogle bi se misliti, da prva vleče drugo, če ima prva večjo hitrost, ali pa da druga prvo žene, če je zadnja hitrejša.
2. Od obeh odbijačev na isti strani vagona je eden vedno raven, a drugi izbočen in sicer je ta razporeditev na sprednjem delu vagona ravno obratna kot zadaj. S tem dosežemo, da pride k izbočenemu odbijaču enega vagona vedno ploščati odbijač so sednjega vagona. Zakaj je stvar tako urejena?

Rešitev ugank iz prejšnje številke

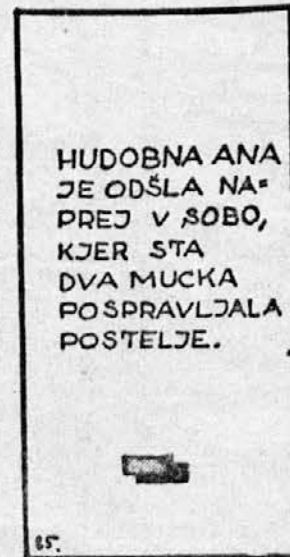
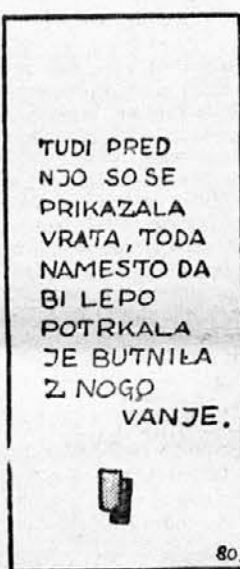
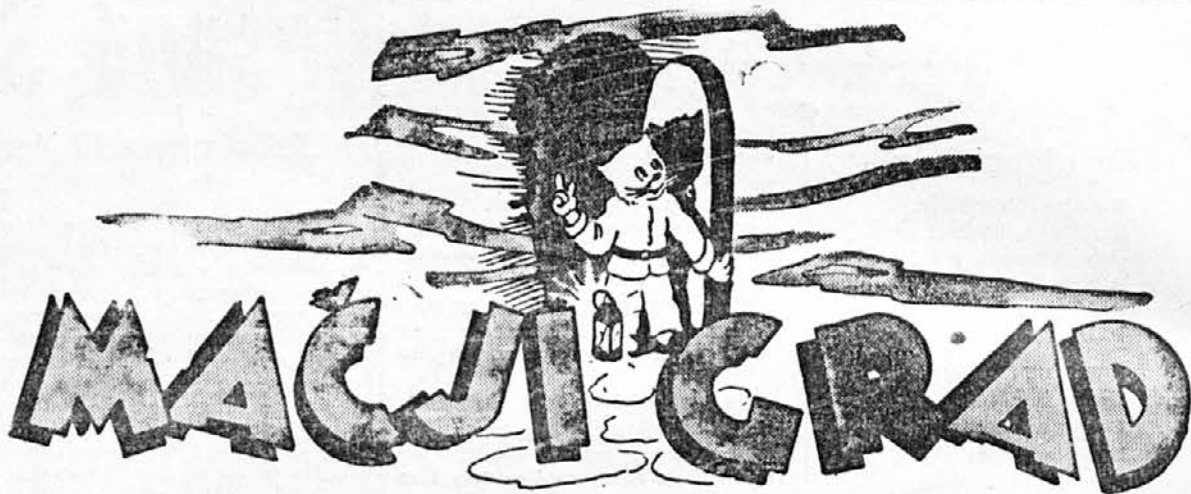
Križanka: vodoravno po vrsti: 2. e, vsi, gnu, a. 3. jota, n, tabl. 4. lgo, pas, muc. 5. če, sobno, R. I. 6. e, se, o, nos. 7. re, naboj, to. 8. so, ep, cele. 9. os, ge, eg, od. 10. i, Kalinin, i; naokrog se bere: Pravi amagovalei so edino oni, ki ljudi osrečuje.

Izločilnica: Matija Jama.

Naprej in nazaj: arhiv — vrtja.

Premikalnica: Skuta, Brana, Kočna.

IZVIRNA ISTRSKA PRAVLJICA * BESEDILO JE NAPISAL IN RISBE NARISAL STRIC MIŠKO

DALJE PRIHODNJIČ

Stephen Lansing je ponudil Anthonyjevi cigareto.

»Preneumno,« sem jo slišala reči, »preneumno, da je najin sestanek v vodo padel.«

Z bežnim pogledom na Kathleeno je odgovoril:

»No, to še lahko nadoknadiva.«

»Mislite?« je zamišljeno rekla Anthonyjeva.

Tako smo čakali skoraj dve uri, preden nam je nadzornik blagovito posvetil svojo pozornost. Ne vem natanko, kako sem si prav za prav predstavljala šefa policijske komisije, vsekakor pa nisem pričakovala elegantnega gospoda v odlično ukrojeni, drobnokockasti obleki. Imel je sinjo svilnato ovratnico, ki se je slajno podala k njegovim očem, njegov obraz je bil pa tako gladek kakor lica mladega dekleta. Spominjal me je na mladostnega ljubimca iz nekega podeželskega gledališča.

Nadzornik Bunyan, se je predstavil in nas prijazno premeril z očmi. »Oprostite, da ste me morali čakati.«

»Čakati, da,« je zamomljaval Howard.

Nadzornik Bunyan se ni bil samo s svojim prihodom zamudil, temveč se je tudi zdaj zelo složno podal na delo. Zasidral se je za veliko mizo v kotu sobe in položil predse nalivno pero poleg usnjene zapisnice. Prelistal je knjižico, v kateri je bilo očitno že nekaj zapiskov, potlej so pa njegove otroško nedolžne sinje oči počasi in brez besede poromale od enega do drugega.

»Začnite že vendar,« je zagodel Dan Mosby.

»Saj sem vam vendar že rekel, da nas hoče omečiti in s tem pripraviti do priznanja,« ga je poučil Howard nekam hudo na glas.

Nadzornik Bunyan ga je zelo mirno pogledal.

»Ali imate mar kaj prikrivati, Mr. ... Mr. ...«

»Warren,« mu je pomagal Howard. »A če bi že kaj prikrival, je vaša naloga, da to izsledite.«

»Drži,« Nadzornik Bunyan se je prijazno nasmehnil.

In vendar so se mi njegove oči iznenada zadržale manj nedolžno, nekaj grozečega je bilo zdaj v tem otroškem obrazu. In ko se je njegov pogled zdaj k meni obrnil, se je zdelo, kakor da bi gledal naravnost v mojo notranjost.

»Ali kaj slutite — Miss Adamsova, kajne? — zakaj je možak ravno v vaši sobi prišel ob življenje?« me je vprašal.

Brez vzroka se mi je grlo na lepem posušilo.

»Prav nič.«

»Ali ste ga osebno poznali?«

»Ne.«

Nadzornik me je še zmerom zamišljeno gledal. Nazadnje si je — prav zadovoljen, kakor se mi je zdelo — nekaj zabeležil v zapisnico in se nato obrnil k Zofiji. Bilo mi je kar nekam v zadoščenje, ko sem videla, da je pod prodornim nadzornikovim pogledom postala prav tako majhna kakor jaz.

»Vi ste lastnica Richelieuja?« jo je vprašal.

Zofija je priklimala. Čiril, sedel poleg nje, se je pod nadzornikovim pogledom, uprtim vanj, začel v zadregu presedati.

»Kaj veste o mrtvecu?«

»Ničesar,« je odgovorila Zofija.

»Samo to, da se je pred tednom dni nastanil v našem hotelu,« je dodal Čiril. Imela sem občutek, da se je hotel s posebno uslužnostjo policiji priklupiti.

Nadzornik je spet pogledal v svoje zaznamke. Posvetilo se mi je, da nikakor ni zapravljjal časa, ko nas je pustil čakati. Vsak izmed nas je imel svoje posebno mesto v listni črni zapisnici. Ki smo se vsi s strahom seznanili z njo, še preden smo opravili z nadzornikom Bunyanom.

»Ali ga niste nikoli videli, preden je prišel k vam v hotel?«

»Nikoli,« je vneto odvrnil Čiril. Nadzornik je nasršil obrvi.

»In vendar ste rekli nekemu svojemu uslužbencu, Mr. Fancher, da James Reid svoj živ dan ni bil v New-Orleansu.«

Čiril se je kislo nasmehnil.

»Ker je rekel, da plovejo po Canal Streetu v New-Orleansu prav tako gondole kakor v Benetkah.«

»Razumem.«

Zofija je prišla svojemu možu na pomoč.

»Če bi nas vselej, kadar napravimo opazko o kakšnem gostu, obtožili umora, bi nam slaba predla, gospod nadzornik.«

»Mislim da,« je rekla Ella Trotterjeva s poudarkom.

Zofija je vzkipele.

»Brez vzroka ne delamo opazk o svojih gostih, Mrs. Trotterjeva.«

»Upajmo, upajmo,« je zamrmrala Ella, ki mora imeti zmerom zadnjo besedo.

Nadzornik nas je spet vse po vrsti prijazno pogledal.

»Nekateri izmed vas so pokojnika poznali,« je ugotovil z naglasom, ki ni trpel ugovora. Ko smo vsi molčali, je tiho dodal: »Da Nekateri izmed vas so ga čisto natančno poznali, vedeli so, zakaj je bil tu in odkod je v resnici prišel.«

Se zmerom so vsi molčali. Čez nekaj trenutkov je nadzornik nadaljeval:

»Mi vsi bi si prihranili mnogo neprijetnosti, če bi nam tisti, ki kar koli vedo o Jamesu Reidu, to prostovoljno povedali. Njegov glas je bil še krotkejši, ko je prišel: »Dognali bomo vsekako, na to se lahko zanesete, gospoda moja.«

»Mačka je skrla krepilje in pokazala mehke šapice,« je polglasno dejal Howard, toda tenkoslušni nadzornik ni preslišal. Njegovo naslednje vprašanje je zato tudi vnelo Howardu Warrenu.

»Ali ste poznali Jamesa Reida, Mr. Warren?«

»Ne.«

»In vendar ste bili nocoj med poli osmo in osmo uro v četrtem nadstropju.«

Howard se je izzivalno nasmehnil:

»Res?«

Nadzornik je pogledal Lottie Mosbyjevo, ki se je nehote tesneje priklila k mizi.

»Mrs. ... Mrs. Mosbyjeva, ali ste poznali Mr. Reida?«

»Svedea ga ni,« je vzkipele Dan Mosby.

»Odgovorite prosim sami, Mrs. Mosbyjeva.«

»Ne! Nisem... nisem ga poznala!« je zajecelja.

»Ali natanko veste?«

»Mlada žena je priklimala.

»Torej trdite, da Jamesa Reida niste poznali, Mrs. Mosbyjeva. In vendar ste nocoj tik pred šesto uro vtaknili pisemce v njegov predal za sprejemnim pultom.«

»Ne! Ne! To je laž!«

»In kje ste bili vi, Mr. Mosby, nocoj med poli osmo in osmo uro?«

»V veži sem bil, vrača vendar! Časopis sem bral.«

»Razen tistih desetih minut, ki ste jih neopazno prebili v gornjih nadstropjih.«

»To je tudi laž!«

»Ne da bi se še dalje mudil z njim, se je nadzornik Bunyan obrnil h Kathleeni Adairovi in njeni materi.

»Morda bosta vedve, dragi dami, priznali, da sta poznali nesrečnega Mr. Reida?«

»Nikakor ne! Kako pridete na to?« je vzkipele dekle.

»Davi so ga videli, ko je zapuščal vašo sobo.«

Kathleen Adairova je smrtino prebledela in slišala sem, kako je Stephen Lansing pridružen zaklel. Bala sem se, da bo Mrs. Adairova spet omedlela, a namesto tega je samo brez moči zrla v nadzornika, kakor zajec v kačo, ki ga hoče požreti.

»Če je bil res v naši sobi, vsekako tega nisva vedeli!« je vzkliknila Kathleen. »Vse jutro sva bili spodaj v veži. To lahko Miss Adamsova potrdi.«

Nadzornik me je spet predirljivo pogledal.

»Ali ste popolnoma prepričani, Miss Adamsova, da tudi vi ne morete ničesar povedati o človeku, ki so ga nocoj našli umorjenega v vašem stanovanju? Na koncu koncev je moral vendar imeti vzrok, da se je zatekel ravno v vašo sobo.«

»Rekla sem vam že, da nisem poznala Mr. Reida,« sem odvrnila tako visokostno, kakor mi je bilo v danih okoliščinah mogoče. A na nadzornika to očitno ni napravilo prav nikakršnega vtisa.

»Res je, to ste mi že povedali,« je priklimal Bunyan, »in vendar vas je dovolj dobro poznal, da vam je vrnil tok za naočnike, ki ga — kakor sem izvedel — tako rekoč nikoli niste jemali s seboj. Ali se vam ne zdi nekoliko nenavadno, da je spoznal kot vašo lastnino neki predmet, ki je sicer zmerom v vaši spalnici?«

Zaničljivo sem ga pogledala.

»Če hočete iz te okoliščine skovati škandal, gospod nadzornik, mi dovolite pripombo, da je moje zasebno življenje vsem znano.«

»Nič čudnega v vaši starosti,« si Anthonyjeva ni mogla kaj, da ne bi pripomnila.

Nadzornik je nasršil čelo, a Anthonyjeva se je samo porogljivo nasmehnila, ko jo je pogledal z očmi, ki so odbijale takšne pri pombe, čeprav se je hkrati zrcalilo v njih priznanje njeni nevsakdanji lepoti.

»Če sem morda zdaj jaz na vrsti,« je rekla predrzno, »vam lahko takoj povem, da nisem poznala umorjenca, da nisva nikoli govorila in da sem pripravljena, izpraskati oči slehernemu, ki bi trdil nasprotno.«

»V vaše pomirjenje vam lahko povem, da nihče ne trdi ničesar podobnega o vas, Mrs. ... Anthonyjeva, kajne?«

Premislila sem žensčino z očmi od nog do glave. James Reid vas je iz veže izredno pazljivo motril, ko smo nocoj sedeli pri večerji, Mrs. Anthonyjeva.

Porogljivo se je nasmehnila.

»Moški imajo pač navado, da radi gledajo lepe ženske, Miss Adamsova, a popolnoma razumem, da vam je to neznano.«

Nadzornik je hlastno listal po svoji zapisnici; imela sem občutek, da je hotel tako odvrniti pogled od bujne lepote Mrs. Anthonyjeve. Nazadnje je našel med zaznamki ime Stephena Lansinga.

»Vi ste potnik iz kozmetične stroke, kajne?«

»Da.«

»Ali ste morda poznali skrivnostnega Mr. Reida?«

»Ne.«

»Res ne?«

»Res ne.«

»Danes popoldne med četrto in peto uro ste bili v lepem salonu Sally Ray, da bi pokazali novi aparat za trajno kodranje?«

»Tako je.«

»Pet minut pred peto je iz lepote salona Sally Ray telefoniral v hotel neki moski in želel zvezo s sobo št. 511, torej s sobo, v kateri je stanoval Mr. Reid iz New-Orleansa.«

»Res?« je zamrmral Stephen in se prisiljeno zasmehal.

»Ali ste danes popoldne telefonsko govorili z Mr. Reidom?«

»Ne.«

Nadzornik je vzdihnil, še enkrat prelistal svojo zapisnico in vprašal:

»Ali res nimate ničesar izmed vas izpremeniti svoje izpovedi ali izpovedi? Sebi samim bi prav tako kakor meni prihranili celo vrsto nepotrebnih težav, če bi takoj zdaj odkrito povedali resnico.«

A nihče ni znil. Nadzornik je znova vzdihnil; nato je njegov pogled obstal na bledem, zaskrbjenem obrazu Mary Lawsonove.

»Nož je bil z vaše pisalne mize Mrs. Lawsonove,« je mirno dejal nadzornik.

Mary ga je pogledala s široko razprtimi očmi.

»Jaz ga nisem umorila.«

S trepetajočimi ustnicami ji je Polly segla v besedo:

»In jaz sploh nisem vedela, da so bili koga umorili, preden me niso redarji vlekli po stopnicah gor!«

»In vendar ste poskušali ubežati z morilnim orožjem, Miss Lawsonova.«

»Nekdo ga je vrzel skozi okno. Čakala sem zunaj, da bi se Mr. Lansing vrnil iznenada je nekaj zaženketalo pred mojimi nogami. Bil je... bil je...«

»Nož s pisalne mize vaše tete?«

»Da. Bil je čisto okrvavljen, tako da sem si umazala roke, ko sem ga pobrala. Nekoliko pozneje sem zaslislala policijsko sireno in takrat... sem izgubila glavo in sem se spustila v tek.«

»Tako?« je zamrmral nadzornik. Po kratkem molku je pristavil:

»Ali lahko dokažete, da niste šli za Mrs. Lansingom v hotel, Miss Lawsonova?«

»Pinky je bil za svojim pultom. Moral me je videti.«

»Ta uslužbenec mi je rekel, da je bil ob tri četrt na osem v telefonski celici in sprejemal neko naročilo za sobo.«

»Saj so bili vendar še drugi ljudje v veži,« je obupana vzkliknila Polly. »Miss Adamsova na primer.«

»Morala bi bila vsekako Miss Lawsonovo videti, če bi se bila vrnila v hotel,« sem priklimala.

Nadzornik me je zamišljeno pogledal.

»No, ali ste videli Mr. Mosbyja, ko se je mimo vas vžihotal po stopnicah navzgor?«

»Ne,« sem morala nejevoljna priznati.

»In ali ste videli Mr. Stephena Lansinga, ko se je vrnil v hotel?«

»N...ne.«

»No torej!«

Hilda Anthonyjeva se je porogljivo zasmehala.

»Miss Adamsovo gotovo neznansko jezli, da nima tudi na hrbtu oči.«

»Vsekako je pribito,« je rekel nadzornik nekoliko utrujen, »da nihče izmed vas nima neoporečnega alibija za čas med poli osmo in osmo uro, torej za čas, v katerem se je zgodil umor.«

»Nesmisel!« sem ugovarjala. »Jaz na primer sem bila od večerje do trenutka, ko sem našla truplo v svoji sobi, ves čas v veži.«

»Če vzamemo, da je bil Reid že mrtve, ko ste ga našli,« je suho pripomnil nadzornik Bunyan. »Od trenutka, ko ste se odpeljali z dvigalom navzgor, pa dotlej, ko ste s svojim kričanjem spravili hotel pokonci, zeva precejšnja časovna vrzel, Miss Adamsova.«

»Bila... bila sem od strahu čisto otrpla, brez moči, da bi zakričala. Brez moči, da bi se ganila,« sem zajecelja.

Nadzornik si je nekaj zapisal v svoje zaznamke.

»Koliko časa je po vašem preteklo od tedaj, ko ste zakričali, pa dotlej, ko ste našli Reidovo truplo?«

»Tega ne vem. Takrat mi prav res ni šinilo v glavo, da bi sestavila časovni seznam za policijo.«

Spet nas je nadzornik vse po vrsti predirljivo pogledal.

»Kje ste bili vi, Mr. Mosby, v usodnem času?« je tiho vprašal.

»V svoji sobi.«

»Sami?«

»Da.«

»V četrtem nadstropju?«

»Da.«

»In vi, Mrs. Lawsonova?«

»Sama v svoji sobi.«

»Tudi v četrtem nadstropju?«

»Da.«

Nadzornik je odkimal.

»Ne,« je rekel, »nihče izmed vas, ki ste bili v času umora v hotelu, nima alibija za usodni čas. Zato se mi žal zdite vsi bolj ali manj sumljivi.«

»Ne bodite nori, nadzornik,« je divje zavpil Dan Mosby. »Saj možaka niti poznali nismo. Deset proti eni stavim, da je kakšen neznanec sledil Reidu v hotel. Najbrže je bil umorjeni sam gangster.«

»Ne,« je odvrnil nadzornik Bunyan. »Reida ni umoril nekdo, ki mu je sem sledil. Prav tako mož ni bil gangster. Mož je hladnokrvno umoril nekdo, ki...« napravil je učinkovit odmor, »nekdo, ki že dalj časa stanuje v tem hotelu.«

»Potlej torej policija tudi ve, kdo je to?« mi je uslo.

Nadzornik me je radovedno pogledal.

»Morda slučajno v i to veste, Miss Adamsova?«

Se preden sem mogla to sumničanje pošteno zavrniti, je posegla vmes Zofija.

»Kaj se to pravi, nadzornik, nekdo, ki že dalj časa stanuje tukaj?« Stalni gostje mojega hotela niso morilci!«

Nadzornik jo je strogo pogledal.

»Umorjenec je bil zaseben detektiv, Mrs. Fancherjeva.«

»Detektiv,« je dahnila.

Lottie Mosbyjeva se je skoraj opotekla, v drugem kotu je pa Mrs. Adairova s težavo pridušila vzklik.

»Da,« je pojasnil nadzornik Bunyan. »Umorjenec je bil lastnik precej znane detektivske pisarne iz St. Louisa. Spoznal sem ga na prvi pogled.«

»A kaj je iskal tukaj?« sem vprašala s čisto izpremenjenim glasom.

Nadzornik je potegnil iz žepa brezjavni obrazec.

»Brž ko sem identificiral Reida, sem brzojavil njegovemu uradu. Tule je odgovor.«

Dalje prihodnjič.

O. R. Ljubljana. Vaša žena dobiva vedno kake tri ure po jedi bolečine v predelu želodca. Predel želodca je posebno boleč na prisk. Po jedi se ji peha iz želodca, v usta se ji dviguje kila pekoča tekočina. Večkrat jo hudo peče zgaga. Po jedi jo sila na bruhanje. Kako bi si zmanjšala omenjene težave?

Opisane težave so posledica prevelike količine želodčne kisline. Če je ta želodčne kisline preveč, dobi človek težave, kakršne opaža vaša žena. Te težave se posebno rade pojavljajo po jedi, slanih jedeh, sladkarijah itd. Odvisna želodčna kislina je lahko le izraz nekega splošnega nevrotičnega stanja organizma. Tedaj se nam kaže v zvezi z drugimi znaki živčnosti, velikokrat v tem primeru z nenadnim krčevitim zaprtjem. Mnogo pogostejše je pa povzročanje želodčne kisline eden izmed ostalih bolezenskih znakov drugih organskih žleznih in črevesnih bolezni. Imamo teh bolezni pride najpogostejše v požel rane na želodcu ali dvajsetniku. Le redko kdaj kronično vnetje sluznice. Ko dolodolno življenje želodčne kisline, moramo torej najprej pomisliti na prvotne organske bolezni v želodcu, katerim naj bi se pridružil še odvisna želodčna kislina.

Omenjene težave si bo vaša žena zmanjšala in omilila s pametno in smotno prehrano. Je naj v majhnih obrokih, a večkrat na dan. Iz prehrane naj izloči vsa jedila, ki dražijo želodčno sluznico in s tem povzročijo večje izločanje želodčne kisline.

To so predvsem močno začinjena in slana jedila, kisline, solate, sladkarije, pikantni sir, premo sadje, alkoholne pijače itd. Najbolje je, da je močno beljakovinsko hrano, na primer mleko, mlečne jedi, kuhano meso, svinjske zrezke, mehko kuhano jaso itd. Jedi naj ne soli preveč. Beli naj jedi po možnosti s presnim maslom ali oljem. Čim manj naj pije, alkoholnim pijačam naj se pa povsem odpove.

Poleg danih smernic v prehrani, naj uporablja tudi sredstva, ki uničujejo kislino, na primer sodo bikarbono. Bolečine si bo preglala s toploto in kakšnimi praški proti bolečinam, če težave po vsem tem, kar sem ji priporočil, ne bodo v doglednem času prenehale, ji priporočam rentgensko preiskavo želodca in po njej bolniško zdravljenje.

Za ono drugo stvar, ki vas muči, sem pa mnenja, da je najverjetneje posledica prehlada, torej revmatične narave. Ker ni tako velikega obtega, bosta masaža in toplota zadostovali, da se je znebite.

Udor, Ljubljana. Nekaj tednov sem čutil bolečine v levih zrazech. Bolečine v obliki tiščanja in pritiskanja navzdol so posebno hude pri hoji in pa tedaj, če dalj časa stojte. Če sedite in ležite, te bolečine izginejo. Imate vtis, da vam tišči nekaj na

zven, opaziti in otipati niste mogli pa se nič na tem meriti.

Zanesljivo gre pri vas za zadetno kilo. Kila se nam v začetku, ko se ni razvila, ne pokaže s kakšno vidno izboklino, niti je ne moremo povsem otipati, pač pa povzroča bolečine v obliki nadežnega pritiskanja navzdol, bolečine s časom pojenja. Natančna zdravniška preiskava bi zanesljivo odkrila zadetno kilo.

Pravite, da se vam zdi, da če že imate kilo, se ni zrela za nož. S tem vašim mnenjem se ne morem strinjati. Vsaka kilo je zrela za nož. Izkazalo se je, da je za kilo edino pravično zdravilo operacija. Različni posvi se delno zmanjšujejo težave, ki jih kilo povzroča, pri tem pa prav za prav le zavlačujejo celo stvar, ker z njihovo nošnjo ne moremo pričakovati končnega in popolnega zdravljenja. Pasovne priporočila danes le še pri zelo majhnih otrocih, ker pride pri njih vsled rasti še lahko do ozdravljenja kile, dalje pri zelo starih slabotnih ljudeh, ki zaradi splošnega slabega zdravstvenega stanja niso sposobni, da bi prestali operacijo.

Priporočam vam, da greste v bolnišnico, kjer vam bodo natančno preiskali in če se bo izkazalo za pravilno tisto, kar mislim jaz, operirali. Operacija ni težka in ima vedno uspeh.

Z. D. Ljubljana. Blondinka ste in vas že od otroških let motijo sončne poge, ki jih imate po obrazu. Poge so poleg boji izrazite kakor pozimi. Kako le s to stvarjo?

Znano je, da postane naša koža po sončanju temnejša, pozneje zagorela. To je dokaz, da nekateri kožne stanice pod vplivom sončnih žarkov ustvarjajo kožno barvilo, da s tem zaščitijo kožo pred škodljivimi sončnimi peganji. Pri ljudeh pa, ki dobivajo sončne poge, je ta lastnost omejenih stanic povečana, to pa samo na nekaterih mestih. Ti preleti nam kažejo potem silko sončnih peg. Zanimivo je, da opažamo sončne poge pogostejše pri ljudeh s svetlimi lasmi kak

✱

MALI OGLASI